

אתווקים

טונים ותוכן של הילדים אוהבים

חג הסוכות תשפ"ו

מצורף לגליון מספר 615

מצורף למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

S025004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

שפיד

מאירים את הילדים

לכונת
ובנות
12 TV 5

נצאנו 5 הקדונים

הקדוש ברוך הוא מצוה את משה רבנו לעלות אל החר, ולראות מרחוק את הארץ המבטחת - אליה לא יזכה להכנס. שם, בחר ה', משה רבנו הולך לעולמו. ילדים יקרים, התבטאו כמה הקדונים בין חציונים שלפניכם. חושבים שתוכלו למצוא אותם?

חידה?

השלימו: "תול כסל..."

תשובה לחידה משבוע שעבר:
עמוד הענן.

הפחד

הכי גדול שלי הוא
שאנשים שהתקשרתי
אליהם כשאני בנהיגה
יחזרו אלי כשאני
בבית..."

יצירות

ילדים יקרים,

כל שבוע אנו מציגים יצירה ופה ששלחתם לנו
המספרת כמה אתם אוהבים את המגזין.
אתם יכולים להמשיך ולשלח לנו יצירות
לכתובת המייל: MAG@tv2000.co.il וכן תכנסו
להגרלה הגדולה, ואולי תזכו בקרס.

מאתגרים את הנשמה

לירון המספר

לירון גר

14

הצדיק שהציל את משפחת העשיר

לפני שנים רבות היה צדיק גדול שקראו לו רבי נחום מהורדנא. רבי נחום היה גם "גבאי צדקה", שהיה מסתובב בין אנשים ואוסף כסף, עבור משפחות של עניים. פעם אחת, נכנס רבי נחום לביתו של עורך דין אחד, שעזב את דרך היהודים והחליט לחיות כמו גוי. כשהגיע אליו רבי נחום לבקש צדקה עבור עניי העיר, עורך הדין הממר קם מהספה והתחיל לצעק: "מה פתאום שאתן לך כסף? הסתלק מכאן!" רבי נחום המבטש יצא מהבית בלי לומר מילה.

יום אחד, האשימו את עורך הדין בכל מיני מעשים לא טובים ובית המשפט גזר עליו להכנס לבית הסהר. השוטרים תפסו אותו והכניסו אותו לכלא לשנתיים שלמות!

רבי נחום מהורדנא שמע את זה והבין שיש קצת אשה וילדים יהודים, שאף על פי שבחרו לחיות לא בדרך ה', הם בנים של בורא העולם וצריך לדאוג גם להם. רבי נחום מהר לביתו של עורך הדין ודפק בדלת. אשתו פתחה. היא היתה מאוד עצובה והתחילה לבכות. "מה אעשה? יש לי ילדים קטנים בבית ובעלי בבית הסהר! מי ידאג לנו? איזו צרה!"

רבי נחום שאל: "לכמה כסף אתם זקוקים בשביל כל צרכיכם במשך שבוע?" האשה השיבה: "עשרים מטבעות כסף".

רבי נחום לא הסס. הוא הכניס את היד לכיס, ונתן לה עשרים מטבעות, שאותם פזר בין הילדים בעמל. וכך בכל יום ראשון במשך שנתיים רבי נחום היה

לפני שנים רבות היה צדיק גדול שקראו לו רבי נחום מהורדנא. רבי נחום היה גם "גבאי צדקה", שהיה מסתובב בין אנשים ואוסף כסף, עבור משפחות של עניים. פעם אחת, נכנס רבי נחום לביתו של עורך דין אחד, שעזב את דרך היהודים והחליט לחיות כמו גוי. כשהגיע אליו רבי נחום לבקש צדקה עבור עניי העיר, עורך הדין הממר קם מהספה והתחיל לצעק: "מה פתאום שאתן לך כסף? הסתלק מכאן!" רבי נחום המבטש יצא מהבית בלי לומר מילה.

יום אחד, האשימו את עורך הדין בכל מיני מעשים לא טובים ובית המשפט גזר עליו להכנס לבית הסהר. השוטרים תפסו אותו והכניסו אותו לכלא לשנתיים שלמות!

רבי נחום מהורדנא שמע את זה והבין שיש קצת אשה וילדים יהודים, שאף על פי שבחרו לחיות לא בדרך ה', הם בנים של בורא העולם וצריך לדאוג גם להם. רבי נחום מהר לביתו של עורך הדין ודפק בדלת. אשתו פתחה. היא היתה מאוד עצובה והתחילה לבכות. "מה אעשה? יש לי ילדים קטנים בבית ובעלי בבית הסהר! מי ידאג לנו? איזו צרה!"

רבי נחום שאל: "לכמה כסף אתם זקוקים בשביל כל צרכיכם במשך שבוע?" האשה השיבה: "עשרים מטבעות כסף".

רבי נחום לא הסס. הוא הכניס את היד לכיס, ונתן לה עשרים מטבעות, שאותם פזר בין הילדים בעמל. וכך בכל יום ראשון במשך שנתיים רבי נחום היה

ילדים מתוקים, נהניתם מהספור? בואו

לשמע עוד ספורים יפים בכל יום בשעה

18:50. ימי חמישי - בשעה 17:00 - ספורים,

בדיחות ושמה לכבוד שבת קדש שמשדרים

בערוץ 2000 ובפורטל הטלוויזיה הענק שלנו.

חייגו ונהנו: 03-378-2000

שרשראות 3 ב-10
פלקטים 2 ב-15

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים

חביבות מיוחדת יש לה למצות ספה, שנקראת בזהר הקדוש "צלל דמהימנותא" - צל האמונה, ואמרו שם שרק מי ששרשו וגזעו קדוש מישראל ישוב בספה בכנפי הקפ"ה. והיה רבי יהודה צדקה מפרש, מדוע הדגישה התורה דוקא במצות ספה וצינה שכל האזרח בישראל ישוב בספת? כלמדה, שלעיתיד לבוא, יעמד משיח צדקנו ויתן תעודת אזרחות רק לאלו שקימו את מצות ספה, כי כך הוכיחו שהם חלק מעם ישראל.

בעיר קרקא, התגורר תלמיד-הכם מפלג בשם רבי מנחם מנדל קרנגיל, שחבר כמה ספרים חשובים, ונודע בהנהגותיו והוספותיו החשובות על שם הגדולים של מרן החיד"א, שם הוא מספר ספור נפלא אודות רבה של קרקא, רבי שמעון סופר, בנו של ה"חת"ם סופר. "פעם אחת ישבנו בספה בלילה הראשון, והרב האריך בשלחנו הטהור לכבוד החג בחדושי תורה וזמירות עד אחר חצות, עד שהיה מתנמנם עליהשליח וגם אני הלכתי לישון בספה. לאחר שעה ושתיים, הקיץ הרב אותי כשהוא מפנים אותי ומבקש את מחלתי, ובקש ממני שאמן לו לחם משנה, כדי שיוכל לבצע עליהם ולאכל בציט בספה. שכן חושש הוא, שמא אכל את-הפצות הראשונה בלי פונה ראוייה מתוך תאבונה הגדול, ולא פון לשם מצות ספה כמו בציט המצה בליל פסח. כמובן שמולאתי את בקשתו מיד, והוא נטל ידיו שוב לסעודה, ומרב שמחתו ישב ושח בדברי-תורה עד סמוך לאור הבקר, ואף אני נטלתי ידי והצטרפתי לסעדו פאשר אני נהנה מזיו השכינה. ותהלה לה, שהרב טעם בחלות של זוגתי טעם של מן ממש, עד שלמחרת ספרה הרבנית לזוגתי, כי הרב תמה בפניה מדוע לא הרגיש מעולם טעם פה משבח בחלותיה. ומזה תבין כי לרב קדשתו ודבקותו, טעם בו טעם גרעון, שהרי מצד הדין יצא ידי חובתו, אלא שמרב דבקותו במצות החמיר על-עצמו ואכל שוב, ומזה תראה את גדל מעלתו הרמה".

בשנת תרפ"ג, בקר רבי בן-ציון הלברשטם מבובוב הי"ד בטורנא, והתועד עם רבה הנודע רבי מאיר אריק (נפטר בליל חג הסוכות). בשיתותם הפליג הרבי אודות זקנו ה"דברי חיים" מצנו שנודע בצדקת פרונו בישראל, וביותר היה מחלק סכומי עתק לעניים בערב סבות, עד שפעם פזר אלה ושמונה מאות רבלי-פסוף בערב החג. תמה רבי מאיר לפשר ההנהגה, שכן מה ענין צדקה אצל ספה, והרבי הסביר את-הדבר: "ראשית, מקורו טהור מדברי האר"ל שנקבן להרבות צדקה בערב סבות", והוסיף: "ומצאתי לזה רמז נפלא במנין הטפחים של הבשר ספה, שעולה במכון במנין צדקה. שכן גדל הספה הבשרה היא שבועה על שבועה טפחים, והינו מ"ט טפחים מרבעים. ושעור הדפנות להבשר ספה, הן שתיים בהלכתן ושלישית אפלו טפח. ובין שגבה הספה הוא עשרה טפחים לפחות, יש אפוא בשתי הדפנות השלמות סך שבועים טפחים מרבעים, ובדפן שלישית שהיא ברחב טפח יש בה עשרה טפחים. נמצא כי שלש הדפנות יחד מניין ק"ג טפחים מרבעים, ועם צרופ שעור הבשר הסך של מ"ט טפחים מרבעים, הרי לנו יחד קצ"ט טפחים, במנין צדק"ה בדיוק שעולה קצ"ט. והרי פאן סמוך למצות צדקה בספה". לשמע הרמז הנפלא, קרא הרב מטרנא בהתפעמות: "הרב מבובוב! הרי הרמז שלכם בגדר אמת לאמתה וקולע אלי-השערה".

פנינים

בסכת תשבו שבועת ימים (ויקרא כג, מב) - ראשי התבות הם בגימטריה תשובה, לרמז שמצות ספה שבאה להורות לאדם שכל ישיבתו בעולם דומה לספה שהיא דירת עראי, ולכן שעור הדפן הפחות הוא שבועה טפחים, לרמז לשבועים שנותיו ולהטותו לתשובה. (דרד כוכב)

למען ידעו דרתיכם כי בסבות הושבתי את-בני ישראל (שם כג, מג) - למען ידעו הוא לשון דעת, ומרמז לסדר טהרות, כי הספה מטהרת כמו מקנה, שכן גם בספה נכנסים בכל-הגוף כמו במקנה, ושלש התבות למען ידעו דרתיכם הן בגימטריה תתק"ס, במנין תתק"ס לגיו שצריך להכשר מקנה לטהרה. (צמח דוד)

לולב - אותיות ל"ו, כנגד ל"ו הצדיקים שכלל דור דוד, וכנגד ל"ו המסכתות שבש"ס בבלי. ול"ב מרמז לתורה שבכתב המתחילה בבי"ת ומסתיימת בלמ"ד, ולולב גם בגימטריה חיים המרמז לתורה הקדושה. אתרוג בגימטריה תרי"ג עם שלש המינים, ששקולה מצות ארבעת המינים כנגד תרי"ג המצות. (מהרי"ו)

לולב נטל ביד ימין, כי לולב עולה בגימטריה ס"ח במנין חכם, ולב חכם לימינו. (ברכת חיים)

מסכת ספה נקראת בלשון יחיד, בשונה ממסכתות ערובין פסחים ושקלים ועוד, כדי לרמז לכך שסובה היא בגימטריה צ"א, במנין שמות הקדש הו"ה ו'אדנו"ת יחד. (והאר עינינו)

בארבעה ענינים מצאנו שלמות. אמונה שלמה, תשובה שלמה, ההזירנו בתשובה שלמה לפניך, רפואה שלמה, והעלה רפואה שלמה, וגאלה שלמה, וגאלנו גאלה שלמה. וראשי התבות שלהם הוא אתר"ג - אמונה, תשובה, רפואה, גאלה. ולכן מקפידים על האתגר שיהיה שלם וכלול בהדרו. (בלבת אש)

אעלה ראשי תבות אתגר ערכה לולב חדס, ואגודים בתמר, שנאמר אעלה בתמר. (הגר"א)

רבי יהושע מדז"קוב, היה נוהג לטל לולב קטן למצוה, ואמר בזהות: "א זעלנער האט א גרויסן רעוואלוצער, אבער א גענעראל האט א קליינעם ביקס" ... - חיל פשוט צריך רובה ארץ, אבל לגנרל רק אקדח קטן... (צל הקודש)

היה היה

הלולב היבש שהציל מהלולב הגזול

מחזרים אחר המצות הם יהודי תימן התמימים והישרים, וכל הליכותיהם שזורים במנהגי ישראל ובדקדוק ההלכה הצרופה. על-פי המסורת הותיקה השמורה בידם ממים ימיהם, יותר מאשר כל קהלות ישראל. ומנהג נאה נהגו היהודים בתימן, שהיו משמרים את הלולבים כהגיתם היהודית והדוקנית, לשם סגלה ושמירה בכל ימות השנה. כמעט בכל בית יהודי בתימן, היתה מתקנת תבה מארכת מעל פתח אחד מחזרי הבית, ובו היו מצניעים את הלולבים מתוך חבוב מצוה. ובהגיע הימים שלפני חג הפסח, היו שולפים מתוך התבה חלק מן-הלולבים שהצניעו בה, ובהם היו מסיקים את-התנור לאפיית המצות לפסח, בעקבות מנהגם הוותיק של האמוראים ורבאמי ורבאסי כמובא במסכת ברכות, שהיו מכריזים ברכת 'המוציא' על פיר הלחם בה השתמשו לערוב חצרות, ואמרו 'כיון שנגעשתה בו מצוה אחת, תעשה בו מצוה אחרת' ואף כאן, כיון שנגעשתה בלולבים מצוה נטילת ארבעה מינים בחג הפסח, תעשה בהם גם מצוה אפית מצוה בחג הפסח. בנוסף ללולב, היו יהודי תימן מייחסים סגולות להדפי המצוה, והיו משתמשים בהם לרפוי מחלות ומכאובים ורואים בהם ישועות. ובכלל, היו מייחסים סגולת שמירה לאותו חדר בו הצניעו הלולבים, כפי שאמרו חז"ל בספר מצוה מעבדים את-הפרענות ועוצרים רוחות רעות וטללים רעים'.

הספור ארע למעלה ממאה שנה, בסוף תקופת שלטון התרפים בתימן. השלטון העות'מני הלך והסתאב, ובמדינה בלה שורה אורה של בוקה ומבלקה. ובאין הנהגה איתנה של שלטון החק, אזי איש הישר בעיניו יעשה. התרבו הליסטים והגנבים בתימן, והללו פעלו באין מפריע, אין דין ואין דין. באותם ימים התגורר באחת מערי תימן, יהודי עשיר מפלג ושמו סעדיה בשארי. רודף צדקה היה ובעל חסד, וברפת שמים לותה אותו בכל עסקיו המסעפים. ביתו המרוח היה מרחק מעט מבתיהם הקטנים והעניים של יהודי הקהלה, אולם רבים מצאו בו קורת-גג והתארחו בו בסבר פנים יפות ללא תמורה. הבית עוזר את תאבונם של חברי כנפית שוודים באזור, וכיון שהיו ילידי המקום והכירו את התושבים כלם, ידעו כי סעדיה הוא עשיר מפלג, ובדמיונם הפורה הכפילו ושלשו את הונן כהנה וכהנה. באישון לילה, בעוד סעדיה ובני-ביתו ישנים שנת ישרים, הקיפו השוודים את הבית המבדד. הם עשו את צעדיהם בחשאיות, אולם סעדיה חדר-האון התעורר לשמע הרחשים החשודים מבוז. חרש-חרש קם ממקומו כדי לבדק את המתרחש, ומחר מאד הבין כי הם שרונים בצרה צרורה. הספיקו לו כמה הצעות חשאיות מבעד לחלונות ביתו, כדי להבחין במספר שוודים רעולי פנים שעומדים לפרץ אל תוך ביתו, ובידיהם פגיונות קלשים. בפחד ובאימה מהר סעדיה להעיר את אשתו וילדיו, ואם חשב תחלה להשיב מלחמה שגורה ולהפתיע את השוודים שבטוחים כי דרי הבית שקועים בשנה עזה, אזי בטל מיד את-הרעיון, שכן לא היה ספוי פלל להתגבר עליהם. מתוך חרדה עצומה הגביה את עיניו השמימה, ובשפתיו המלבינות החל לשאת תפלה יוקדת לאביו שבשמים שיצילנו מידיהם של הפוהעים, והנה נפל מבטו על התבה שמעל פתח הדלת, ורעיון הקצין במוחו. עד מהרה שלף סעדיה מתוך התבה את לולבי המצוה, אותם נענע זה מכבר בחג הפסח שעבר עליו לטובה, וחלק אותם בין בני הבית, כשבידיו שלו נותרו שני לולבים. ברמזים בלבד ובלי אמר ודברים, סמן סעדיה לכלם להתחיל לנענע בלולבים לכל עבר, מתוך אמונה פשוטה כי בכח המצוה לגרש את כל המשטינים והאויבים, ואשתו וילדיו עשו כמצותו בדבקות.

בינתיים החלו כבר השוודים במלאכתם לפריצת מנעול הדלת, אך בעודם מנסים לשבר את-הפריח, הגיע לאזניהם קול מוזר מתוך הבית. היתה זו אושת העלים בשעת נענע הלולבים, וכיון שהללו כבר יבשו מזמן, נשמע קול הנענע שבעתים. השוודים חדלו באימה את 'טפולם' במנעול, וסעדיה הגביר את נענועי הלולבים העבטים שבידו, כאשר השוודים מטים את אזניהם ומנסים להבין מה פשר הרעש המוזר העולה באזניהם. משום-מה היו השוודים בטוחים, כי כספוס העלים אינם אלא קול משק כנפיהם של שדי שאול, שבאו להגן על היהודים דרי הבית, ומתבוננים להשיב מלחמה שגורה למי שינסה לפרץ פניהם. וככל שאושת הנענעים נבברה, התגבר פחד השוודים, שראו בדמיונם את השדים האמיים עטים עליהם מכל עבר, ופתחו במנוסה עזה...

טרופי נשימה הגיעו השוודים למאורתם, וצהלו על מזלם הטוב שבזכותו נצלו ברגע האחרון מידם הארבה של שדי השאול. אך הפחד מידם הארבה של השדים לא מש מקרבם, והם מהרו לספר את הדבר באזניהם של כל שוודי האזור. 'חברך - חברך אית לה', והשמועה עשתה לה כנפים במהירות. מוכן מאליה שהדמיון הפורה הוסיף נפך רב לספור. עד שלא היה ספק בלב כלם, כי לסעדיה יש קשרים נסתרים עם יצורים שמימיים, והדעות היו חלוקות רק, האם אלו מלאכי שמים המגנים עליו בזכות היותו איש חסד וצדיק, או דוקא להפך, אין הם אלא שדים ומלאכי חבלה, אותם הצליח לרתם לתפקיד שמירת ביתו באמצעות כשפיו וקסמיו, שכן מכשף גדול הוא... הצד השווה שבהם, שמאז אותו מארע מפליא, היה ביתו של סעדיה שמור ומשמר מכל נסיון גנבה וגזל, ואף אחד לא ההין בנפשו לנסות שוב את מזלו ולפרץ אל-הבית. זכה סעדיה והתקומו בו דברי חז"ל, כי שרי מצוה מעבדים את-הפרענות, והלולב היבש הצילו מלהפך להיות הלולב הגזול...

מאורות

רבי מרדכי מנדבורנא ז"ל
ליום ההפולא ט"ו בתשרי תרנ"ה

מגדולי צדיקי דורו, ונודע בפועל ישועות. רב ימיו התגורר בבושטינא ושמו יצא בארץ. נמול על ברבי דודוקנו רבי מאיר מקרמישל, שצוה לקרא לו על-שם רבי מרדכי מקרמינץ, ואמר ששרש נשמתו מנשמת מרדכי הצדיק ולכן בנהו מרדכי היהודי. מנעוריו שקד על תלמודו, ובעבר ימיו התבטא כי בהיותו כבן י"א, לאחר סיום חק למודיו אצל רבו, לאד שני דפי גמרא וכמה דפים בשלחן ערוך, ובלילה הוסיף ללמוד עוד. צדיקי דורו הסמיכוהו להנהיג עדה בירושלם, וצדיקי היו מפלאים ונסתרים. את תפלות השחר היה מסיים לפנות ערב לאחר הכנות מרבות, וצדיקים אמרו עליו שהוא למעלה מן-הזמן ונערו במי שדבר בו סרה. נוהג היה להסתגר בחדרו, כאשר התלונות סגורים כל העת ונרות דולקים לפניו, עד שלא היה נתון להבחין בין יום ובין לילה. קדשתו ופרישותו היו להפליא, ומאכלו היה מעט מזער, אולם תדיר היה נראה בריא אולם כאחד האוכל בשור ושוטה יון. מהנהג היה לחלק בעצמו את העלויות בין המתפללים, ופעם כאשר נתקל ביהודי אורה, שאול לשמו והלה השיב ר' דוד ב"ר פיקל יעקב, חזר הרבי, שנה ושלש את-שאלתו, והלה נותר בשלו. "מפני מה קוראים לך ר' דוד, דרך כבוד?" תמה הרבי, והלה השיב: "מפני זקני הלבן..." והרבי שאל: "ואם יהיה ברוחני סוס לך, האם אקרא לך ר' סוס?...?" הבין האיש שהתעשר בתאר לו-לא, והשמיט משמו את התאר ר', אך הותירו לשם אביו, והרבי אמר: "אם בזכות אבות אתה בא, נוחא".

יוסיף דעת

אחד המנהגים המעניינים בעם ישראל, הוא מנהג הנחת תפילין בחול המועד, כאשר בעבר הניחו רבים תפילין, וכיום פשט המנהג שלא להניח, ובפרט בארץ ישראל. הדבר תלוי במחלוקת ראשונים, יש הסוברים שחול המועד נחשב מקרא קודש, ויש החלוקים על-כך. מרן שולחן ערוך פסק שלא להניח, והרמ"א חולק וכותב שמונה מקומות להניח אך אין מברכים בקול רם כמו שאר ימות השנה. אחרים סוברים שיש ספק בדבר, ויש להניח בלא ברכה, או לברך רק על תפילין של יד. בהשפעת הקבלה, פשט המנהג שלא להניח, כפי המובא בוותר שהמניח תפילין בחול המועד חייב מיתה. הגרי"ש נתנון התאונן על הזנחת נוסח אשכנז, וכתב "שהנוהג מנהג אשכנז, איסור גמור לו לבטל מצוות תפילין בחול המועד, ואם כולם יתפללו בנוסח ספרד, תתבטל לגמרי מצוות תפילין בחול המועד". המנהג כיום הוא, שבחול חלק מניחים בחשאי או בלי ברכה, ואילו הספרדים והחסידים לא מניחים כלל, ובארץ ישראל נוהגים כולם שלא להניח, גם בהשפעת הגר"א מוויילנא שכחב "חול המועד אינו זמן תפילין, וטעות בידי המחייבים שטעו בפרוש דברי הש"ס", אולם ציון לדברי רש"י בסוכה שכתב: "היו לפניו מצוות הרבות, ליטול לולב, לישב בסוכה, להניח תפילין, להתעטף בציצית", ולא ייתכן לולב וסוכה עם תפילין רק בחול המועד. הדברי חיים מצאנא הורה לבחורים להניח, ובנו הדברי יחזקאל הורה להינף. השפע חיים מקלוזנבורג הכריע בחול כרמ"א כאתריה ידיה, ובארץ ישראל לבית יוסף כאתריה ידיה. הגרי"ז מבריסק הגיע למצות בהושענא רבא, ל' בתשרי תר"ס, ואביו רבי חיים יעץ לו לדרוש בעניין הנחת תפילין בחול המועד, ואף שהביא ראיות לשיטת הראשונים שאין להניח, ציווהו אביו להניח ביום היכנסו למצוות, והיתה זו הפעם היחידה בחייו שהניח תפילין בחול המועד. דרשות ויתא כה ערובה, עד שאחיו רבי משה שהיה מבוגר ממנו בשמונה שנים, חדל מאז להניח תפילין בחול המועד...

פְּרִי עֵץ הָדָר

בְּדֶרֶךְ שׁוֹשְׁלֶת רוֹז'וֹן הָאֲצִילִית מִזְרַע מַלְכוּת בִּית־דָּוִד, הָיָה בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִהוֹסְטִינ, נֶכְדוֹ שֶׁל הַסָּבָא קִדְיָשָׁא רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִרוֹז'וֹן, מִשְׁפָּע בְּכָל־כֶּסֶף שׁוֹנִים, מִתּוֹךְ הַדּוֹר מִצְוָה וְחֻבּוּבָה, וּמֵהֶם אֲשֶׁר קָבַל בִּירְשָׁה מֵאַבּוֹתָיו כְּחַפְצֵי־קֹדֶשׁ. בֵּין הַכֹּהֲלִים הַיְּקָרִים שֶׁבָּבִית, הַתְּכַלְתָּה קִּפְסַת אֶתְרָג מִהֲדַרְת וּמִיָּחָדָת בְּמִנְהָ. שִׁכְבוֹת הַכֶּסֶף שֶׁמֶהֱן הֵיחָה הַקִּפְסָה עֲשׂוּיָה, הָיוּ בִּגְנֻנִים שׁוֹנִים שֶׁהוֹסִיפוּ לָהּ חֵן וְהָדָר מִיָּחָד, וְהָיָה הֵיחָה מְשֻׁבָּצָה בְּמַרְגְּלִיּוֹת יְקָרוֹת־עֵרֶךְ וּמִשְׁטָרֶת בְּפָרָחִים מְחֻסְבִּים לְהַפְלִיא. כָּל מִי שֶׁהָיָה מְבִיט בְּקִפְסָה הָיָה מְשֻׁתָּמֵם לְמֵרָאָה יָפִיָּה הַנִּדְרִי, וְהָיָה מִבֵּין לְאַשְׁוֹרוֹ אֶת דְּרָשְׁתוֹ חֲז"ל "זֶה אֵלִי וְאַנְוָהוּ - הַתְּנַאָּה לְפָנָיו בְּמִצְוֹת". הָרַבִּי עֲצֻמוֹ לֹא הִבִּיעַ הַתִּיחַסוֹת יִתְרָה לְפָלִים הַיְּקָרִים שֶׁבְּרִשְׁתּוֹ, אוֹלֵם הַתְּבִשָּׂא פֶּעַם כִּי הוּא נוֹהֵג בְּדֶרֶךְ הַמַּלְכוּת בְּחֶלֶק מִמִּצְוֹת כְּבוֹד־אֵב, הַפֶּעַם הַיְּחִידָה שֶׁהָרַבִּי הָיָה מַעֲנִיק תְּשׁוּמָת־לֵב מִיָּחָדָת לְפָלִים הַיְּקָרִים, הָיָה בְּלִיל חֵג הַפֶּסַח, אֲזִי הָיוּ הַנְּבָאִים עוֹרְכִים אוֹתָם עַל שִׁלְחָן הַסֵּדֶר כְּבִי־מַלְכִּים, וְהָרַבִּי הָיָה נֶעֱמָד לְרֹאוֹת אֶת הַשִּׁלְחָן בְּתַפְאָרְתּוֹ וּמְחַבֵּב בְּכָף אֶת־הַמִּצְוָה.

הָיָה זֶה בְּתַקּוּפַת מַגּוּרָיו שֶׁל הָרַבִּי בְּעִיר וִינָה, אֲלֵיָּהּ הֵגַר בְּתַקּוּפַת מַלְחַמַת הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה. יוֹם שֶׁשִּׁי אֶחָד, עָרַב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, נִגַּשׁ אֶחָד מִבְּנֵי הַבֵּית אֶל הָאָרוֹן בְּדִי לְהוֹצִיא אֶת כְּלֵי הַשִּׁבְעָה, וְלַחֲדָרְתּוֹ הַבְּחִין כִּי קִפְסַת הָאֶתְרָג הַיְּקָרָה אֵינָהּ. בְּקִדְחָתָהּ הַחֵל לְחַפֵּשׁ אַחֲרֶיהָ, אוֹלֵם הָעֵלָה חָרַם בִּידוֹ. שְׂאָר בְּאִי־הַבֵּית לֹא יָדְעוּ גַם הֵם לְהִיכֵן עֵלְמָה הַקִּפְסָה, וּמְחַסֵּר בְּרָרָה פָּתְחָה בְּתוֹ שֶׁל הָרַבִּי אֶל הַמִּשְׁטָרָה הַיּוֹנִיָּאית, וְהִגִּישָׁה תְּלוּנָה עַל הָעֵלְמוֹת הַקִּפְסָה. מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁל הָרַבִּי, הַתִּיחַסוֹ הַשְׁוֹטְרִים בְּרִצְיוֹנָת לְתַלְמוּנָה, וְנִכְנְסוּ מִיָּד לַעֲבִי הַקּוֹרָה. הֵם הִחֲלוּ לַחְקֹר וּלְתַשָּׁאֵל אֶת כָּל בְּאִי־הַבֵּית, וְעַד מִהֲרָה עָלוּ עַל עַקְבוֹתֶיהָ שֶׁל הָעוֹזֶרֶת הַיְּהוּדִיָּה שֶׁעָבְדָה בְּמִשְׁקֵי־הַבֵּית בְּמִשְׁךְ תְּקוּפָה מְסִימָה, וּבִימֵים הָאֲחֵרוֹנִים חֲדָלָה מִלְּפַקֵּד אֶת־הַבֵּית. הַחֲשָׁדוֹת אֶפְסָא הִתְעוֹרְרוּ מִיָּד, וְאַמְנֵם לְאַחֵר בְּדִיקָה קָצְרָה בְּבִיתָהּ שֶׁל הַנְּעִירָה, הַתְּגַלְתָּה קִפְסַת הָאֶתְרָג הַגָּנוּבָה, וְהָיָה נֶעֱצְרָה בְּבִית־הַכָּל. צִעְרוֹ שֶׁל הָרַבִּי לִשְׁמַע הַמַּאֲרַע הַזֶּה גָּדוֹל, וְלֹאֲחֵר שֶׁהַקִּפְסָה שָׁבָה לְמִקּוּמָהּ, בִּקֵּשׁ מֵהַנְּבָאִים לְפָנָיו אֶל הַמִּשְׁטָרָה בְּדִי לְאִפְשָׁר לְנִעְרָה לְצֵאתָה מִהַכָּל לְזִמְרָמָה, עַד שִׁיעֲלָה בִּידוֹ לְכַרֵּר אֶת מִנִּיעִיָּה לְבַצְעוֹ הַמַּעֲשֶׂה. בְּחֻמְלָה וּבְרָף, הִתְעַנְּנוּ נְשׁוֹת הַבֵּית עַל תּוֹלְדוֹת חַיֵּיהָ שֶׁל הַנְּעִירָה, כְּאִשֵּׁר הָרַבִּי יוֹשֵׁב מֵהַצַּד, וּמֵאֲזִין בְּשִׁתִּיקָה לְדִבְרֶיהָ. בְּבִשְׁת פָּנִים חֲחֵלָה זֶה לְגוֹלָל אֶת מִסְכַּת חַיֵּיהָ רַב־תְּהַלְלָאוֹת, וְהַתְּבַרֵּר כִּי הִגִּירָה מֵהַנְּגִירָה, שֶׁם גָּדְלָה בְּבִית דֵּל וְחִסֵּר פְּרֻנְסָה, כְּאִשֵּׁר הָאֵב מְחַזֵּר אַחֵר הַטָּפָה הַמְּרָה וְאֵינוֹ מִשְׁתַּבֵּר מֵאוֹמָהּ, וְהָאֵם נֶאֱבָקֶת בְּעֵמֶל לְהַשְׁגָּת לָחֶם לְפִי הַטֶּף. בְּדֶרֶךְ לֹא־דֶרֶךְ הִגִּיעָה לְוִיָּהּ שְׁבִאוֹסְטִרִיָּה, שֶׁם קוֹתָה לְפָתַח דֶּף חֲדָשׁ בְּחִיָּה וְלִקְרֹם עֲתִיד טוֹב יוֹתֵר, וּבְחַפְזוֹשִׁיָּה אַחֵר עֲבוּדָה הַתְּכַלְתָּה בְּמִשְׁטָרֶת בְּבִיתוֹ שֶׁל הָרַבִּי. הִיחַס אֲלֵיָּהּ, כִּף סִפְרָה, הָיָה מִיָּחָד, שֶׁלְמוֹ לָהּ בְּעִירְיָפָה אֶת־שִׁכְרָה וְאֶף הָעֵנִיקוּ לָהּ אֲרוּחוֹת חֲמוּת, וְהִנֵּה מִרְהַשְׁמִים זְמָנוֹ לָהּ שְׁדוּף מְתָאִים עִם בַּחוּר בְּרִיָּגִילָה שְׂאָף הוּא הֵגַר מֵהַנְּגִירָה, אוֹלֵם מִיּוֹן שְׁאִמְצִיעִיָּה הָיוּ דִלִּים מֵאֵד, וְחִפְצָה לְהַעֲנִיק לְחַתָּנָה תְּשׁוּרָה מְכַבֶּדָה, נִטְלָה בְּאִין־רֹאִים אֶת קִפְסַת הָאֶתְרָג, מִתּוֹךְ מִחְשָׁבָה שְׂאָף אֶחָד לֹא יָשִׁים לֵב לְדַבֵּר. פִּנְתָּה הֵיחָה לִטֵּל אֶת־הַקִּפְסָה רַק לְזִמְרָמָה, וְלֹאֲחֵר נִשְׁאֲרָה בְּרֹדָא יִסְכִּים הַחֵתן לְהַשִּׁיבָה לְבַעֲלֶיהָ, וְעַתָּה עֲמָדָה בְּבִשְׁת גָּבַ וְהַתְּחַנְנָה לְסִלִּיחָה כְּשֶׁהָיָה גֹזְעָה בְּכִי סוֹעֵר.

עִם תֵּם סִפּוּרָהּ, פָּנָה הָרַבִּי אֶל הַנְּבָאִי בְּסַעֲרַת־נֶפֶשׁ, וְהוֹרָה לוֹ לְבִטֵּל מִיָּד אֶת הַתְּלוּנָה בְּמִשְׁטָרָה וְלִדְרֹשׁ אֶת שְׁחִירוּתָהּ שֶׁל הַנְּעִירָה. בְּקִדְחָתָהּ אוֹסְטְרִית טְפוּסִית, סָרְבוּ הַלְלוֹ תְּחִלָּה לְשַׁחֲרֹר אֶת הַנְּעִירָה, וְדָרְשׁוּ אֶת הַמִּשְׁךְ הַחֲקִירָה וְהַטְלַת הָעֵנִשׁ, אֲדָ לְאַחֵר מֵאֲמָצִים מְרַבִּים עָלָה בְּיָדֵי הַנְּבָאִי לְהַחֲלִיק אֶת הָעֵנִין וְלִסְיָמוֹ בְּיִרְטוּב. עִם סִדּוֹר הָעֵנִין, שָׁבָה הַנְּעִירָה אֶל בֵּית הָרַבִּי, וְהָיָה הַיָּחִיד בְּכִיָּה מִשְׁטָפָה עִם סִכּוֹם נֶכְבֵּד, וְהוֹרָה לָהּ לְרַבֵּשׁ "קִפְסָה יָפָה וּמִהֲדַרְת, וּמְבִיל לְחִסָּד בְּהוֹצָאוֹת לְרִכִּישָׁתָה". הַנְּעִירָה הַמִּתְפַּשֶּׁת נִטְלָה בְּיָדֵים רוֹעֲדוֹת אֶת־הַכֶּסֶף, וְלֹאֲחֵר זְמַן־מָה שָׁבָה עִם קִפְסַת אֶתְרָג נִיחָדָת, אוֹתָהּ הַצִּיָּגָה בְּפָנֵי הָרַבִּי וּבְנֵי בֵּיתוֹ. הָרַבִּי הִתְעַנְּן עַל חֲתָנָה הַמִּיעֵד וְעַל מוֹעֵד הַחֲתָנָה, וְהוֹדִיעָה לָהּ כִּי מַעֲתָה יַעֲמַד גָּבֹא הַמִּסּוֹר לְיִמִּינָה כְּאֵב נֶאֱמָן, וְאֵת כָּל הַצְּטְרִיכוֹתֶיהָ תוֹכַל לְקַבֵּל כָּאֵן. בְּאֲחוּלֵי בְּרָכָה יֵצֵאָה הַנְּעִירָה מִבֵּית הָרַבִּי, בְּשִׁכְלָה נִפְעָמָה וְנִרְגָּשָׁת מִגְדֻלּוֹת רִחוּחַ שֶׁל הָרַבִּי וּמֵאֲצִילוֹת נֶפֶשׁוֹ.

חֲלָפוּ בְּאֶרְבָּעִים שָׁנָה לְאַחֵר מִפֵּן. בְּאֶחָד מִלִּילוֹת הַחֲנֻכָּה, חָדְרוּ גָּבִים שְׁפָלִים לְבִיתוֹ שֶׁל הָרַבִּי שְׁבַת־לֵאבִי, בָּהּ הַתְּגוֹרֵר מֵאֵד עֲלוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנַת תַּרצ"ז, וּבְעֻזַּת־מִצָּח חָמְסוֹ אֶת כְּלֵי הַכֶּסֶף הַמִּיחָסִים שֶׁהָיוּ בְּבִית. הָרַבִּי הִסְתַּמֵּךְ כְּבָר מִזְמַן לְבִית עוֹלָמוֹ, וּבְבִית הַתְּגוֹרָה בְּגִפָּה נִכְדָּתוֹ הִיִּשְׁיָשָׁה, הִתְרוּקָה לְמִשַּׁת חֲלִיָּה, וְאֶף שֶׁהֵיחָה עָדָה לְגָבָה הַמַּחֲפִירָה, לֹא הָיָה לָאֵל יָדָה לַעֲשׂוֹת מֵאוֹמָה. הַמִּשְׁטָרָה שֶׁהִזְעִיקָה בְּאִישׁוֹן לִילָה, הַשְׁקִיעָה עֵמֶל רַב בְּדִי לְהִתְחַקוֹת אַחֵר עַקְבוֹת הַגָּבִים, אוֹלֵם מִיּוֹן שֶׁהִלְלוּ הָיוּ מִתְּחַבְּמִים הֵיטֵב וְהָעֵלִימוּ כָּל בְּדֵל שֶׁל־סֶמֶן, לֹא הָעֵלְתָה הַחֲקִירָה דֶּבֶר. לְמַחֲרָה, עִבּוֹד הַרְבֵּית הַנִּכְבָּד מְשׁוֹטְטָה בְּבִית שֶׁהִתְרוּקָה בְּבִית־אֶחָת מִכָּל חֲפָצֵי הַקִּדְשָׁה שָׁבוּ, גִּלְתָּה מְגָבַת פְּרוּסָה עַל אֶחָד הַכִּסְאוֹת שֶׁבָּבִית, וּכְשֶׁהִרְמָה אוֹתָהּ זִהְתָּה תַּחֲתֶיהָ אֶת מְנוֹרַת הַחֲנֻכָּה הַנִּיחָדָת שֶׁל הָרַבִּי וְאֵת קִפְסַת הָאֶתְרָג יְקָרוֹת־הָעֵרֶךְ. לְאַחֵר רָגַע נִזְכָּרָה, כִּי יוֹם קֹדֶם לָכֵן, לְקִרְאָת כִּ"ט בְּכִסְלֹו, יוֹם הַהֲלוּלָה שֶׁל הָרַבִּי, הוֹצִיאָה אֶת שְׁנֵי הַכֹּהֲלִים הַלְלוֹ בְּדִי לְהַבְרִיקָם, אֲדָ מִיּוֹן שֶׁלֹּא סִמָּה אֶת־הַמִּלְאָכָה, הוֹתִירָה אוֹתָם מְכֻסִּים בְּמְגָבַת עַל־הַפֶּסָא, וְכִף הֵם נִצְלוּ מִיָּדֵיהֶם שֶׁל הַגָּבִים שֶׁלֹּא הִבְחִינוּ בָּהֶם. וּבְשִׁיעָה שְׂאֲחֻזָּה אֶת קִפְסַת הָאֶתְרָג הַיְּקָרָה, סִפְרָה הַרְבֵּית לְמַבְקָרִים שְׁבִאוֹ לְחֻקָּה בְּמִרְנָפְשָׁה, אֶת סִפּוּרָהּ שֶׁל הַקִּפְסָה וְאֵת אֲצִילוֹת רִחוּחַ שֶׁל סִבָּה הָרַבִּי, בְּהַעֲבָרָה עַל־הַמּוֹדוֹת וּשְׁמִירַת כְּבוֹד אֶדָם מִיִּשְׂרָאֵל. ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מְדַבְּרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ

אֶתְרָג הַטוֹב לְמֵאֲכָל וְרִיחַ, הֵינּוּ חֲכָם הַלּוֹמֵד וְעוֹשֶׂה, וְלָכֵן דְּמִי יְקָרִים, כִּי אֶחָד בְּעִיר בְּעַל־תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, הָדָם בְּרִיחַ בְּלֹא טַעַם, הֵינּוּ חֲכָם הַלּוֹמֵד וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה. עֲרִבָה הֵינּוּ לֹא תוֹרָה וְלֹא מִצְוֹת, וְלָכֵן מִצְוִיָּה בְּכָל פְּנוֹת קֶרֶב בְּנִי־אָדָם. וְלִזְכֹּל בְּטַעַם בְּלֹא רִיחַ, הֵינּוּ תְּעוּשָׁה וְאֵינוֹ לּוֹמֵד, וְאֵינוֹ הַקִּבְ"ה לְאִגָּם לְזִכּוֹת הַעֲרִבָה עִם הַשָּׂאֵר. אִי נָמִי, אֶתְרָג דּוֹמָה לְרֹאשׁ, לִזְכֹּל לְבִרִית מִילָה, ג' בְּדִי הָדָם לֵב' דִּיּוֹ וְגוֹפֹה, ב' בְּדִי עֲרִבָה לְרִנְלִיּוֹ, וְכֵלֶם יָחַד יַעֲבֹדוּ הַבּוֹרָא יִתְבַּרָּה. אִי נָמִי הֵינּוּ ז', אֶתְרָג לִזְכֹּל ג' הָדָסִים ב' עֲרִבוֹת, רְמוּזִים לְשִׁבְעָה רוּעִים אֲבִרָה וְצִנְקוֹ וְכו'.

כְּנִיָּה נִעְנוּעַ הַלּוֹכָה, הַחֲלֻקָּה הוּא כְּמוֹ אֶחָד שְׁפוּשֵׁט יָדוֹ לְקַבֵּל אִיּוֹת דְּבֵר, וְהוֹבֵבָא לְאַחֵר שֶׁקִּבְּלָהּ, וְעַתָּה בְּנִעְנוּעַ שְׂאֵנוֹ מְנַעֲנֵנִים, אֲנוּ מְבַקְשִׁים מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבַּרָּה שְׁבִיחוֹת הַשִּׁבְעָה צִדִּיקִים הַרְמוּזִים בְּלוֹכָה, שִׁיבּוֹא שְׁפַע לְעוֹלָם, וְהַבְּרָכָה הִיא הַתְּקוּפָה שִׁישׁ לָנוּ לְקַבְּלָהּ, וּבְכֵן יֵשׁ לַעֲשׂוֹת הַנְּעִנְיָוִים, וְלֹא כְּאוֹתָם לִיצִיִּים שֶׁמִּשְׁחָקִים לְתַקְנַת חֲכָמִים הַקְּרִיטִים, אוֹי לָחֶם וְאִי לְנֶפֶשׁ:

אִמֵּר חֲכָם כִּי אֲרַבְּעָה שְׁמוֹת יֵשׁ לְיָמֵי הָעוֹלָם, וְאֵלֵּי הֵם: חֵל, חֵל הַמּוֹעֵד, יוֹם־טוֹב, וְשַׁבָּת. הֵם מִשְׁכָּלֵת יִשְׂרָאֵל בְּאֶפֶס זֶה. שַׁבַּת הוּא תִּינוּקוֹת שֶׁל בִּית־רַבִּין שֶׁלֹּא חֲטָאוּ, הֵם קֹדֶשׁ, וְגַם אֵינָן רְאוּיִם לַעֲשׂוֹת מִלְאָכָה, כְּמוֹכֵן הַשִּׁבְעָה אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִלְאָכָה וְהָעוֹלָם אֵינוֹ מְתַקֵּן אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי הַכֵּל פִּיחֵם שֶׁל תִּינוּקוֹת, כְּמוֹכֵן הַשִּׁבְעָה, יוֹם־טוֹב הוּא יְהוּדִי כְּשֶׁר שְׁלוֹמֵד וְעוֹשֶׂה, וְיֵשׁ שְׂמִיחָה וְהַתְּוֹרָה מְשֻׁמָּה לֵב הָאָדָם, כְּדֻכָּתִיב פְּסוּקֵי ח' יִשְׂרָיִם מְשֻׁחֲרִילָב. חֵל הַמּוֹעֵד הֵם גְּנִי אֶדָם שֶׁמִּתְאַבְּקִים בְּעֶפֶר רִגְלֵי הַחֲכָמִים, וְעוֹשִׂים טוֹבָה עִם בְּעַל־תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוֹ שֶׁהַחֲכָם דּוֹמָה לְמוֹעֵד, כֵּן מִי שְׁעוֹשֶׂה טוֹבָה הוּא חֵל־הַמּוֹעֵד. חוֹל הֵם עַמִּי אֲרָצוֹת, שֶׁכָּל יָמֵיו הוּא כְּמוֹ לֵב מְשֻׁשׁ, אֲכִילָה שְׂתִיָּה וְכו', כִּף הַחֵל הוּא טוֹרָה וְעֶסֶק, לֹא צוּחַ לָנוּ הַשֵּׁם, שְׂמִיחָה לִזְכֹּל שִׁישׁ בָּהּ אֲרַבְּעָה מִינִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אֲרַבְּעָה אֵלֹה, שִׁישִׁימִם בְּאֶנְדָּה אֶחָת בְּדִי שְׁנֹכָר בְּלָנוּ. (מֵאֹר הַחַיִּים דְּרִשּׁוֹת הָאוֹר הַחַיִּים: שְׁכֵנֶת תַּלְמוּדִי)

דְּבַרֵי הַיָּמִים

אֶחָת הַמִּצְוֹת הַמְּרַכְזוֹת בַּחַג הַסּוּכוֹת, הִיא נִיסוּךְ הַיָּמִים עַל הַמִּבּוֹבַת הַמְּרַכְזָה הַתְּמִידִי שֶׁל שַׁחַר, יָחַד עִם נִיסוּךְ הַיּוֹן. אֶת הַיָּמִים הַזֵּה שׁוֹאֲבִים מִמַּעֲיֵן הַשִּׁילּוּחַ, וְכִדִּי לְהוֹצִיא מִלְּבָב שֶׁל צְדוּקִים שְׁטַעְנוּ שְׂאִין לָהּ מִקּוֹר בַּתּוֹרָה, עִשׂוּ זֹאת בְּרַבּוֹ עִם. מַעֲיֵין הַשִּׁילּוּחַ הוּא שְׁמוֹ הַנוֹסֵף שֶׁל מַעֲיֵין הַגִּיחוֹן, אֶחָד מִמְּקוֹרוֹת הַיָּמִים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם מֵרִאשִׁית יָמֶיהָ, שְׁמִימִיו הִיוּ מְגִיחִים מִתַּחַת לְפָנֵי הָאֲדָמָה וּמִכָּאֵן שְׁמוֹ. מֵאֵד וּמִתְמַד סִבְלָה יְרוּשָׁלַיִם מִמַּחֲסוֹר בְּאֶסְפֶּקֶת מִים, וְאֶף שִׁיּוּרִים בַּה גִּשְׁמִים מְרֻבִּים, אִין הַיָּמִים נִסְפְּגִים בְּאֲדָמָה וְהֵם זוֹרְמִים אֶל מַחוּץ לַעִיר. בְּעֶבֶר הִיא מַעֲיֵין נוֹסֵף בִּירוּשָׁלַיִם וְשְׁמוֹ עֵין רֹגֵל, אוֹלֵם יָמִימִיו יִבְשׁוּ מוֹמָן. בְּתַקּוּפַת הַיָּבוּסִים לְפָנֵי יוֹתֵר מֵאֲרַבְעַת אֲלָפִים שָׁנָה, הַתְּגוֹרָה אֲנִשִּׁי הַעִיר בְּגִבְעָה קִטְנָה שְׁנִקְרָאת הַיּוֹם עֵיר דּוֹד, וְסִבִּיבָה בְּנִתְּחָה חוּמָה כְּדִי לְהִגֵּן עֲלֶיהָ מִפְּנֵי פוֹלְשִׁים זָרִים. אֲךִי כִיוּן שְׁמַעֲיֵין הַגִּיחוֹן נִבֵּעַ מַחוּץ לְחוּמָה, וְהַחֲשֵׁשׁ הִיא שֶׁהָאֵיב יִטִּיל מִצּוֹר עַל חוּמָהּ וְהַנְּצוּרִים לֹא יוֹכְלוּ לְהִנִּיעַ אֶל הַיָּמִים שְׁבַחוּךְ, לָכֵן חֲצָבוּ מְנַהֵרָה סוּדִית מִתַּחַת לְחוּמָה וְדִרְכָה הִיא יְכוּלִים לְהִנִּיעַ אֶל הַמַּעֲיֵין שְׁמַחוּךְ לַעִיר, לְשִׁאוֹב מִים וּלְשׁוֹב לְבַתְּיָהֶם מִבְּלִי שִׁינְגִלוּ. בְּתַקּוּפַת חֻזְקִיהוּ הַמֶּלֶךְ בּוֹמָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרָאשׁוֹן, נוֹצַר חֲשֵׁשׁ מִפְּנֵי מִצּוֹר שֶׁל מִנְחִיב מֶלֶךְ אֲשׁוּר, וְאֲנִשִּׁי חֻזְקִיהוּ חֲצָבוּ נִקְבָה אֲרוּכָה בַת 500 מִטְרִים בַּתוֹךְ סֵלַע, וְדִרְכּוֹ הַעֲבִירוּ אֶת מִימֵי מַעֲיֵין הַשִּׁילּוּחַ אֶל תּוֹךְ הָעִיר. לְפָנֵי כִ"ט שָׁנָה, הַתְּגַלְתָּה בְּנִקְבָה כְּתוּבַת אֲבָן בְּכַתֵּב עֲבָרִי עֲתִיק, וְכוּ מְסוּפֵר עַל חֲצִיבַת הַנִּקְבָה בְּאֲמָצְעוֹת שְׁתֵּי קְבוּצוֹת מִשְׁנֵי הַצִּדִּידִים, וּפְגִישָׁתוֹ בְּאֲמָצֵעַ. בְּתַקּוּפַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי נִחְצָבוּ בּוֹרוֹת מִים רַבִּים בִּירוּשָׁלַיִם, כְּמִסּוּפֵר עַל נַחוּנִיָּה חוֹפֵר שִׁיחוֹ, וְעַל נְקִדִּימוֹן כִּיגְרוֹרִיו עִם הַחֲמוּמָן. הַחֲשׁוּמָנוּאִים סִלְלו

משבח

מטעים

(קריאת שו"ת)

הלכות הראשונים אשר שברת
תבת שברת מנקדת בפתח, עלי"א שיהא מטעמת
בסלוק שבסוף הפסוק, כי יש תבות שתנועתן אינה
משתנה גם בטעמי א"י שהם אתנהא וסוף
פסוק, ולא נודעה הסבה. וכך מובא במסורה: כל
שברת, שברתי, דברת, דברתי, והצלת, והצלתי -
פתחין באתנהא וסוף פסוק, וכן יש שמות בצירי
וסגל שלא ישתנו לקמץ באתנהא וסוף פסוק,
כמו ספר, תבן, צדק ועוד. וכתב אברעזא שטעם
הדבר לא נודע, רק בקב נמצאו במקרא. (מענה לישן)

ויפסל שני ללות אבנים (ש)

בטעמי פור קדמא ואולא ותבת כראשונים בטעם
רבי, לומר קד שאם בגלל עין שנת חנם חרב
בית המקדש וגלו ישראל מעל אדמתם, הרי
שבזכות שני לוחות האבנים ובזכות התורה
שילמדוה בארצות פזויהם, יתקברו הלכות
ביניהם, ותהיה בהם קדמא ואולא כאשר יבוא
איש לקראת רעהו לאהבה איש את אחיו אהבת
אמונה ולגמול חסד איש את דעהו, אזי יזכו כמו
הראשונים לשוב לארץ אבותם ויתחדשו ימיהם
בקדם, ולזה מרמז טעם רביע שהוא לשון רביצה,
ובלילה בזכות האחדות של שני לוחות הברית
הדבוקים כאחד, ובזכות תלמידים חכמים בני עם
ישראל, כמו שדרשו חז"ל וכל בנינו למודי ה' ורב
שלום בנינו, אל תקרי בנינו אלא בנינו. (מראה יעקב)

מדגש

מקורו של הבטוי 'דברים' / מלים בדרבנות/ הוא
במגילת קהלת, אותה קוראים בחג הסוכות או בשבת
הלילהמועד: "דברי חכמים בדרבנות". משמעות
הבטוי כיום הוא דברים חריפים ונוקבים, ולעתים
אף פוגעים, ובמקורות הפנה למלים המתבטות,
ומדריכות אתהאדם בדרך שבראש מלמד התורה,
כפרש רש"י בפסוק: "מה דרבו זה מכוון את הפה
לתלמידה, כך דבריהם מכונים אתהאדם לדרך
חיים". מקור המלה אפוא הוא מדרבן, אך בשיתוף
הל שבוש כיום בקריאתו חבונה. במקור נכתב
בדרבנות, כאשר הדל"ת במקוץ גדול ועגול, והשוא
שאתהי נע, ולכן הבי"ת רפוייה, ואף המלה דרבן
נקראת באותה צורה, כאשר הדל"ת במקוץ גדול,
השוא נע והבי"ת רפוייה. אך כיום הוגים בטעות
'דברים בדרבנות' דרבן במקוץ קטן, שוא נח ובי"ת
דגושה, ובכתיב חסר מותבים דרבן, דורבנות.

ממלח

מעשה באדם אחד, שלא שפר עליו מזל ויונתו
היתה אשת מדנים אשר מרדה אתהיין. בחג הסוכות
נענה במרענשו ובחיוו נהג: "יודעים אתם מדוע
נשים פטורות מריהסוף? שהרי שנינו במסכת מכות,
משום רשעה אחת אתה מחיבו, ואי אתה מחיבו
משום שתי רשעיות, דהינו שאין מטילים על האדם
ענש כפול שלא יוכל לעמוד בו, ודי לו במכה אחת
שבאה עליו, ואף במצות סבה הדבר בו, שאם גילה
האדם מפתיו הקבוע לדירת עראי, לספת דויד
הנפלה, לפחות לא יתקן בו הנאמר גילה אחר גילה
גללה יהודה, לא יגלה אל גלותו עם זו שבגדודו..."

שנה אחת בתקופת חג הסוכות, היה מחסור גדול בבשר בעיר ניקלשבורג, ועקב כך לא קבלו
תלמידי הישיבה את פתקי התמחוי שבקדם היו יכולים לקבל מזון לסעודה, והם נותרו ברעבונם.
נודע הדבר לרבה שלי העיר, רבי מרדכי בנט, ומיד לאחר תפלת שחרית הזמין את אחד מתושבי
העיר, ובקש ממנו לדאג לכלכלת בחורי הישיבה שיוכלו לאכל בשר בשמחת הרגל, והוא ערב
לשלם את פליההוצאות. בינתיים התאספו סביבו רבים, והוא אמר בקולו: "דעו לכם, פי אמש
קבלתי סך של עשרה זהובים בסף פתשלים על חתימתי לתאר מורנו, ומעתה נכון אני לחלק
את התאר לכל איש אשר יזים ורגלים לו, כדי שאוכל לכלכל את הוצאות הבחורים בתאר זה..."
הנוכחים הבינו מיד את כוונתו, שכן מנהג המדינה היה אז, שאם התאר מורנו לא היו נותנים
אלא ליחידים סגלה, וכאשר היו רבני הערים מעניקים למישהו את התאר הנכסף, היו משגרים
עשרה זהובים בדרך-ימים לרב המדינה, ועתה כאשר שמעו שהרב מתכוון לחלק את התאר ללא
הבחנה, נבחרו עלי-נפשם, שכן בקד יפחת כבודם כאשר הם עצמם מכנים בתאר זה, והתאר יתפך
להיות דבר של מה בכך, ומיד מהירו כלם להתנדב סכומים נכבדים, לכלכלת בחורי הישיבה...

בשכנותו של רבי שלמה מבובוב, היה עומד רובל יהודי, והרבי היה משתדל לרפש אצלו מדי
פעם חפצים שונים, כדי לחזקו בפרנסתו ולתמוך בו בדרך כבוד. בדרך כלל היה הרובל מוכר
תשמישי-קדשה, אולם באחת הפעמים, בראשית תקופת הקיץ, ראה הרבי כי דוכנו של הרובל
ריק מסחורה. "היכן מרביתך?" תמה, והלה השיב: "הפעם אין פרשתי שום דבר שהרבי יכול
לקנות, מפיון שאין בידי דברי קדש". הרבי רצה בכל-זאת לקנות ממנו משהו, ולכן שאלו מה
נמצא באמתחתו, והרובל שלף צעיפי-משי משפחים, אותם היו הנגידים דאז נוהגים לקשר
בצוארם. התבונן הרבי בצעיף וראה את יפיו והדרו, והחל למדד את ארבו ורחבו וחשב דבר-מה.
לאחר מכן בקש לרפש עשרים צעיפים, ושלם תמורתם מחיר מלא. עברו ימים ארבים, והגיע חג
הסוכות. הרבי פתח את ארזו ושלף את הצעיפים הנאים שרכש, ובקש לגזר אותם לרצועות
דקות כדי ליפות את-הספה. בני הבית עשו כמצותו, ולפליאתם התברר כי ארך הרצועות
שנקשרו זו לזו בפרשית ארבה, התאים בדיוק להקף הספה של הרבי, והפליאו את עיר-הרואים.
והיה בנו של הרבי, רבי בן-ציון הי"ד, עומד ומשתומם: "ראו נא כיצד משתדל אבי ליפות את
המצות, וכך בחודש סיון כשקנה מהרובל את הצעיפים, היתה מחשבתו נתונה למצות נוי ספה".

בירושלים שבדור הקודם, התגורר איש נעלה וצנוע, ושמו רבי אברהם ברוך דייטש. בראורין
ובראקה היה, והמית עצמו פלימיו באהלה שלי-תורה, אלא שבדרך של בני ירושלים
המסלמים כפז, לא בקש גדלה ושררה לעצמו, והיה מהלך בצדי דרכים, כשרגליו נטועות ארצה
וראשו בשמי-שמים. היה זה בשנותיו הראשונות לאחר נשואיו, אברך צעיר לימים, אך השנה
היתה לו בחבוב מצוה כאחד מזקני-ארץ. במשך כל ימות השנה, אגר בצנעה פרוטה לפרוטה,
אותן חסד מלחמו הדל וממלגתו הצמודה בשיבה, והמתין בצפיה דרוכה לחג הסוכות, כדי
שיוכל לרפש בחסכוניותו אתג הדור ונאה, שכן אתג דומה ללב, ומי שלבו צרוף ומקדף, מהדר
אחר אתג נקי וזך. הסוחר הנודע של אתרגים בירושלים דאז, היה רבי זלמן זוננפלד, ואילו
עשה האברך את-דרכו. בחושיו המחזקים גלה מיד אתג הדור ששכב בירכתי הארגו, ובקש
לשמע מר' זלמן את-מחירו. "היכן מצאת את האתג הזה?" תמה ר' זלמן, ובבלו התפלא
פיצד לא הבחין עד עתה באתג זה, המהדר שבמהדרים, ומיד חמד אותו בלבו לעצמו. הוא מהר
לנקב בסכום עתק, שהיה בו כדי רכישת עשרה אתרגים מהדרים, ולפליאתו לא עמד האברך
עליהמקח, ובקש לשלם בכל-חסכוניותו, ובנוסף ישלם בידו שטר-חוב על יתרת החוב, אלא שר'
זלמן לא ותר. "אברך צעיר אתה, והסכום שאני מבקש עולה על מלגת ישיבתך במשך חדש
שלם ויותר. וכי מסגל אני לטל סכום מה גדול ממך בעבור אתג אחד?" את האתג הניח ר' זלמן
במקום משמר, כשהוא נוצר את-סודו בלבו כי הוא עצמו חפץ באתג נדיר ומיוחד זה. בפחית-נפש
יצא האברך היקר מלפניו, ואף שמצא אתג אחר שאף הוא היה מהדר ונקי, לא מש האתג
הראשון מנגד עיניו. באשמרת הבקר שביים א' דסכות, חש ר' זלמן זוננפלד כי מאידו מתהלך
בסמוך לסבתו הלוד ושוב, ולבו אמר לו כי הלה מחפש אתרי. מהר ר' זלמן ויצא לקראת ההלה,
והנה האברך שבקש לרפש אצלו את האתג לקראתו. "אנא מקד ר' זלמן", אמר לו הלה בעיניים
כלות ועורגות, "חשקה נפשי לברך על האתג המהדר ההוא שבקשתי לרפש ממך, וכיון שחש
אני כי האתג נותר אצלה, מתחנן אני בפניך שתעניק לי אותו כמתנה עלי-מנת להתזיר, ואוכל
לצאת בו ידי חובת המצוה". עמד ר' זלמן הסוחר כשהוא נפעם ונרגש. "ראו נא אברך יקר
שבגרכיו זה, שלא לשם התרברבות וגאווה בקש לרפש אתג מהדר, ולא עלי-מנת להראותו
לחבריו ולהתנשא בעיניהם על שהתמזל מזלו למצא יהלום כזה. אלא פליכונתו לשם שמים,
לקיים יזה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות, ובהשתאות הביט בו בשעה שנענע בארבעת המינים,
בהמית הלב ובדבקות עלאית. השגות פאלו אצל אברך צעיר, לא ראיתי מימי, התבטא ר' זלמן
זוננפלד באזני בנו הגדול של רבי אברהם ברוך דייטש, והוסיף: "אולם דבר אחד נשגב מבינתי,
מהיכן ידע אבירי, כי אני עצמי חמדתי את האתג לעצמי, וידע לכון את השעה בה אני משכים
לצאת עם האתג המהדר בידי, כדי שיוכל לקיים בו את המצוה ולברך עליו ברבת שהחיינו"?...

הספה משולה לבית-אוצר שהאדם מכין לו כדי לשמר את אוצרותיו היקרים, ועתה, לאחר הימים הנוראים, כאשר לכל יהודי יש באמתחתו

אוצר שלם של מצות ותפלות יקרות, הוא בונה סבה כדי שתהיה בשבילו בבית-האוצר ובו הוא נכנס עם אוצרותיו כדי לשמרם. (רבי ישראל שמעון קסטלניץ)

גיליון מס' 707
שנה 13

פרשת וזאת הברכה, שמחת תורה ושמיני עצרת, כ"ב בתשרי תשפ"ו

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אמר להם משה לישראל: שמא אין אתם יודעים כמה נצטרעתי על התורה וכמה עמל עמלתי בה וכמה יגיעה יגיעתי בה? נפשי נתתי עליה, דמי נתתי עליה, כשם שלמדתי אותה בצער, כך תהיו מלמדים אותה בצער." (ספרי, דברים)

היה רבי יהושע אומר, השונה ואינו עמל, כאיש שזוהר ואינו קוצר. (תוספתא)

לא נברא אדם אלא לעמל, אם זכה - הוא עמל בתורה, ואם לא זכה - הוא עמל בארץ. אשריו לאדם שהוא עמל בתורה. (מדרש רבה)

כל הגופים לעמל נבראו, אשרי למי שזכה והיה עמלו וטרוחו בתורה. (רש"י בסנהדרין)

אין אדם בעולם בלא יסורין, חושש בשניו אינו יכול לישון, בעינו אינו יכול לישון, יגע בתורה אינו ישן. זה ער וזה ער, אשרי הגבר אשר יסורו יתן ומתורגל תלמודו. (ילקוט שמעוני)

אשרי אדם שמשחק עצמו בדברי תורה, ויושב וחורש בהם כבהמה שחורשת בשדה. (תנא דבי אליהו)

אין הקב"ה נותן את התורה אלא למי שמצטער עליה. (שם)

כתבו חכמי האמת, כי היגיעה שיגע האדם בפלפול עד שמצוץ גופו, הוא נחת רוח לשכינה. (עץ יוסף על המדרש)

נאמר במדרש, שאין התורה מתקיימת, אלא במי שעושה עצמו ככלי חרס, ובאורו, שנעשה שחר ככלי חרס מעמל התורה. (שם)

החמימות בפלפול התורה, היא מצוה בפני עצמה, וזהו שנאמר בירמיה: "הלוא כה דברי כאש". (מדרש תלפיות)

"התקן עצמו ללמוד תורה, שאינה ירשה לך", ולא תשיגנה אם לא תיגע בה, שאינה בירשת אבות שהבן זוכה בה בלא טרח. (רבנו יונה, מסכת אבות)

צריך להתישב בכל פרט ופרט מהתורה עד שיצמד על עקרו, במצטרף מעמקי הלב, כי הוא זה עקר התורה. ("אור החיים" הקדוש)

ספורים בפרשה

דרך ארץ קדמה לתורה

רבי גדליה משה מזויל היה מבאר בשם הגר"א מוילנא, למה לא מצינו בתורה צווי בענין המדות הטובות והשרשת המדות הרעות? במשך לאחד שבא לבקש מנזר שיכנה לו שלחן, הרי הוא מפרט לו באר היטב כל רצונו בסוג העץ וצבעו ממנו יעשה את השלחן, ואף מפרט לו מדת ארבו ומדת רחבו. אך אינו מזכיר לו - קח לך פטיש ומסמר והתחל לבנות קעץ, כי דבר זו פשיטא הוא. כך ממש, דבר פשוט הוא שבכדי לקיים את מצות התורה בשלמות, צריך האדם להיות מזקק שבעתים במדות טובות וראויות.

רבי אברהם אלימלך מקרלין היה אומר בשם אביו, שבעניני שדוכין, כשמתהלך ה'מחתן' לברך על ה'חתן', אזי בשישמע שהוא בעל מדות טובות יחשיב הדבר ככותב על הגיר מספר אחד, ולאחר מכן כל מעלה נוספת שישמע על המדבר יוסיף מספר אפס לצד הספירה, וכך בכל מעלה ומעלה יוסיף עוד אפס, ויתעלה מספרו מאחת ויחדו יעלו לעשר למאה וכו'. אך אם ישמע רק מעלות אחרות בלא מעלת 'מדות טובות' נמצא שעלה בידו רק 'אפס' שמשמעו 'לא שוה מד'. כי עקר האדם הוא מדות טובות. והיא היא הדרך הישרה שיבחר לו האדם.

מעשה היה כשהציעו לרבי יששכר דב מבול שדוד מסים ממשפחה מיוחסת ומפרסמת לאחד מבניו, נגש הרבי לשנים מהיושבים בביתו שהיו בקיאים בתורה, לנסע ולבדוק את ההצעה. עשו השנים פמצות הרבי ויצאו לשליחות. בבואם לשם נתקבלו בכבוד גדול על ידי בני המשפחה, והתחילו לפלפל עמם בדברי תורה זמן רב, ואכן היה מדבר במשפחה של תלמידי חכמים, אך הלכו כלל לא טרחו לבדד בדבר מאכל ולהציע להם לנחם קצת מהדרך. כשחזרו וספרו זאת לרבי, אמר: "איני רוצה לעשות שדוד עם אנשים שאינם יודעים לקבל אורח, למרות שמדבר בבית שלי תורה, אך לפני הכל צריך מדות טובות!"

ורגיל היה הרב מטשבין לומר, שהמדות הטובות הן כליי הקבול של התורה הקדושה. פעם הפליג בשבחו של תלמיד חכם ממקרקריו, ואמר שהוא מחבבו ביותר כי הנו בעל מדות טובות, בגדר תורה מפארת בכלי מפאר. כשבקר אצלו רבי משה פינשטין, בפרו בקבול מיוחד ולזהו יותר מהרגיל. כששב לביתו התבטא, שמלבד גדלותו בתורה של רבי משה, התפעל ממדותיו הטובות ומפשטותו, באמרו: "דאם איז די גאנצע שיינקייט" (זה הלא כל היפי).

מספר על רבי משה פינשטין, שלפני שנכנס לחיידר למדו אביו כבר את כל החמש, וביום הראשון ללמודיו כשהגיעו בגמרא למלה "אתמר" [=נאמר, בארמית], שאל המלמד מי יודע את הפרוש? ר' משה חשב שכתוב "אתמר", וענה בקול שהוא היה בן של אהרן הכהן, וכמוכן שכל הילדים צחקו ולעגו לו. ואמר רבי משה ששני דברים למד אז לכל החיים, שלא למדור לענות אלא לחקור ולהבין טוב, כי לכל דבר יכולה להיות משמעות נוספת, וכיון שנפגע אז עמוקות, למד שלא לפגע אף פעם ביהודי. ובזכות שני דברים אלו, אכן גדל לאחד מגדולי הדור, הן בתורה והן במדות.

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

הפצ"ת
ועד הפצת תורה

המתנה הנפלאה ביותר!
בכל חנויות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני חג - ירושלים

הדלה"נ 17.33 צאת השבת 18.45 רבנו תם 19.25

היה היה

דרך ארץ קדמה לתורה - מסכת אבות

פרקי אבות באים ללמד את האדם לתקן את מדותיו ומחזירים בו יסודות של מוסר ודרך ארץ. אין הכנה טובה יותר לקראת התחלת התורה בשמחת תורה, מאשר ללמוד המוסר, מפני שהרי אמרו חז"ל "דרך ארץ קדמה לתורה", וכמהנה טובה לקראת קבלת התורה, יש ללמד את כללי המוסר והדרך ארץ. ביצד צריך האדם להתנהג בין אדם לחברו, ולתקן את מדותיו והליכותיו, כפי שאנו לומדים מפרקי אבות, בהם מובאים הליכותיהם של גדולי התנאים הקדושים, ומהם נקח דגמה ומוסר ביצד להתנהג ולתקן את מעשינו ודרכינו.

פעם אחת, הגיע ה"אזהב ישראל" מאפסא אל המגיד מקוֹזניץ, וכאשר נכנס אליו ראהו יושב ולומד פרקי אבות. התלבה האזהב ישראל מלמודו של המגיד, עד שלא רצה לחזור לביתו, ואמר: "מוטב לי להיות תלמיד פה ואלמד יראת שמים!" עד שהמגיד בקש ממנו לשוב לביתו ולמשפחתו, כשהוא מציד כבר ביראה טהורה. והוא עצמו, ה"אזהב ישראל", היה אומר: "למה אומרים מסכת אבות בין פסח לעצרת? כדי לראות ולהבין את כל דברי המוסר הטובים המזכירים שם, ולכסוף ולהשתוקק מתי אעשה כן גם אני!"

ה"אזהב ישראל" מוֹזְנִיץ, זכה לבנים צדיקים וגאונים, שהנהיגו עדה בישראל ונדעו כאנשי מעלה. עוד בצעירותם, היו בניו דורשים מפעם לפעם דרשות בפני הצבור, וכן היה להם שעור קבוע לומר פרקי אבות ברבים. פעם, כאשר בנו רבי חיים מאיר מוֹזְנִיץ למד פרקי אבות בשבת קדש, הקדים אביו "סבא קדישא" לתפלת מנחה, אך לא נכנס לבית המדרש אלא יושב בעזרת הנשים והאזין לדברי בנו. הוא נהנה מאד מדבריו, ואז נשא משל ואמר: "למה הדבר דומה? לתרגיל שדגירה על ביצי ברזים עד שנוֹלְדוּ האפרוחים. כשגדלו, הלכו ביחד לטיל, אולם בהגיעם לאגם מים, נכנסו הברזים ושטו להנאתם, ואלו האם הדוגרת נשארה עומדת על שפת הים, שכן היא אינה יודעת לשוט, והביטה על ילדיה בחיל ורעדה מתוך דאגה שלא יארע להם מאומה. כך גם אני מביט על בני, ורואה בהנאה ביצד הם שטים בים התלמוד וקובעים שעור בפרקי אבות לזכות את הרבים".

ספר רבי זאב דב צ'צ'יק, כי רבו רבי איסר זלמן מלצר בעל "אבן האזל", ספר לו שבצעירותו, בהיותו אבדו רב בשנים, היה רגיל ללכת מדי שבת אל רבי יצחק אלחנן מקובנא והיה עוסק עמו בדברי תורה. "דע כך", כך היה רבי איסר זלמן מספר לתלמידו זה, "פי האירה שהיתה שם בבית רבי יצחק אלחנן, היתה של אש להבה היתה שם רחא-דאורייתא שממש העלתה אבעבועות של אש-קדש מתורת השם תמימה, עד שא-אפשר לתאר", "אולם", סיס רבי איסר זלמן ואמר, "מה מאד הפתיתי, כאשר מדי שבת בשבתו, בעדן האש הגדולה של אהבת התורה, היה מפסיק גאון ישראל רבי יצחק אלחנן בפשיעה קבועה ומסימת את למודו, והיה אומר: 'פזוב ברם'. שנוהגים לומר בשבתות הקצין פרקי אבות, אס-כך צריך לומר פרקי אבות, ומדי היה מתחיל פרקי אבות בנעימה, מתוך הקפדתו לקיים כל מנהג בתכלית".

רבי יעקב מוצפי, מגדולי רבני בגדא, נהג ללמד מדי יום ביומו את מסכת אבות. וזאת בהתאם לדברי חז"ל שכל מי שלומד ששה פרקי דאבות כאלו לומד ששה סדרי משנה. "פרקי אבות הם הלכה למעשה יום-יומית", היה אומר לתלמידיו, "ולכן יש להיות זהיר בלמודם, אולם לא רק בקריאתם סתם, כי אם ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים אותם בכל לב, בכל זמן ובכל מצב. ונדעו נאמנה, שבדברים הללו טמונים אשר ועשר אמת, והיא סגולה נפלאה ליראת ה' טהורה, התלויים בהם כל חיי האדם, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. והם המפתחות לגן עדן המנחילים לאדם חיי נצח, חיים של צדיקים שעתידיים לשבת במנוחה ועטויותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". ובאמת לא היה רק נאה דורש, אלא גם נאה מקים, ולא זו מדברי מסכת אבות כמלא נימה, וכל מעשיו ודבריו היו נובעים מתוך חסידות וענוה למופת, כמו שאמרו במסכת בבא קמא, שמי שמבקש להיות חסיד יקים מלי דאבות.

על רבי משה מללוב מספר, שמדי יום היה נוהג, לאחר תפלת שחרית, להתעשר בתפלין של רבנו תם, ואז קבע שעור יומי בפרקי אבות, ומדי יום ביומו למד עוד ועוד משניות במסכת זו, שהיא ספר מוסר לאדם לכל ימי חייו.

הגר"א מוילנא היה נוהג לשבת עם תלמידיו וללמוד עמם מסכת אבות. ובה מתגלה ניצוץ מגאונותו של גאון ישראל, שיושב עם תלמידיו הגדולים והגאונים, והוא לומד עמם מסכת אבות. בלמודו זה לא הכניס חדושים ולא דרשות, אלא היה מראה להם ביצד כל פתגם מוסרי מקורו בספרי התנ"ך. "ולכן קוראים למסכת זו מסכת אבות", היה אומר הגר"א, "כמו שרש"י פותב במסכת בבא קמא, שהאבות נקראים לאלו הכתובים בפרוש במקרא..."

מאורות

וי' דוד משה מטשורטקוב
ליום ההולא כ"א בתשרי תרס"ד

מגדולי צדיקי דורו ורבבות הסתופפו בצלו. בנו של סבא קדישא מוֹזְנִיץ ותתן רבי אהרן מטשורטקוב. נודע בלבו הטוב ובמדותיו התרומיות והנאצלות, ופעם התבטא ואמר: "כשהייתי ילד בן שבע שנים, קבלתי עלי-עצמי שלא להרע לשום נברא בעולם". התפלאו השומעים ושאלו: "וכאשר הגוי מצר ליהודי, האם אין הרבי מתפלל למפלת הגוי?" והשיב: "אני מתפלל להרמת כרן היהודי, כך שהגוי לא יוכל שוב להרע לו..." ואמנם תמיד הביט בעין חיובית על בני-ישראל והפך בזכותם. פעם אמר: "אומרים על דור המדבר שהוא דור-דעה, ואני אומר, שהדור שלנו גדול ויפה יותר מדורו של משה רבנו! שהרי דור-המדבר זכה להיות במעמד הריסי כשבזאת העולם התגלה בכל הדרו. לפנינו הולך עמוד-האש, שמיהם היו בהירים, האירו עד למחשפיי-נפש. ואלו דורנו, דור יתום, דור של הסתר-פנים ושל חבלי-משיח, גם הצדיק אינו רואה, רק באמונתו יתיר. והנה, גם דור שכל זה באים חסידים וזוקקים מאחורי גבם חיי-שעה, מתגברים על מכשולים ועומדים בנסיגות, אור קטן כי ירגישו, ומיד יתלהבו לאור-שעור, יקדו ויתרוממו מגשמייתם. וכי יש לה יפה יותר ונאה יותר מדור זה?... פעם בא אליו אדם שהחליף את בגדיו הסמנתיים והחל ללבוש כמנהג הגויים. וטען כי הוא מתגורר בין נכרים ואנוס להתלבש כמותם כדי שלא לעורר את זעמם עליו. "נו", שאלו הרבי באנחה, "ועתה כשהגד לבוש כמותם, כלום נתאהבת עליהם..."

יוסיף דעת

פעמים רבות נתקלים הלומדים במונח "דוד" המופיע בכתביהם של פירשנים רבים, ובדרך כלל הוא מופיע יחד עם גרשיים כראשי תיבות. מקור המלה היא מ'דוד' שבארמית מפורש ד'ק, שמשמעותה לשון חיפוש, כמו "דוד ואשכנז", דהיינו חפש ומצא. במונח המלה בלשון הקודש שמשמעותה דבר שאינו עבה. מפורש זה נוצר והפלים לריוק ומדויק, ואפשר לקרוא את המלה 'דוד' בשורש כמו קום ושוב וכן שגור בפי הלומדים, או חז"ל בחולם מלא או חסר. במשך השנים החלו להשתמש במלה זו בסיום עניין כדי להורות ללומד שכליו לעין בעניין עוד הרבה, וכדי להדגיש את המלה סימנו אותה בראשי תיבות, למרות שאינה קיצור של כמה מלים, וכן נהוג במלים רבות שהחילו בהם גרשיים למרות שאינם ראשי תיבות, רק בשביל לסמנה ולהדגשה על-פני חברותיה. אולם לאחר שהגרשיים הפכו לחלק בלתי נפרד מהמילה 'דוד', החלו לדרוש אותה כראשי תיבות 'דודק' ותמצא קל', או 'דודק' קצת, או 'אחר דרישה וחקירה קל'... אחרים פירשו: 'דודק' ומצא קושטא, אולם זה לא יתכן, שכן אין מערבבים שתי מלים בלשון הקודש עם המילה קושטא שהיא בארמית. דורשי רשומות היו דורשים אותה בדרך צחות: 'דודק' וויט קענסט' - כאשר תרצה תוכל, על משקל הפתגם השגור 'אין לך דבר שאינו עומד בפני הרצון', שנראה כפתגם של חז"ל אולם אין לו מקור קדום ומצאנו לו רק סימוכין במקורותינו אבל לא בלשון זו, וכן הדבר בפתגמים רבים נוספים השגורים על-השן, ואינם מדברי חז"ל אלא מתקופות מאוחרות יותר. מספרים, שתלמידיו ישיבת וולוז'ין היו דורשים את התיבה וק'ל' שאף היא מופיעה פעמים רבות בספרי המפרשים, ומשמעותה בדרך כלל 'קל להבין', או 'קשה ל', והיו קוראים אותה לפנים ואחור כך: 'וילסט קענען לערענען? לוח קיין וולוז'ין' - רוצה אתה לדעת ללמוד? רוצ' וולוז'ין? ואת התיבה וד'ק' פירשו: 'דודק' דוד וילסט קענען, קיין וולוז'ין דוד וילסט קענען, דודק וולוז'ין... גם את המלה תיקו או תיקו מפרשים כנותרות: תשבי ותרץ קשיות ואבעיות, כפי שפירש 'החוטמת יום טוב' במסכת עדיות, אולם זהו על-פי הדרוש, ומשמעותה בארמית לשון עמידה ואי-הכרעה, מניין המילה תיקום משמעותה תעמוד, או קיצור המילה תהא קאי - תהא השאלה עומדת במקומה. אחרים פירשוהו מהמילה תיק, דהיינו שהתפרון כאילו סמנתו בתוך תיק ובעלם מאיתנו, וכאשר מלה זו מופיעה בעניין כלשהו, בחוקה שהדבר טמיו ונעלם, ולא יתפרש לעולם עד שיבוא אליהו.

דָּרָךְ אֶרֶץ קִדְמָה לַתּוֹרָה - הַמַּשְׁדֵּךְ

מִן הַחֵיד"א כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ" עַל חֲשִׁיבוֹת לַמּוֹד פְּרָקִי אֲבוֹת, וְזֶה לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ: "טוֹב מְאֹד שִׁירְגִיל עֲצָמוֹ בְּמִסְכַּת אֲבוֹת, וּלְהִבִּין מִה שְׁמוּצִיא מִפּוֹ, כִּי מִסְכַּתָּא זֶה הִיא הִיְתָה אִם לְבִינָה וְאֵב בְּחֻמָּה לְכָל מִינֵי מוֹסֵר, דְּבָרִים קְצָרִים וְהֵם אֶרְצֵי הַלְבָנוֹן הָרָמִים וְהַנְּשָׂאִים, וְדְבָרִים הַיּוֹצֵאִים מִלֵּב קְדוּשֵׁי עֲלִיּוֹנִים, וְאִם יֵשִׁים לְבוֹ לְדְבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים בְּדָקוּק, תִּתְעוֹרֵר נִפְשׁוֹ בְּנֶעֱם מוֹסְרָם, וְיָשׁוּב אֶל ה' וְיִרְחַמְהוּ".

רַבִּי יַעֲקֹב וְחִזְקִיָּהוּ גְרִינֹלֵד מִפָּאפֵּא, הָיָה נוֹהֵג לְמֹסֵר שְׁעוֹר מִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ בִּימֵי הַקִּיץ, וּבְשְׁעוֹר זֶה הָיוּ מִשְׁתַּחֲפִּים בְּעֵלֵי הַבָּתִּים שֶׁל קָהֳלָתוֹ וְכֵן רַב תַּלְמִידֵי הַיְשִׁיבָה. בְּשְׁעוֹרִים אֵלֶּיךָ קִבְּלוּ הַשּׁוֹמְעִים הַתַּחֲזָקוֹת בְּאִמּוּנָה וּבְבִטְחוֹן, שֶׁהֵפֵל בְּהַשְׁגָּחָה עֲלֵיוֹנָה וְשִׁשּׁוֹם דְּבָר לֹא תִלְוִי בְּטַבְעוֹ, גַּם בְּנוֹ בַּעַל "וַיְחִי יוֹסֵף" הָיָה מוֹסֵר דְּבָרֵי אֲגָדָה וּמוֹסֵר לְפָנֶי בְּעֵלֵי־בָתִּים מִבְּנֵי הַקָּהֳלָה הַחֲרָדִית בְּאֶנְטוּרֶפֶן, וּבְשַׁבָּתוֹת הַקִּיץ הָיָה קוֹבֵעַ עִמָּם שְׁעוֹר בְּפָרְקֵי אֲבוֹת, בּוֹ חָרַז בְּדִרְכּוֹ רַעֲיוֹנוֹת מְקוֹרֵי־דְבָרֵי הַתְּעוֹרָרוֹת לְקַבֵּל אֶת הַלְכָּבוֹת לְאֲבֵינוֹ שֶׁבְּשָׂמִים.

רַבִּי מִיכָאֵל דָּב וִיסְמַנְדֵּל, רֹאשׁ יְשִׁיבַת נִיטְרָא, נִהְיָ לְלַמֵּד פְּרָקִי אֲבוֹת עִם תַּלְמִידָיו בְּשַׁבָּתוֹת הַקִּיץ, וְהָיָה לּוֹמֵד עִם פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְרַמְבַּ"ם וּמִסְבִּיר אֶת עִמָּךְ דְּבָרָיו בְּדִבְרֵי פִי חֵכֶם חוֹ. לְאַחֵר מִכֵּן הָיָה מוֹרִיב אֶת הַדְּבָרִי בְּדִבְרֵי מוֹסֵר מְתַבָּלִים עִם דְּבָרֵי תּוֹרָה, בְּעֶרְךָ בְּשִׁעָה אוֹ בְּשִׁעִתִּים, וְתִדְרִי הָיָה רִגִּיל לִזְמֹר, שֶׁדְּבָרֵי הַמוֹסֵר שֶׁל הָרַשְׁאוֹנִים בְּמִלְאָכִים, פּוֹעֲלִים יוֹתֵר עַל הַנֶּפֶשׁ מֵאֲשֶׁר הַדְּבָרִים שֶׁל הָאֲחֵרוֹנִים, וְאִפְּלוּ שֶׁלְשׁוֹן הָאֲחֵרוֹנִים קָל יוֹתֵר וּמִתּוֹק וּמוֹבֵן יוֹתֵר לְלוֹמֵד, מִכֵּל־מִקּוֹם טוֹב יוֹתֵר לְלַמֵּד מִסְפָּרֵי מוֹסֵר שֶׁל הָרַשְׁאוֹנִים, וְהַמְשִׁיל עַל־כֵּךְ מִשָּׁל.

"פַּעַם נִכְסַחְתִּי לְמוֹנִית אַחַת, וְהִנֵּה קָבַל אוֹתִי בְּסִפְרָא פִּנִּים יְפוֹת וְשׁוֹחֵחַ עִמִּי בְּחִיבוֹת בִּלְתִּי רִגִּילָה. תִּמְתֵּהֲתִי עַל הַתְּנַגְּחוֹת זֶה שֶׁל הַנֶּהֱגָה, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה הַדְּבָר שׁוֹנֵה מִשְׁאָר נִהְיָ הַמוֹנִית שֶׁהֵם קִצְרֵירוֹחַ וּמִמְהָרִים לְעִבּוּדָתָם, אִךְ לֹא אִמְרֵתִי מֵאוֹמֶה. לְאַחֵר מִכֵּן, שְׂמִתִּי לֵב שֶׁהַדְּרָךְ הַתַּאֲרָכָה מַעֲבֵר לְרִגִּיל, וְהִנֵּה הַסְתַּכֵּב אֵנָּה וְאֵנָּה בְּלִי לְדַעַת לֹאן לְנַסֵּעַ, וּלְבַסּוֹף הוֹדָה לִי שֶׁהוּא נִהְיָ חֵדֵשׁ וְלֹא מִכִּיר הֵיטֵב אֶת הַדְּרָכִים. אִמְרֵתִי לְעַצְמִי, מִה בָּצַע לִי בָּזָה שֶׁהִנֵּה חִבִּיב וּמִסְבִּיר פִּנִּים? אִם הוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת הַדְּרָךְ הַנִּכְוֵנָה כִּדִּי לְהַגִּיעַ בְּזִרְיוֹת לְמַחֲזוֹ חֲפָצִי? עֲדִיף לִי מִשְׁחָה שְׂאִינוֹ מִסְבִּיר פִּנִּים, אוֹלֵם הוּא נוֹסֵעַ בְּמַהֲרִיּוֹת וּמִקְצָר אֶת זְמַנִּי. וְכֵךְ הַדְּבָר פֶּאֶשֶׁר אֲנִי רוֹצִים לְהַגִּיעַ לְדָרָךְ הַנִּכְוֵנָה בְּתוֹרָה וְיִרְאֵת־שָׂמִים, יֵשׁ לְלַמֵּד מִהַסְפָּרִים הַקְּדוּמוֹנִים כְּמוֹ פְּרָקֵי אֲבוֹת וְחֻבוֹת הַלְכָּבוֹת וּבְדוּמָה, כִּי הֵם הַמְּנַהֲגִים הַמְּנַסִּים וּבְקִיָּאִים מְדוּרֵי־דוּרוֹת, וְהֵם יוֹבִילוּ אוֹתָנוּ בְּבִטְחָה לְמַחֲזוֹ חֲפָצֵנוּ וּלְדָרָךְ הַנִּכְוֵנָה וְהַסְלִיכָה".

תַּלְמִיד אֶחָד הִגִּיעַ אֶל הַחֲזוֹן אִי"ש וְהַתְּאוּנָה לְפָנָיו עַל הַרְגָּשָׁת יְרִידָה בִּירְאֵת־שָׂמִים, וּבִקֵּשׁ עֲצָה לְכָךְ. זִרְזוּ הַחֲזוֹן אִי"ש לְלַמֵּד מוֹסֵר, וְהוֹסִיף: "פְּרָקֵי אֲבוֹת - טוֹב מְאֹד לְלַמֵּד!"

פְּעָמִים רְבוֹת מְזַכֵּרַת בְּמִסְכַּת אֲבוֹת הַלְשׁוֹן: "הוּא הָיָה אוֹמֵר". וּמִפְּרָשׁ הַרְשָׁב"ם יְעוֹד רַבִּים, כִּי הַכּוֹנֵה בְּכָךְ הִיא, שֶׁ"הוּא" - מִה שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ, "הָיָה אוֹמֵר", זֶה מִה שֶׁהָיָה הַתֵּנָּה אוֹמֵר לְאַחֲרֵים, מִפְּנֵי שֶׁכָּל אֶחָד מֵהַתֵּנָּאִים שֶׁנָּתַן מוֹסֵר, הָיָה מִצֵּין בְּעֶצְמוֹ בְּאוֹתָהּ מִדָּה וְאַחֵר שֶׁתִּקַּן אֶת עֲצָמוֹ הָיָה לְלַמֵּד מִדָּה זֶה לְאַחֲרֵים.

פַּעַם אַחַת, בָּאוּ אֶל בַּעַל הַ"קָּהֳלוֹת יַעֲקֹב", וְשָׁאֲלוּהוּ לִגְבִי נַעַר בֶּן שְׁתֵּים עָשָׂר שָׁנָה, שֶׁלֹּא זָכָה עֲדוֹן לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבִקֵּשׁ לְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאוֹ אֶךְ לֹא יָדַע בְּמָה לְהַתְחִיל. שָׁאֲלוּהוּ אִפְּלוּ בְּמָה לְהַתְחִיל לְלַמֵּד עִמּוֹ, וְהִשִּׁיב שֶׁצִּירָךְ לְלַמֵּד עִמּוֹ רִאשִׁית־כָּל אֶת מִסְכַּת אֲבוֹת, מִפְּנֵי שֶׁבְּמִסְכַּת אֲבוֹת טְמוּנִים וּמִבְּאֵרִים הַרְבֵּה מִסּוּדֵי הַיְהוּדוּת, וְכָל אִשָּׁה צִירָךְ לְדַעַת הֵיטֵב אֶת כָּל הַמִּסְכָּת הַזֹּאת".

מִדֵּי יוֹם בִּיּוֹמוֹ, הָיָה צָדִיקִים וְגִאוֹנִים לּוֹמְדִים אֶת מִסְכַּת אֲבוֹת, בְּהִתְאֵם לְדְבָרֵי חֲז"ל שֶׁ"כָּל מִי שֶׁלּוֹמֵד שִׁשָּׁה פְּרָקֵי אֲבוֹת כְּאֵלֶּיךָ לּוֹמֵד שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה". וְכֵךְ הָיָה גַּם מִן הַחֵת"ס סוֹפֵר נוֹהֵג, וּבְכָל שַׁבָּתוֹת הַקִּיץ הָיָה לּוֹמֵד פְּרָקֵי אֲבוֹת עִם תַּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, עַד שֶׁהִשְׁמַשׁ הָיָה בָּא לְקַרֵּא לוֹ לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְתַפֵּלַת מִנְחָה, וְהַעֲבֹר הָיָה אוֹמֵר פְּרָקֵי אֲבוֹת לְפָנֶי עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח בְּסִיוֹם הַתַּפִּלָּה.

"יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁעֵקֶר הַלְמוּד בְּמִסְכַּת אֲבוֹת, הוּא בְּשַׁבָּתוֹת שְׁבִין פֶּסַח לְשַׁבְּעוֹת. שֶׁכֵּן עֲבוּדַת הַמִּדּוֹת הִיא הַהִכָּנָה וְהִרְקַע לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה, וּבְכָל טִהְרַת הַמִּדּוֹת אֵין אֲחִיזָה בּוֹ. וְכַפִּי שֶׁפִּרַּשׁ רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאֵל, שֶׁהִשְׁטַעַם שָׂאִין בְּתוֹרָה צוּרִי מִפְּרָשׁ עַל מִדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי טִהְרַת הַמִּדּוֹת הִיא הַהִכָּנָה לְפָנֶי קַבֵּלַת הַתּוֹרָה. עוֹד מְבָאִרִים שְׂבִימִים אֵלֶּיךָ שֶׁבָּהֶם מִתּוֹ תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, מִחֻמָּת שֶׁלֹּא נִהְיָ כְּבוֹד זֶה בָּזוּה, צִירָךְ לְהַתְחַזֵּק בְּעִנְיָנוּ בִּין אִשָּׁה לְחִבּוֹ, וְזֹאת עַל־יְדֵי לְמוֹד בְּפָרְקֵי אֲבוֹת. יֵשׁ אוֹמְרִים, שֶׁהִשְׁטַעַם לְמַנְהָג הַלְמוּד בִּימֵי הַקִּיץ, כִּי יָמִים אֵלֶּיךָ הֵם יָמֵי חֹם וְנֶפֶשׁ, וְיֵשׁ חֲשֵׁשׁ שֶׁל הַתַּגְּבָרוֹת הַיָּצֵר, וּבִכְנֶגֶד זֶה מִתְחַזְּקִים וְלוֹמְדִים בְּפָרְקֵי אֲבוֹת". (עַת הַזְמִיר)

נֶאֱמַר בְּתַהֲלִים: "אֵף לֹא־פָעַלְו עוֹלָה בְּדִרְכָּיו הַלְכוּ". אִי"ף רִאשִׁי תְבוֹת פְּרָקֵי אֲבוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי לְמוֹדֵם "לֹא פָעַלְו עוֹלָה", וְהַתְּבוֹת "תִּקּוֹן מִדּוֹת" בְּגִימַטְרִיָּה "בָּא עַל־יְדֵי לְמוֹד פְּרָקֵי אֲבוֹת". (אוֹר תּוֹרָה)

פִּנְיֵי אוֹר הַחַיִּים

מִדְּבָרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ עַל הַפָּרָשָׁה

אֵף חֲבֵב עַמִּים וְגו' (לג, א) - לֵאמֹר, אֵף שֶׁחֲבֵב ה' הָעַמִּים וְהַגִּלָּה יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵיהֶם, אִי־עֲלִי־יָבִין כְּלִי־קִדְשׁוֹ בְּיָדָךְ וְהֵם וְגו', שָׂאִין עַל לּוֹמְדֵי־תּוֹרָה מִנְּהִיבָה וְהִלָּךְ, וְנִרְאָה שֶׁכֵּנוֹ הַתְּבוֹת לְתַת טַעַם לְהִלָּכָתוֹ לְשִׁעוֹר וּלְפִאָרָן, שֶׁהוּא לְחֻרּוֹת בָּהֶם אֵף ה' בְּיוֹם־הַדִּין כְּשִׁיאִמְרוּ לֹא הוֹדַעְתָּנוּ אוֹתָהּ, לָזֶה קֹדֶם לָהֶם הִסְפֵּה וְאָמַר לָהֶם אַתֶּם רוֹצִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, וְשִׁעוֹר הַתְּבוֹת הוּא עַל־יְדֵי הַדְּרָךְ, אֵף הוּא מִה שֶׁחֲבֵב עַמִּים עַל־יְדֵיךָ לְהוֹמִינִם לַתּוֹרָה, וְאִמְרוּ כְּלִי־קִדְשׁוֹ וְגו', פְּרוּשׁ עַל־יְדֵיךָ אוֹמֵר ז"ל בְּפִסְקוֹ וְאִבְדֵּל אֶתְכֶם מִי־הָעַמִּים אֵלֶּיךָ אִמְרוּ וְאִבְדֵּל אֶת־הָעַמִּים מִכֶּם, לֹא הִיְתָה תַקּוּמָה לְאִמּוֹת וּמֵאוֹמְרוֹ וְאִבְדֵּל אֶתְכֶם וְגו' מִכָּאֵן שֶׁאִם יָבוֹאוּ מִהָעַמִּים לְהַתְּגַדֵּי הֵנָּה הֵם מִקְבָּלִים בְּאֶחָד יִשְׂרָאֵלִי, וְהוּא אוֹמֵר כְּלִי־קִדְשׁוֹ, פְּרוּשׁ מִעֲלָה זֶה עוֹדָנָה לָהֶם, פְּרוּשׁ לְהַתְּגַדֵּי, שֶׁהָבָא לְהַתְּקַדֵּשׁ מֵהֶם, בְּיָדֶיךָ - פְּרוּשׁ הוּא נִכְנָס וּמִקְבָּל תַּחַת כְּפָסִיד:

אוֹ תִּהְיֶה כְּנֻת הַתְּבוֹת עַל־יְדֵי הַדְּרָךְ, אֵף חֲבֵב - פְּרוּשׁ חֲבָה אַחַת נִשְׁאָרָה לְעַמִּים, וְהוּא שֶׁכְּלִי־קִדְשׁוֹ בְּיָדֶיךָ כְּמוֹ שֶׁפִּרַּשְׁתָּ, וְאִמְרוּ וְהֵם - פְּרוּשׁ עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּהֶם הוּא כָּל עֵקֶר הַמֵּאֲמָר, יֵשׁ לָהֶם הַפֶּרֶשׁ לְהַתְּגַדֵּי עַל קְדוּשָׁיו שֶׁל הַבָּאִים מִן שְׁאָר הָעוֹלָם, שִׁישְׁרָאֵל תְּבוֹ לְרִגְלָךְ, פְּרוּשׁ כְּאוֹמְרִם ז"ל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּדּוֹ עַל הַר־סִינִי פִּסְקָה וְהִתְמַתָּ, וְזֶה הָיָה מִצַּד מִה שֶׁתְּבוֹ פְּרוּשׁ תִּתְקַדֵּק עַל־יְדֵי כַח הַדְּבָרִי הַמִּסְפָּא שֶׁשִּׁמְעוּ דְּבָרֵי הָאֱלֹקִים, וְאִמְרוּ ז"ל שִׁישְׁרָאֵה לְשִׁמְתָם כְּרִמּוֹ בְּפִסְקוֹ נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדִבְרוֹ, וְכֵזָה פִּסְקָה זִמְתָּתָם, מִה־שְׂאִירָכֶן הַגִּידִים שֶׁנֶּהֱם שִׁיתְקַבְּלוּ כְּאַחַד שְׂבִטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא פִּסְקָה וְזִמְתָּ מֵהֶם כִּדּוּעַ מִדְּבָרֵיהֶם:

וַיְחִי בִישְׁרׁוֹן מִלֵּךְ בְּהַתְּאֵסֵף וְגו' (לג, א) - פְּרוּשׁ שְׁהוּת הַמִּלֵּךְ בִּישְׁרָאֵל צִירָךְ שֶׁתּוֹרָה בְּהַתְּאֵסֵף רִאשִׁי עִם יְחִי, כְּאוֹמְרִם ז"ל אֵין מִמֶּנּוּ מִלֵּךְ אֶלָּא עַל־פִּי בִית־דִּין שֶׁל שְׂבִיטִים וְאֶחָד, וְהוּא שֶׁתִּתְּנֶנּוּ בְּמֵאֲמָר רִאשִׁי עִם, וּבְאוֹמְרוֹ יְחִי שְׂבִטֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁצִּירָךְ שִׁהְיִי עֲבוֹר מִרְצֵים מִמֶּנּוּ:

דְּבָרֵי הַיָּמִים

בִּד' בְּמַרְחֻשׁוֹ שְׁנַת תק"ח, לְפָנֵי לַמַּעֲלָה מ-250 שָׁנָה, נִשְׁרַפּוּ לְמִרְבֵּה הַחֶצֶר אֲלֵפִי סִפְרִים יְהוּדִיִּים בְּגִזְרֹתָהּ שֶׁל בִּישׁוֹף הַעִיר קִמְנִיץ־פוֹדוּלְסֵק שְׁבִאוֹקְרַאִינָה. הִיָּה זֶה כְּתוּצָה מַעֲלִילוֹתֶיהָ שֶׁל ה'פֶּרְנִיקְסִיטִים', אוֹתָהּ כַּח יְדוּעָה לְשִׁמְצָה בְּרִאשׁוֹתָהּ שֶׁל הַמְּשׁוּמָד יַעֲקֹב פֶּרְנֵק, שֶׁהַמְּשִׁיכִי לְהַאֲמִין בְּמִשְׁחַת הַשֶּׁקֶר שְׁבִטֵי צִבִּי, וּבִסּוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הַתְּנַצְרוֹ וְיִצְאוּ מִכָּל יִשְׂרָאֵל. בְּצַעֲדוֹתָהּ, הִגִּיעַ פֶּרְנֵק לְאִימִיר וּסְלוֹנִיקִי, שֶׁם הִתְכַּנְּסָה כַח ה'דִּינוּמָה' שֶׁל שְׂרִידֵי מַאֲמִינוֹ שֶׁל שְׁבִטֵי צִבִּי אֲשֶׁר הִתְאִסְלַמוּ בְּעֻקְבוֹתֵיהֶם, וּמֵהֶם לְמוֹד אֶת עֵיקְרֵי הַאֲמוּנָה בְּמִשְׁחַת הַשֶּׁקֶר צִבִּי שְׁבוֹר. הוּא הַחֵל לְהַפִּיץ אֶת אִמּוֹנוֹתָהּ בְּעִיר פוֹלִין הַגְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא סוֹחֵף אַחֲרָיו הַמּוֹנִיִּם, וְאִךְ הַחֵל ל'הַתְּנַבֵּא' וְטַעַן שֶׁהוּא גִלְגּוֹל נִשְׁמַתוֹ שֶׁל שְׁבִטֵי צִבִּי וְעַתִּיד לְנַאֲלוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל. קִלְוֵנוּ שֶׁל פֶּרְנֵק הַתְּגַלָּה בְּשֵׁנַת תַּק"ח, לְאַחֵר שֶׁהַתְּפִרְסָמוֹ מַעֲשֵׂי הַגִּלְוִיִּים, וְהַשְׁלִטוֹת הַצּוֹאִיִּם נִגְדוּ צוֹ גִּירוּשׁ מִפּוֹלִין, בְּשִׁנָּה שֶׁלֹּאֲחֵר מִכֵּן, הַחֲרִימוּ רַבְּנֵי בִּירוֹד אֶת פֶּרְנֵק וּמַאֲמִינוֹ, וְהִלְלוּ נִאֲלָצוּ לְבִירוֹת לַעִיר קִמְנִיץ־פוֹדוּלְסֵק, בַּה קִּיבְּלוּ אֶת חֲסוֹתוֹ שֶׁל הַבִּישׁוֹף הַמְּקוּמִי שֶׁהִיָּה יְדוּעַ כְּשֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל מוֹבִיָּק. הַבִּישׁוֹף הַכְּרִיז עַל יוֹכּוֹחַ בֵּין רַבְּנֵי הַיְּהוּדִים לְרִאשִׁי הַכֵּת, וְהוּא נִמְשָׁךְ כְּשִׁמּוֹנָה יָמִים. לְמִירוֹת נִיצְחוֹנָם שֶׁל גְּדוּלֵי הַרְבָּנִים שֶׁהָיוּ אֶת הַפֶּרְנִיקְסִיטִים שׁוֹק עַל יָדָךְ, הַחֲלִיט הַבִּישׁוֹף לְהַעֲשִׂי דוּקָא אֶת הַמִּתְנַגְּדִים לְפֶרְנִיקְסִיטִים וְאִךְ הוֹרָה לְשִׁרׁוֹף אֶת כּוֹל סִפְרֵי הַתַּלְמוּד שֶׁבְּחֻמּוֹ פוֹדוּלִיָּה. הַמְּשִׁיכִים תִּבְּנוּ אֶת עֲלֵבוֹת הַתּוֹרָה, וְזִמְנוּ קִצָּר לְאַחֵר הַשְּׂרִיפָה נִתְּקָה הַבִּישׁוֹף לְפַתֵּעַ בְּמַחֲלָה כְּבִדָּה וּמַת בִּישׁוּרִים קִשִּׁים: כְּעוֹנֵשׁ עַל מַעֲשָׂהוּ הַנִּפְשָׁע, מִסּוּפֵר, שְׁכֹאשֶׁר הַחֲלִיטוֹ הַפֶּרְנִיקְסִיטִים לְהַמִּיר אֶת דָּתָם וּלְהַתְּנַצֵּר, הַצֵּטֵר עַל כֵּךְ הַבְּעִטֵּי וְאִמְרוּ שֶׁהַשְּׂכִינָה מִיִּלְלַת אַחֲרֵיהֶם, וְהַמְשִׁיל אֶת הַדְּבַר לְדוּרֵעַ אִדָּם שֶׁכָּל זְמַן שֶׁחֻבּוּרַת לְנוֹן, אִפְּיִלוּ בְּאִפּוֹן חֲלָקִי, יֵשׁ תַּקּוּוֹה שֶׁתִּפְרָא. אוֹלֵם כֹּאשֶׁר הִיא נִגְדָּעָה לְגַמְרִי, אֵין כַּח עוֹלָם לְחַבְרָה שׁוֹב. וְכֵךְ הִיָּה עִם פֶּרְנֵק וְסִיעֵתוֹ, שֶׁבַחֲתַנְצֻרוֹתָם נִגְדָּעוּ לְגַמְרִי מַעַם יִשְׂרָאֵל וְאֵין לָהֶם יוֹתֵר תַּקּוּוֹה, שֶׁר".

מטעים

מימינו אש דת למו (לכ. ב)

מכאן דרשו חז"ל שהמתפלל מפסיק ג' פסיעות לאחריו ונותן שלום לימין ולשמאל, ולזה מרמז זקן גדול המרכב משלש נקודות, כנגד ג' הפסיעות, שמים לימין ושמאל ואחת לאמצע. (טעמי המקרא)

וזאת ליהודה ויאמר (לכ. ז)

בטעמי זקא סגל המשמשים בטעמי שמחה, לרמוז לפרוש רש"י, שמושה רבנו סמוך את יהודה לראובן, מפני ששניהם הודו על קלקול שבדם ולא בשו, שנאמר באיוב "אשר-הכמים יגידו ולא כחדו מאובתם, להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם", ומובא בזה שבזכות התשובה נמשכת השמחה בכל-העולמות, ולכן הטעמים כאן משמשים לשמחה על-שם התשובה של יהודה, ולכן כל אדם אשר מתחרט על מעשיו שאינם טובים ושופך את לבו לפני ה' יהודה, מרגיש בעצמו איך נמשכת לו השמחה. (מלבוש לשבת ויו"ט)

וימת שם משה עבדי' (לכ. ה)

הטעמים על התבות וימת שם הם קדמא ואזלא, לרמוז שבשם אמר למשה לסים שליחותו בעולם, מיד הקדים והלך ועלה להר למסר נפשו, ובפסיעה אחת דלג עד ראש ההר ועלה י"ג מעלות, וכל זאת כדי לעשות את רצון בוראו, ובחד קטירא אתקטור, ונתעלה לחיי נצח, ושם עומד ומשמש. (תורת יעקב)

מדגש

על הפסוק "והם תבו לרגליך", מפרש רש"י: "והם ראויים לכך, שהרי תבין עצמך לתוך תחתית ההר". תבין ותבנה בכתבי-יד ובדפוסים הראשונים בכתב מלא שנקודת תבין, ולא תבין כפי שהבינו רבים, ורש"י מבאר ששם ישראל תוך עצמו והתקשר עם ה' מקור המלה מ'תוך' שמשמעותה החלק הפנימי, ומבאר מתוך ותויה, ומבאר תוך במשמעות אמצעי, ועמוד-המתן - דבר יסודי ומקדמי. לעמוד טוה או טוה בט"ת, שמשמעותו החזון כולו ולא רק החלק הפנימי, ומקורו מהפסוק במסותי קשת שהוא המרחק שהיונה מתרחק מהמטרה, שם נרדף למתוך הוא המסור שבו משתמשים חז"ל, והיום הפכו את המלה למלתאגא, סרסור לדרג-עברה. דעברית נקרא הסרסור בשם 'ערץ', ופיון שהצד"י המזרחית והמקורית נשמעת כפיון הסמ"ך, השתרשה המלה בארץ בהגוי 'ערס', תחלה לאדם חריף וזריז, ומאחר יותר לאדם הדינאי והסרסוריות...

ממלה

דעתו של רבי חיים מאנטניא, לא היתה נוחה מאותם דרשנים וספרדנים, שמתאזים לדבר בכל עת-מצא, ודוחפים את-עצמם להביע את-דעתם גם כשאין הדבר דרוש. פעם קרא את הפסוק בפרשת בראשית "ויאמר קין אליהבל אחיו... וקם קין אליהבל אחיו ויהרגהו", ואמר בצחות: "קין היה נראה בעל-תאונה לדרשות וגאומים, והוא השתוקק לשאת דברי הספד על אדם שמת. אך כיון שלא היתה סבה לכך, הלך והרג את-היבל, וממילא כבר היה לו מה לומר, הספד על אחיו שמת..." פאותו רוצה שהרג את אחיו, ובקש מהשופט חמלה בתואנה שעבדו הוא יתום מסכן...

בליל חרף קר וסגרירי, כאשר שלג כבד כסה את פני העיר הורודנא, נדהמו כמה משפמי קום שיצאו מבתם עוד בטרם הנצה החמה, לראות אדם הולך בשלג הסמיך והוא נראה כרוקד. כשהתקרבו, ראו אדם לבוש מעיל, עומד ודורך ברגליו את השלג, כשהוא ממלמל כל העת: "לשם מצוה, לשם מצוה", וכלו רועד מר. כשגלו כי האיש אינו אלא הצדיק רבי נחום מהורודנא, השתוממו מאד על מעשיו ושאלוהו על כך. הסביר להם רבי נחום ואמר: "עוד מעט תזרח השמש והתינוקות שלי-בית-רבן עם המלמדים שלהם יצטרכו לעבר בדרך זו. אמרתי לעצמי, אם יעברו על פני השלג הקבד, עלולים הם להצטנן חלילה ולפול למשקב, ועקב כך לא יהיה באפשרותם ללמוד תורה ולהגן על הדור. החלטתי אפוא לפנות להם את השלג ולסלל להם דרך לבית תלמודם."

רבה הנערץ של ירושלים, רבי שמואל סלנט, ישב ביום ששי אחד בביתו אשר בחצר ה'חרבה' שבירושלים העתיקה, והנה הוא שומע את אחד המלמדים הוותיקים בת"ת המפרסם 'עץ חיים' שעמד בחצר החרבה, כשהוא קורא יחד עם תלמידיו את מגלת שיר השירים פסוק בפסוק בגנימות ובדבקות. התמוגג רבי שמואל לשמע הקולות הערבים של התלמידים היקרים בנצוחו של רבם היקר, ומרב התרוממות רוח, יצא רבי שמואל מביתו, עלה אל פתחו של המלמד, ועמד מאחורי הדלת כדי להאזין לקולות הנעימים של ילדי התשובה. שעה ארבה הקשיב רבי שמואל לאמירת התלמידים את הפסוקים בטעמים, ובשפימו פתח את הדלת ואמר למלמד בצחות: "חושני, שלא תמצא את מקומך בגרעין". נבהל המלמד, אולם רבי שמואל הרגיעו בחיוך ואמר: "יודע אתה למה חושש אני לך? מפני שראית את עולמך בחייד. שהרי יושב עתה ממש בגרעין, שומע את שירתם הטהורה של תינוקות שלי-בית-רבן, ונהנה מזיו השכינה. אני בה נהניתי מזמרתם, עד שלא יכלתי להשאיר בביתי, וטרחתי לבוא לכאן כדי לשמע מקרוב וללהקשיב להבל פיהם של תינוקות שלי-בית-רבן."

רגיל היה ה'דברי חיים' מצנו, להתכונן מדי יום ששי בשעה מקדמת לקראת שבת המלכה, והיה יוצא לשוחר בשדה ולהתבודד עם קונו. בדרך היה נוהג להנכנס לבנין הת"ת כדי לראות את התינוקות שלי-בית-רבן בעת שהם עוסקים בתורה, והיה שואב מלא חפנים נחת מלמודם. היה זה פעם בימי הקיץ, כאשר עקב החם הכבד היו כל חלונות הפתוחות בת"ת פתוחים לרוח, וקולם של הילדים היקרים נשמע כבר למרחוק. קולם הטהור הלהיב פה את הרבי עד שלא יכול היה לעצור את התלהבותו הגדולה, וכדי שלא לאבד זמן יקר עד שיקרף את הבנין ויגיע לפתחו הראשי, טפס ונכנס דרך החלון אל מקום למודם של תשוב"ר. בהכנסו, עמד הרבי ושאף פנימה מלא ראותיו, ואמר: "הריני רוצה לנשם אויר טהור של הבל פיהם של תשוב"ר שאין בהם חטא."

באחת המערכות הגדולות להצלחת מחנה היראים בעיר ברנוביץ, נוצר צורך להורות לבני הישיבה לסייע במערכה, אולם רבי אלחנן וסרמן התנגד לכך. באספה של גדולי תורה שהתקיימה באחד הימים בביתו, כשקם אחד המשתתפים והציע לשלב את תלמידי הישיבה בפעילות החשובה, ולדרש מהם להקדיש חלקם מזמנם לפעילות חזקת והשפעה רוחנית בעירות הקטנות, התנגד רבי אלחנן לכך בתקיפות רבה, ואמר: "מה שמשפיע 'חפץ חיים' אחד או רבי חיים עוזר אחד, על דורות שלמים, לא יספיקו להשפיע אפילו אלף בחורים שלקחו אותם מהגמרא שלהם! כאשר בלם לומדים בהתמדה וביגיעה, עוד יש לנו תקנה, שאולי מתוך אלה שנכנסים לתלמוד יצמחו לנו גאון בעל שעור קומה כמו 'חפץ חיים' או רבי חיים עוזר, שישפיע אף הוא על הדורות הבאים, אולם להוציאם כמו ידיו מבית המדרש, מי יודע להיכן גניע?" בסופו של דבר, מכיון שהשאלה היתה רק לשעה ולא היתה בררה אחרת, התועד רבי אלחנן עם ה'בית אברהם' מסלונים שהתגורר בברנוביץ, ושניהם דנו בנושא יחד. שיתתם התארכה זמן רב, ועדיין לא הגיעו לידי מסקנה סופית, אולם בסוף העלה הרבי סברה מעניינת: "הלכה היא, שאין מבטלים תשוב"ר מתלמוד תורה אפילו לבנין בית-המקדש, אולם מה הדין כאשר בא אויב ומבקש להחריב את בית-המקדש? האם מתר אז לבטל תורה מתשוב"ר כדי להצילו מידיהם? הסכים רבי אלחנן לטענה זו וזרז את תלמידיו לסייע להצלחת המערכה ולשוב מיד לתלמודם."

כמה מלמדי תינוקות, הגיעה אל ה'בבא סאלי', ותלנתם בפיהם. "היקר מאמיר, ההוצאות גדולות ומשפרתנו אינה מספקת כדי מותרנו. פעמים רבות בקשנו ממנהלי הת"ת להגדיל את משפרתנו, אך הללו אוטמים את אגנם משמוע. אנו חושבים עתה להשיב את הלמודים, כדי להסב את תשומת-לכם של המנהלים לכך שיבואו לקראתנו". נאנח הבבא סאלי ואמר למלמדים: "עליכם לדעת, כי זכיתם בזכות עצומה ובידכם הפקדו נשמות קדושות של בני-ישראל. אל תפנו אל גדל שכרכם במעות שבעולם הזה, כי עבודת הקדש עליכם בפתח ישיאו, ועליכם אמרו חז"ל שאתם נקראים מצדיקי הרבים בפוכבים, ומאירים אתם אפוא כמו הפוכבים המאירים ביום ובלילה, ואם שכרכם בה גדול, מדוע אתם מביטים על מעות? הקב"ה בודאי ידאג לכל מחסורכם!"

"בני-בני! למען השם יהודה, תראה לקבוע שעורים דאורייתא,

ושעה אחת ביום לעין היטב ביגיעה רבה עם כל עשתונותיה, ומחשבותיה ורעיוניה". (ה'שמח משה' מאוהעל)

מָשֶׁל וּתְבוּנָה

"חג הסוכות שבֵּעֵת יָמִים לָהּ"
(ויקרא כג, לד)

שְׂמַחַת חַג הַסּוּכּוֹת מְבָחֵן לַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים

מָשֶׁל

בּוֹ מֶלֶךְ בָּרַח מֵאֲבִיו. לְאַחַר תְּקוּפָה אָרוּכָה חָזַר הֵבֵן וְעָבַד אֶת אָבִיו כְּמֻקֹּדֶם. אוּלָם, הַמֶּלֶךְ עֲדִייוֹ חָשַׁשׁ שֶׁמֶא הֵבֵן לֹא שָׁב אֵלָיו מֵאַהֲבָה כִּי אִם מִירְאַת הַמֶּלֶךְ.

אֲמָנָם כְּשֶׁרָאָה הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנוֹ עוֹבֵד לִפְנֵיו בְּשִׂמְחָה וּבִרְצוֹן, הוּא יָדַע שֶׁהֵבֵן שָׁב אֵלָיו בְּכָל לְבוֹ.

הַשִּׂמְחָה הַנוֹבְעַת מְעוֹמֶק הַלֵּב הִיא הַהוֹכָחָה הַגְּדוּלָּה שֶׁאֲמָנָם הַלֵּב מֵלֹא אֲהָבָה וְאֵינוֹ עוֹבֵד רַק מִירְאָה וּמִפֶּחַד הָעוֹנֵשׁ.

תְּבוּנָה

עַל פִּי מָשֶׁל זֶה מְסַבֵּיר הִרָה"ק רַבִּי אַבְרָהָם מְסֻלּוֹנִים שֶׁחַג הַסּוּכּוֹת מְשַׁמֵּשׁ כְּמִבְחָן לַתְּשׁוּבָה שֶׁעָשִׂינוּ בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים. אִם אֲנַחְנוּ עוֹבְדִים אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, אוֹת הוּא שֶׁחֲזַרְנוּ אֵל ה' בְּכָל לְבוֹנוֹ מֵאַהֲבָה, וְשֶׁהִדְבָּרִים נוֹבְעִים מִפְּנִימִיּוֹת רְצוֹנָנוּ.

הַשִּׂמְחָה הַיָּנִיעָה אוֹת עַל הַמִּתְרַחֵשׁ בְּלֵב פְּנִימָה. "זְמַן שְׂמִיחָתָנוּ" - חַג הַסּוּכּוֹת הֵינוּ עוֹדוֹת עַל הַתְּשׁוּבָה וְהַהִתְקַרְבוּת לָהּ בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים. שְׂמִיחָה זֹאת הֵינָּה הַמְּשֹׁךְ הַיִּרְאָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרוֹת.

מתוך הספר 'אוצר המשלים על התורה'

מִצְאוּ אֶת 10 הַהֲבִדָּלִים

אומרים גל וליבי

חזק חזק ונתחזק

במהלך ההקפות בשמחת תורה שכולנו נרקוד ונשמח כשמישימים לקרוא בתורה, וגם נזכה להתחיל מהתחלה לקרוא בתורה, עלתה לי שאלה, והייתי רוצה לשתף אתכם ילדים מתוקים, אולי גם אתם שאלתם-

ליבי: למה אנחנו בסוף כל חומש, אנו אומרים "חזק חזק ונתחזק", מה זה בא לומר לנו?

גל: שאלה ממש חכמה. קודם כל: כי זה בא לעודד ולעורר אותנו, נכון שסיימנו את החומש, או את התורה, ישנה סכנה של רפיון, לכן צריך חיזוק לכך.

והאמירה הזאת באה לומר- 'לא הגענו לסוף, אלא הגענו לתחנה, מתחזקים כדי להמשיך לחומש הבא.'

ליבי: תשובה כל כך מעניינת. וזה כל ילד וילדה צריכים לזכור, אם סיימנו דבר מסוים, נזכור שצריך להתחיל מחדש, רק עם יותר כח וחוזק...

להתראות ילדים מתוקים
בשבוע הבא...❤️

ילדים יקרים, הקדוש ברוך הוא רוצה שנבין שהתורה היא חיה ומלאה בהפתעות.

בשמחת תורה אנחנו מגלים שללמוד תורה זה כמו לקרוא את הספר הכי מעניין בעולם, ושתמיד יש עוד מה ללמוד.

והקדוש ברוך הוא נותן לנו אהבה לתורה, כוח ללמוד דברים חדשים, שמחה שמתחדשת כל יום, וחכמה שגדלה כל הזמן.

כמו הילד עם הספר המיוחד, גם אנחנו יכולים לרקוד ולשמוח כי יש לנו את התורה הכי יפה בעולם!

שבת שלום וחג שמח.

פרשת שבוע אומרים

שמחת תורה

היה פעם ילד שקיבל ספר יפה במתנה. בהתחלה הוא קרא כמה עמודים ואמר: "זה נחמד." אבל ככל שהמשיך לקרוא, הוא התלהב יותר ויותר!

כשהגיע לסוף הספר, הילד היה כל כך מאושר שהתחיל לרקוד "זה הספר הכי מדהים בעולם!" הוא צעק. "אני רוצה לקרוא אותו שוב מההתחלה!"

ואז הוא גילה משהו נפלא - בכל פעם שקרא את הספר שוב, הוא גילה דברים חדשים שלא שם לב אליהם בפעם הראשונה!

זה בדיוק מה שקורה עם התורה שלנו!

בחול המועד סוכות אנחנו ממשיכים לשמוח בסוכה ולהרגיש קרוב לקדוש ברוך הוא. כל יום אנחנו מגלים עוד משהו יפה - חידושים על ארבעת המינים, הסוכה שמגינה עלינו, המשפחה שמתכנסת יחד.

ואז מגיע שמחת תורה - הרגע הכי מיוחד!

זה כמו הילד שסיים את הספר. אנחנו מסיימים לקרוא את התורה כולה משה רבינו נפטר, ומיד אחר כך אנחנו מתחילים מחדש - "בראשית ברא אלהים".

אנחנו ורקדים עם ספרי התורה, שרים ושמחים כי גילינו: התורה היא כמו הספר הכי מדהים בעולם - אפשר לקרוא אותה אינסוף פעמים ותמיד למצוא בה דברים חדשים!

מצאו 10 הצאים

מה

הפסוק למסע צפירה

הילד/ה הזוכה
יפעת פרץ
ביתר עילית

תשובה מפרשת עקב:
"וגם את-הצרעה ישלח ה' אלקיך
בם עד-אבד הנשאים והנשטרים
מפניך"

יודעים את התשובה
שלחו לנו לכתובת המייל ואולי תזכו בפרס
anafeamalon@gmail.com

אז קטנים. ואחד יגיד לשני: 'הסנדק שלי היה הרב שך'. אני רוצה שאחד מהם ירגיש שיש לו 'יתרון' על אחיו, מה שיגרום חלילה לקנאה בין אחים. ילדים יקרים,

מסיפור זה אנו למדים עד כמה חשובה הרגישות כלפי הזולת - להשתדל בכל הכח להימנע חלילה מפגיעה, משנאה ומקנאה. נשתדל תמיד להיזהר בכבודם של כל החברים והסובבים שלנו, ולדאוג להרבות באהבת חינום. שבת שלום

סיפורי צדיקים

סנדק של שני תינוקות

בחור צעיר, שזה עתה עלה להתגורר בארץ הקודש, החליט להגשים חלום וללמוד בישיבת פוניבז'.

הוא השקיע את כולו בלימוד, צמח מבחינה רוחנית, ובחסידי שמיים זכה להקים בית בישראל.

אבל השנים חלפו, והמשאלה הגדולה ביותר - ילדים - לא התממשה.

אחרי תקופה ארוכה של צער ואכזבה, הוא החליט לפנות אל רבו הדגול, מרן ראש הישיבה הרב אלעזר מנחם שך זצ"ל, ולבקש את ברכתו.

הרב הביט בו, האזין בשקט, ולבסוף אמר במשפט קצר שהדהד בחדר: "היי רצון שתזכה לבנים".

לא עבר זמן רב, ולשמחת כל הסובבים - נולדו לו ולרעייתו תאומים.

כשניגש הבחור להודות לרבו על ברכתו שהתקיימה, הוסיף בקשה אישית: "רבי, היית לי דמות אב במשך כל השנים. אני רוצה שתשמש סנדק לאחד מהם, ואת הכבוד השני אתן לאבי".

הרב שך, במבט שקט אך החלטי, השיב: "אם אני אהיה סנדק - זה יהיה לשניהם". הבחור נבוך: "ומה עם אבי?".

הרב חזר בנחרצות רגועה: "או שאביך יכובד כסנדק לשניהם, או שאני אשב כסנדק לשניהם. לא מחלקים".

האבא, מתוך יראת כבוד לרבו, ויתר על מקומו, והרב שך ישב כסנדק לשני הפעוטות.

רק לאחר מספר ימים העז הבחור לשאול:

"רבי, מדוע היה כל כך חשוב לך שלא נתחלק?"

הרב השיב במילים שלא נשכחות:

"יבוא היום ולא אהיה כאן. יספרו עליי, יכתבו עליי, והילדים שלך יהיו

נפלאות הבריאה

שמואל
קורייב

שומרת על השדה

תולעת האדמה עוזרת לאדמה לגדל טוב יותר. היא חופרת מחילות שדרךן נכנסים מים ואויר לשורשים של הצמחים. העכול של התולעת כל כך טוב, שהפסלת שיוצאת ממנה - מזינה את האדמה ומועילה לצמחים.

תולעים מיצרות חמר שדוחה מזיקים מהאדמה - כך הן עוזרות גם לחקלאי. התולעת מרגישה רטט מהקרקע, כך היא יודעת אם טורף מתקרב, ואז היא בורחת. תולעים רבות מתרבות על ידי הטלת ביצים. מתוך כל ביצה יוצאת תולעת קטנה מאד. העור של התולעת מפריש ריר מיוחד ששומר עליה לחה ועוזר לה לנוע.

איפה אפשר למצא תולעים

תולעים אינן אוהבות אור חזק. לכן הן יוצאות מן האדמה בעקר בלילה או בגשם.

בגשם, תולעי אדמה יוצאות מן הקרקע כדי שלא יטבעו במים.

יש תולעים שחיות בתוך גבישים של קרח באנטרקטיקה - גם בתנאים קפואים!

ילדים יקרים, אחרי כל מה שלמדנו - תבינו כמה חכמה טמונה אפלו בתולעת הקטנה ביותר.

ה' יתברך ברא כל דבר בדיוק ובתכלית. כל יצור בעולם, אפלו תולעת קטנה ובלתי נראית - נברא בדיוק כדי לקיים את רצון הבורא ולעשות את עולמו משלם ומלא חיים.

התולעת

אפלו ביצורים הקטנים והפשוטים ביותר - כמו התולעים - אפשר לראות את החכמה העצומה של בורא עולם.

כל תולעת היא פלא בפני עצמה, עם כוחות מיוחדים, דרכי חיים מעניינים ותפקיד חשוב מאד בעולם.

זעירה אבל חזקה

לתולעים אין רגלים, אבל הן מצליחות לזחול בעזרת שרירים חזקים ועור חלקלק שמאפשר להן להחלק באדמה.

יש תולעים שחיות בתוך מים מתוקים או מלוחים, ויש כאלה שחיות במדבריות יבשות ובמקומות נוספים.

יש תולעים שיכולות לגדל מחדש אם חותכים אותן באמצע, כמו תולעת השלשול, וזה פלא מדהים!

יש תולעים שחיות בתוך פעלי חיים אחרים. הן נקראות טפילים, והן לפעמים מזיקות לבעל החיים.

עונג שבת

העלון שמחבר אותנו אל שולחן השבת

עלון לסוכות

מילתא דחידודא

משלשה עשר אני מתחיל, ובשבעה מסים,

סה הכל שבעים אנו, כנגד אמות העולם.

רמז: חפשו פפרשת פינקס בקרבנות.

(ג) יציאה מבית קבוע וישר,

לתוך דירה זמנית שאיננה דבר.

התורה מצוה על כל "האזרח בישראל" לדור כי,

זכר לעננים שהקיפו את אבותינו במדבר.

(תשובות בסוף הגליון)

(א) בתוך שבוע ימים אני נחגג,

אך התורה מצוה עלי יום נוסף, שמיני לחג.

ביום הראשון וביום האחרון - שבתון,

כה שבתוכי יש הן שמחה והן מנוחה ללא חסרון.

רמז: ספרו את ימי החג והימים טובים שבו.

(ב) בכל יום מימות החג אותי מקריבים,

אבל בכל יום מספרי הולך ופוחת באחד, הכהנים

מודעים.

(מבוסס ע"פ "תורת אביגדור" להגה"צ ר' אביגדור מילר זצ"ל)

ילדים יקרים ואהובים, בואו נחשוב יחד על דבר נפלא. לכל אחד מאיתנו יש בית חם ונעים. יש לנו מיטה נוחה, חדר מסודר עם כל המשחקים שלנו, וקירות חזקים שמגנים עלינו מהגשם ומהרוח. הבית שלנו הוא המקום הכי בטוח ומוכר לנו.

והנה, פעם בשנה, בחג הסוכות, הקדוש ברוך הוא מבקש מאיתנו בקשה מיוחדת. הוא אומר לנו: 'בניי אהוביי, אני רוצה שתצאו מהבתים החזקים והיפים שלכם, ותבואו לגור איתי לשבוע ימים במקום מיוחד - בסוכה'. הסוכה היא לא בית חזק. הקירות שלה לפעמים עשויים מבד, והגג שלה, הסכך, עשוי מענפים שאפשר לראות דרכם את הכוכבים בלילה.

למה השם מבקש זאת? זהו סוד של אהבת ה'. כשאנחנו עוזבים את הבית הבטוח שלנו ועוברים לגור בסוכה, אנחנו מראים להשם יתברך דבר עצום. אנחנו אומרים לו במעשים שלנו: 'ריבוננו של עולם, אנחנו יודעים שמה שבאמת שומר עלינו זה לא הקירות החזקים והגג האטום. מה שבאמת מגן עלינו זו רק אתה! כמו שאבותינו במדבר היו מוגנים תחת ענני הכבוד שלך, כך גם אנחנו סומכים רק עליך'.

הישיבה בסוכה היא כמו חיבוק גדול מהשם יתברך. הוא מוציא אותנו מהמקום הרגיל שלנו כדי להרגיש את קרבתו המיוחדת, לזכור את הניסים הגדולים שעשה לנו, ולהבין שהביטחון האמיתי שלנו נמצא רק תחת כנפי השכינה. כל רגע בסוכה הוא הצהרה של אמונה וביטחון באבא שבשמיים.

סיפור ולקחו

הסוכה

האור הפלאי של

מנדל אחז בפטיש כאילו היה זה שרביט של מלך. "עוד מסמר אחד, יוסי", הוא הכריז בדרמטיות, "הסוכה שלנו תהיה לא סתם סוכה. היא תהיה... ארמון!"

יוסי, אחיו הצעיר, ניסה בכל כוחו ליישר שרשרת נייר ססגונית שאחותם הקטנה רבקי הכינה, וכמעט הסתבך בקישוט בעצמו. "לא סתם ארמון, מנדל. היא צריכה להיות סוכה עם 'האור המיוחד'. אתה זוכר מה שסבא סיפר?"

איך מנדל יכול לשכוח? בשבת האחרונה, סבא שלהם, בעיניים דולקות, סיפר להם על סוכה שהייתה לו בילדותו. "היא לא הייתה גדולה", אמר סבא, "הקישוטים היו פשוטים. אבל היה בה אור מיוחד. לא אור של נורה או פלורוסנט, ילדים. אור של קדושה. הרגשת איך השכינה נמצאת ממש כאן, עוטפת אותך בחיבוק חם".

הסיפור הזה הצית את דמיונם של האחים. הם החליטו שהשנה, הסוכה שלהם לא תהיה סתם יפה. היא תהיה הסוכה עם "האור המיוחד".

הם עבדו ללא לאות. הם השיגו את ענפי הסכך הרעננים ביותר, שהפיצו ריח של יער אחרי הגשם. הם תלו קישוטים מכל הסוגים: כדורי זהב וכסף, פירות מפלסטיק שנראו אמיתיים להפליא, וציורים של שבעת המינים שציירו בעצמם. מנדל אפילו שכנע את אבא לקנות שרשרת נורות לד חדשה וצבעונית, כזו שיכולה להבהב בשלל צבעים. "זה בטח יעזור להביא את האור המיוחד", לחש ליוסי, שחיבר אותה לחשמל בהתרגשות.

הסוכה הייתה מוכנה. היא הייתה ללא ספק היפה ביותר ברחוב. שכנים עברו, הצביעו והתפעלו. "איזו סוכה לתפארת!" קרא השכן ממול. מנדל ויוסי התמלאו גאווה. הם היו בטוחים שהצליחו.

הגיע ליל החג הראשון. המשפחה כולה נכנסה לסוכה המפוארת. אמא הניחה על השולחן את הסירים המהבילים, אבא בירך על היין, והריח המשכר של חלות טריות מילא את האוויר. הנורות הצבעוניות הבהבו בקצב, מטילות צללים מרקדים על הדפנות המקושטות. הכל היה מושלם.

אבל... משהו היה חסר.

מנדל הביט סביב. הסוכה הייתה מוארת, יפהפייה, אבל היא הרגישה... קצת קרה. כמו חנות צעצועים מפוארת. הוא הביט ביוסי, וראה את אותה ארשת פנים מאוכזבת. "אתה מרגיש את זה?" לחש יוסי.

"אני לא מרגיש כלום", ענה מנדל בתסכול. "זה סתם... קירות מעץ עם קישוטים. איפה האור המיוחד שסבא דיבר עליו? אולי היינו צריכים להוסיף עוד שרשרת נורות?"

"זה לא זה", אמר יוסי בשקט. "זה משהו אחר. אני לא יודע מה".

האכזבה החלה לכרסם בהם. כל העבודה הקשה, כל המאמץ... האם הכל היה לחינם? שמחת החג שלהם התעמעמה מעט, כמו נורה שכוחה הולך ואוזל.

למחרת בבוקר, אחרי התפילה, סבא בא לבקר. הוא נכנס לסוכה, הביט סביב בחיוך רחב. "בס"ד, איזו סוכה נהדרת בניתם! ממש מלאכת מחשבת!"

מנדל בעט באבן קטנה על הרצפה. "כן, אבל אין לה את האור המיוחד".

סבא הביט בהם במבט חם. "אהה, 'האור המיוחד'", אמר והתיישב על אחד הכיסאות. "אתם יודעים, לפעמים אנחנו כל כך עסוקים בלבנות את הקירות, שאנחנו שוכחים מה הדבר הכי חשוב בסוכה".

"מה?" שאלו האחים יחד.

"האורחים!" אמר סבא. "לא רק האורחים שבאים לאכול. אני מתכוון לאושפיזין הקדושים. וגם... לאורחים בשר ודם. סוכה היא לא מוזיאון, היא בית. ומה הופך בית לבית חם ומואר?"

מנדל ויוסי חשבו לרגע. "אנשים?" הציע יוסי.

"בדיוק!" קרא סבא. "האור המיוחד לא מגיע מנורות או מקישוטים, יקרים שלי. הוא מגיע מהנשמות שנמצאות בתוך הסוכה. הוא מגיע מדבר תורה שאומרים בה, משיר ששרים בה יחד, מצחוק של ילדים שמשמחים זה את זה, וממצוות הכנסת אורחים. האור הזה... הוא אור פנימי. הוא יוצא מהלבבות שלכם החוצה ומאיר את כל הסוכה".

לפתע, דבריו של סבא האירו למנדל וליוסי משהו חשוב יותר מכל נורת לד. הם הבינו שהם היו כל כך מרוכזים ב"איך" הסוכה נראית, שהם שכחו את ה"מה" - את המהות שלה.

באותו רגע, קרה דבר מפתיע. מבעד לפתח הסוכה הם ראו את ר' אפרים, השכן הזקן והגלמוד מהקומה הראשונה, צועד לאט לאט לכיוון ביתו, שקוע במחשבות. הם ידעו שהוא גר לבד ולא הייתה לו אפשרות לבנות סוכה השנה.

מבט אחד הספיק בין שני האחים. מנדל שאל מיד: אמא אפשר להזמין את ר' אפרים אלינו לעשות קידוש? אנחנו רוצים את האור של הסוכה ע"י הכנסת אורחים!

בודאי!! ענתה אמא, איזו זכות תהיה לנו!

יוסי רץ החוצה. "ר' אפרים! חג שמח! אולי... אולי תרצה לבוא אלינו לסוכה לעשות קידוש?"

עיניו של ר' אפרים נצצו. "אני? אצלכם? בודאי! איזו זכות!"

הוא נכנס לסוכה, התיישב, והביט סביב בהערכה. "אה, איזו הרגשה נפלאה לשבת בסוכה. שנים שלא הרגשתי כך". הוא פתח את פיו והחל לספר להם סיפור מרתק על חג הסוכות בפולין של פעם. קולו היה חם ונעים, והסיפור ריתק את כולם. אחר כך, הוא לימד אותם ניגון עתיק ושמח שהם לא הכירו. כולם שרו יחד, מוחאים כפיים, וצחוקו המתגלגל של ר' אפרים מילא את החלל.

פתאום, מנדל קלט משהו. הוא הסתכל סביב. הנורות הצבעוניות עדיין הבהבו, הקישוטים הנוצצים עדיין היו תלויים, אבל משהו היה שונה. הסוכה כבר לא הרגישה קרה. היא הרגישה... חיה. חמה. עוטפת. היה בה אור אחר, רך ועדין, שלא בא מהנורות. הוא נבע מהחיוך של ר' אפרים, מהשירה המשותפת, מהשמחה הפשוטה של המצווה.

הוא רכן אל יוסי ולחש באוזנו: "יוסי, תראה... אני חושב שמצאנו אותו".

"את מה?" שאל יוסי, שהיה עסוק בלזמזם את הניגון החדש.

"את האור הפלאי של הסוכה", ענה מנדל בחיוך.

יוסי הביט בו, הביט בר' אפרים המאושר, ואז הרים את עיניו אל הסכך, כאילו הוא יכול לראות את השכינה מציצה בין הענפים. הוא חייך חיוך רחב.

באותו רגע, רבקי הקטנה, שלא הבינה את כל העניין העמוק, הצביעה על שרשרת הנורות ואמרה בקול רם: "זה לא סוד, מנדל. אבא קנה את האור הזה בחנות של מוצרי חשמל".

דבריה התמימים גרמו לכולם לחייך. סבא צחק צחוק חם ועוטר. אבל מנדל לא צחק. הוא הביט ביוסי במבט רציני, מלא משמעות, ורכן אליו.

"היא לא מבינה", לחש לו בשקט, "היא מדברת על האור של החנות. אנחנו מצאנו את האור של הסוכה".

יוסי הנהן בהבנה. הוא הרים את עיניו אל הסכך, ולרגע היה נדמה לו שהוא לא רואה רק ענפים ועלים, אלא משהו מעבר. הוא הרגיש את מה שסבא תיאר - אותה תחושה עילאית של קרבת אלוקים, של השראת השורה בסוכה כדי להיות עם בניה, עם ישראל. זה לא היה אור שרואים בעיניים, אלא אור שמרגישים עמוק בנשמה. חום נעים של קדושה, של שמחה של מצווה, שמחה שנובעת מעשיית רצון ה' ומהכנסת אורח מצוה מיוחדת ששימחה כל כך יהודי אחר.

סבא, שהבחין במבטם, קרץ להם ואמר בלחש: "מצאתם, אה? זה האור הכי יקר בעולם. אי אפשר לקנות אותו בשום חנות".

סיפור הפטרה של סוכות (זכריה פרק יד)

היום הגדול של ירושלים עיר הקודש

ילדים יקרים, תתארו לכם את היום המיוחד מאוד שיגיע בעתיד, יום שבו כל העולם יראה את האור הגדול של הקדוש ברוך הוא. על היום הזה מספר לנו הנביא זכריה בהפטרה של סוכות.

הנביא מתאר יום שבו ירושלים, העיר הקדושה שלנו, תהיה במרכז העולם כולו. יגיעו אליה המון אנשים מכל מיני עמים, ולא כולם יבואו עם כוונות טובות. יהיה נדמה לרגע שהמצב קשה, אבל אז, הקב"ה בעצמו, בכבודו ובעצמו, יראה לכולם את כוחו האינסופי. הוא יגן על ירושלים ועל יושביה, וכולם יבינו שאין עוד מלבדו.

זה לא יהיה ניצחון של כוח ושל מלחמה, אלא ניצחון של אמונה ושל אמת. אנשים יראו פתאום איך כל הדברים שהם חשבו לחשובים - כסף, כוח, בתים מפוארים - הם בעצם שום דבר לעומת האור של ה'. בזכות אמונתם ובטחונם של הצדיקים, תבוא ישועה גדולה. הקב"ה יעשה נס גדול, ויראה לכולם שמי שהולך בדרכיו, זוכה להגנתו ולשמחתו.

ומה יקרה אז? דבר מופלא! מתוך ירושלים יתחילו לזרום שני נחלים גדולים של מים חיים, מים טהורים ומתוקים. המים האלו, המסמלים את התורה והקדושה, יזרמו לכל העולם וירפאו את כל המקומות, יביאו ברכה ושמחה לכל מי שישתה מהם (עי' ספורנו פ"ח). כל העולם יהפוך להיות מקום שליו ורגוע, כמו גן עדן.

וביום ההוא, כולם-כולם, בכל מקום בעולם, יבינו ויכירו ש"ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד". כולם ירצו לעבוד את ה' באהבה ובשמחה.

ואיך הם יראו את אהבתם לה'? הנביא זכריה מספר לנו, שבכל שנה ושנה, כל העמים שנשארו, יעלו לירושלים כדי לחגוג יחד איתנו את חג הסוכות! תארו לכם, ילדים, איזה מראה מדהים זה יהיה! אנשים מכל העולם באים אל עיר הקודש, בונים סוכות, ושמחים יחד בשמחתו של ה'. הם יבינו שכל הברכה והשפע בעולם, כמו הגשם שיורד מהשמיים, מגיעים רק מהקדוש ברוך הוא, ולכן הם יבואו להודות לו במקום המקודש ביותר.

ההפטרה הזו מלמדת אותנו, ילדים אהובים, שיעור גדול בביטחון בה'. גם אם לפעמים נדמה שהעולם קצת מבולבל, בסוף כולם יראו את האמת. היא מלמדת אותנו על החשיבות של שמחה של מצווה, עד כדי כך שזו תהיה המצווה שכל העולם יבוא לקיים. ובעיקר, היא ממלאת את הלב שלנו בתקווה ובשמחה לקראת היום הגדול שבו נראה כולנו את ישועת ה' בעיניים.

צריך לזכור, ילדים יקרים, עוד נקודה חשובה שאמר לנו הרמב"ם הקדוש. הוא לימד אותנו שאיננו יודעים בדיוק איך ייראה היום הגדול הזה בכל פרטיו. התורה לא גילתה לנו הכל, והנביאים דיברו לפעמים בדברים עמוקים. אנחנו לא יודעים בדיוק איך יקרה כל נס ונס, וכיצד יתנהל העולם. אבל דבר אחד אנחנו יודעים בוודאות גמורה: זה יהיה יום נפלא ונהדר! יום מלא באורו של ה', יום של שמחה וטוב לכל עמו ישראל. וזה מה שחשוב - לחכות ולצפות בלב מלא אמונה לישועה הגדולה שתבוא במהרה בימינו, אמן.

הלכה למעשה

הלכות חשובות לילדים לחג הסוכות (לבני אשכנז ולבני ספרד)

* בלילה הראשון של חג הסוכות, ממש כמו בליל הסדר עם המצה, יש לנו מצווה מיוחדת לאכול 'כזית' (גודל של קופסת גפרורים בערך) של לחם בתוך הסוכה. כשאתם אוכלים את חתיכת החלה הראשונה, חשוב שתחשבו בלב: "אני אוכל עכשיו לשם מצוות אכילת פת בסוכה".

* **דוגמא מעשית:** מוטי ישב בליל החג בסוכה, וכשאבא שלו בצע את ה"המוציא" ונתן לו חתיכה, מוטי עצר לרגע, עצם עיניים וחשב: "אני אוכל את החלה הזאת במיוחד כדי לקיים את מצוות פת אכילת בסוכה".

* בכל פעם שאתם יושבים בסוכה במשך החג - בין אם אתם אוכלים, לומדים או סתם נחים - אתם מקיימים מצוות עשה מהתורה! כדאי לחשוב בלב: "אני יושב עכשיו בסוכה כדי לזכור את יציאת מצרים ואת ענני הכבוד שהגנו עלינו במדבר". (ועי' מנחת שלמה סי' א שמסתפק אם מספיק כונה בתחילת החג על כל החג או צריך לכין כל פעם).

* **דוגמא מעשית:** דניאל, ילד חמוד בן שמונה, סיים להכין שיעורי בית ונכנס לסוכה היפה שלהם כדי לשחק במשחק קופסה חדש. כשהתיישב על הכיסא, הוא נזכר פתאום במה שהרב לימד אותם בתלמוד תורה. הרב הסביר שהסוכה מזכירה לנו את ענני הכבוד שהגנו על בני ישראל במדבר. דניאל עצר לרגע, עצם את עיניו וחשב בלב: 'איזה כיף! אני לא רק משחק עכשיו, אני גם יושב בסוכה כמו שבני ישראל ישבו במדבר, והשם שומר עליי כמו ששמר עליהם. אני מקיים עכשיו מצווה חשובה!'. המחשבה הזו מילאה את ליבו של דניאל בשמחה מיוחדת, והמשחק הרגיש לו פתאום הרבה יותר מהנה.

* הסוכה היא מקום קדוש, דומה לבית הכנסת קטן. צריך להיזהר לא לדבר בה דברי שטות וליצנות, ובטח שלא לריב או להתווכח. כל רגע שיושבים בה בצורה מכובדת הוא מצווה יקרה.

* כדי לכבד את הסוכה, ראוי לפרוס מפה לבנה ויפה על השולחן כל ימי חול המועד, ממש כמו בשבת. (כה"ח תרכז יא)

* **שאלה מעשית:** משפחת כהן אוכלת ארוחת צהריים בסוכה ביום חול המועד. האם הם צריכים לכסות את השולחן במפה?

* **תשובה:** כן, ראוי ונכון לפרוס מפה לכבוד הסוכה, כדי שהיא תיראה חגיגית ומכובדת כל הזמן.

* זה לא מכובד להשאיר כלים מלוכלכים בסוכה הקדושה. לכן, מיד כשמסיימים לאכול, צריך לפנות את כל הצלחות והסכו"ם מהשולחן. אך כוסות אפילו הם משומשות אפשר להשאיר כי אין בזה מיאוס.

* **דוגמא מעשית:** אחרי שחיים סיים לאכול את המרק שלו, הוא רצה לרוץ לשחק. אמא שלו אמרה לו: "חיים, רגע. בוא ניקח יחד את קערת המרק הריקה למטבח, כדי שהסוכה שלנו תישאר נקייה ומכובדת לכבוד המצווה".

מעשה בארמית על הנהגתו של מרן הגאון ר' משלם דוד הלוי סאלאווייצקי זצוק"ל בשמחה של מצוה
(על פי גליון 'לקראת שבת')

בליילא קמא דחגא דסופי, בחדא מן שניא, כד עאל לגביה בריה רפא, פנא רבינו ואמר ליה:

(בליל יום טוב הראשון של סכות, באחת השנים, כאשר נכנס אליו בנו הגדול, פנה רבינו ואמר לו):

"אנת ידעת? האידנא הוה לי גלוי דאליהו!"

(היודע אתה? היום היה לי גלוי אליהו!)

וכד חזא ביה בריה בתמקא, כמאן דלא ידע מאי קאמר, הדר ואמר ליה:

(וכאשר הביט בו בנו בתמיחה, כמי שאינו מבין את דבריו, חזר ואמר לו):

"מאי, לא מהימנא דאנא זכי לגלויא דאליהו? אימא לך גופא דעובדא."

(מה, אינך מאמין שאני זוכה לגלוי אליהו? אספר לך את המעשה עצמו).

"קדם שקיעתא דשמשא, נקישו אפכא. פתחי וחזאי חד גברא דלא ידענא ליה, ולולבא בידיה."

(לפני שקיעת החמה, נשמעו דפיקות בדלת. פתחתי וראיתי איש אחד שאינני מכיר, ולולבו בידו).

"בעי מנאי למשמע דעתאי על ההוא לולבא. ומיד כד אסתכלי ברישיה, חזאי דהוא מהדר מן המהדרין, דכותיה לא חזאי מזמן סגי."

(הוא בקש ממני לשמע את דעתי על אותו לולב. ומיד כשהסתכלתי בראשו, ראיתי שהוא מהדר מן המהדרים, כמוהו לא ראיתי זמן רב).

"אדכר לי עובדא ישנא דהוה, דגברא פלוני איתי לאבא ז"ל לולבא כהאי גוונא, ואבא חדי ביה טובא."

(הדבר הזכיר לי מעשה ישן שהיה, שאדם פלוני הביא לאבי ז"ל [הגרי"ז מבריסק זצ"ל] לולב כזה, ואבי שמח בו מאד).

"אמר לי בעל הלולב דהייב ליה ניהלי במתנה על מנת לאהדורי למחר. וכד שייליתיה לשמיה, אמר דשמיה 'אליהו'."

(אמר לי בעל הלולב שהוא נותן לי אותו במתנה על מנת להחזיר מחר. וכששאלתי לשמעו, אמר ששמו 'אליהו').

סיים רבינו ספוריה ואמר: "נו, וכי לא חשיב האי פ' גלוי אליהו?"

(סיים רבינו את ספורו ואמר: "נו, וכי אין זה נחשב פ' גלוי אליהו?")

ולמחרת, הדר ההוא גברא וקביל ית לולביה בחזרה. ורבינו חזי טובא דזכי לקיומי מצות נטילה ביומא קמא בכי האי לולבא מהדרא.

(ולמחרת, חזר האיש וקבל את לולבו בחזרה. והרב שמח מאד שזכה לקיים את המצוה ביום הראשון בלולב כזה מהדר.)

מוסר השכל מהאי עובדא הוא, דקדשא בריה הוא שדר לן נסים ונפלאות בכל יומא, וה' גלוי אליהו' דידן הוא למחזי חסדי דה' במלי פשוטי, ולמחזי בהידורא דמצוה, דהא חדותא דמצוה היא גלויא רבא משמא.

(המוסר ממעשה זה הוא, שהקדוש ברוך הוא שולח לנו נסים ונפלאות בכל יום, וה' גלוי אליהו' שלנו הוא לראות את חסדי ה' בדברים פשוטים, ולשמח בהדור המצוה, שכן שמחת המצוה היא גלוי גדול מן השמים.)

(האבא פותח את הדיון)

ילדים יקרים, חג הסוכות הוא חג מלא במצוות נפלאות וברעיונות עמוקים. בואו ננסה יחד להבין קצת יותר לעומק כמה מהם.

חקירה ראשונה: איך ממשיכים להרגיש קרוב לה'?

בנינו סוכה ואנו סועדים בתוכה ומרגישים נפלא, מרגישים קרובים מאוד להשם. אני רוצה לשאול אתכם: האם ההרגשה המיוחדת הזו שייכת רק לחג הסוכות, או שאפשר להרגיש כך גם בהמשך השנה? ואיך באמת אפשר להמשיך את ההרגשה המתוקה הזו גם אחרי שהחג נגמר?

(אפשרות לתשובה: זו בדיוק המצווה שלנו אחרי החג. בזכות המצווה בסוכה הרגשנו את אהבת השם אלינו באופן חזק ומיוחד, וכעת המשימה שלנו היא לזכור ולהרגיש שה' תמיד אוהב אותנו ושומר עלינו. אנחנו יכולים 'לקחת' איתנו את ההרגשה המתוקה הזו לימים הרגילים, ממש כמו ריח טוב של אתרוג שנקלט בבגד ונשאר בו, כך ריח הקדושה וקירבת השם יכולים להמשיך וללוות אותנו הלאה כל השנה.)

נידון שני: מה סודם של הנענועים?

כשאנחנו נוטלים לולב, אנחנו לא רק מחזיקים אותו. אנחנו מנענעים אותו לארבע רוחות השמיים, למעלה ולמטה. למה זה כל כך חשוב? מה אנחנו 'אומרים' לה' בתנועות האלה?

(אפשרות לתשובה: הנענועים מסמלים שהקב"ה הוא מלך על כל העולם ובכל מקום. כשאנו מנענעים למזרח, מערב, צפון ודרום, אנחנו מכריזים שהוא שולט בכל פינה בעולם. כשאנו מנענעים למעלה ולמטה, אנחנו מכריזים שהוא שולט בשמיים ובארץ. זוהי כמו תפילה ללא מילים, שבה כל הגוף שלנו מכיר במלכות ה').

שאלה שלישית: שמחה - למה דווקא עכשיו?

התורה מדגישה בחג הסוכות את עניין השמחה יותר מכל חג אחר: "ושמחת בחגך", "והיית אך שמח". לכאורה, אחרי ימי הדין של ראש השנה ויום כיפור, היינו צריכים להיות עדיין קצת רציניים, אולי אפילו מתוחים. מדוע התורה מצווה עלינו לעבור בצורה כל כך חדה לשמחה גדולה? מה הקשר בין כפרת יום כיפור לשמחת סוכות?

(אפשרות לתשובה: השמחה היא הביטוי הכי גדול לאמון שלנו בכפרה של יום כיפור. אם אדם עדיין דואג אחרי שה' אמר לו 'סלחתי', זה מראה שהוא לא מספיק מאמין. השמחה בסוכות היא ההוכחה שלנו שאנחנו סמוכים ובטוחים שה' קיבל את תשובתנו באהבה, ועכשיו הוא 'מזמין' אותנו לסוכתו כדי לשמוח יחד איתו. זוהי שמחה של בן שחזר הביתה לאביו האוהב.)

העלון יוצא לאור על ידי כולל "רצופות" - לאברכים הלומדים בהתמדה וברציפות, בנשיאות הגאון הגדול ר' דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון. לתרומות הארות ותגובות: 7163036@GMAIL.COM. להשגת העלון: בדוא"ל הנ"ל. פקס: ניתן לקבל את העלון בפקס, יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 3036. כמו כן, ניתן להשיג בעמדות קול הלשון, להקיש לפי הסדר הבא: שפה בשפה עברית > לתנ"ך פרשה ומועדים > עלונים-גליונות שבועיים בפרשת השבוע > גליון עונג שבת. תשובות לחידות: א. חג הסוכות ושמני עצרת. ב. קרבן הפרים בחג הסוכות. ביום הראשון י"ג פרים, ביום השני י"ב, וכן הלאה עד יום השביעי ז' פרים (במדבר כט, יג-לב). ג. מצות ישיבה בסוכה.

גליון 704
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כאשר בנה דוד המלך ע"ה את היסודות לבית המקדש, פנה לחפור ולגלות את השיתין שנסתמו בעפר ואבנים מששת ימי בראשית. ומאותו מקום התחיל התהום לעלות ולשטוף את העולם. ידע דוד המלך, כי אם יקח חרס ויכתוב עליו את השם המפורש, או אז ירדו המים שוב. אולם היתה שאלה, האם מותר לעשות זאת, ולגרום לכך ששם ה' ימחק במים? שאל דוד: מי יודע האם מותר לכתוב שם ה' על החרס? היה שם אחיתופל, והוא ידע שהדין הוא שמותר, ואולם לא רצה להשיב, כי חשב בליבו, כי מוטב שהתהום ימשיך להציף את העולם וימותו אנשים, ואז ימרדו בדוד המלך, ולאחר מכן הוא יטיל את החרס למים וירדו המים, והוא יהיה המלך, ידע דוד את זממו של אחיתופל, אמר: "מי שיועד הלכה זו ואינו אומר – יחנק בגרונו!" מקללה זו פחד אחיתופל, ומיד פתח ואמר: "הלא יש מקום שאמרה תורה לכתוב שם ה' ולמחקו בתוך המים, כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, וכאן כדי לעשות שלום לכל העולם כולו לא כל שכן" שמע זאת דוד המלך, כתב שם ה' על החרס וזרקו אל המים, ואז ירדו המים חזרה אל התהום, והמשיכו לשקוע עוד ועוד עד שהגיעו לעומק 16,000 אמות. ראה זאת דוד, וידע כי לא טוב הדבר, שיהיו המים כה שקועים בתהום, שכן הארץ תהיה יבשה מדאי ולא תוציא פירות. לכן אמר 15 מזמורי "שיר המעלות" שבתהלים (קכ – קל"ד) וכנגד כל מזמור עליו מי התהום אלף אמה, עד שהגיעו לגובה של אלף אמה מתחת לפני הקרקע, שוהו הגובה הרצוי, שבו תהיה האדמה לא מדאי לחה ולא מדאי יבשה.

(עפ"י מסכת סוכה נ"ג ומפרשים)

פרשת השבוע

המצטער פטור בן הסוכה

מסופר: אל הרה"ק רבי חיים עוזר גרורדינסקי זיע"א, בא פעם אורח לחג הסוכות. הרב קיבל אותו יפה והזמין אותו לאכול בסוכה, ורבי חיים עוזר בעצמו, היה חלש ומצונן ואכל בבית, מפני שהמצטער פטור מן הסוכה. באמצע הסעודה, נכנס ר' חיים עוזר לסוכה וישב ודיבר אתו בדידות גדולה. התפלא האורח, מדוע מקורם נכנס לביתו, ועכשיו הוא חוזר לסוכה? אמר לו הגאון, המצטער פטור ממצות סוכה, אבל לא פטור ממצות הכנסת אורחים.

ישיבה בסוכה תעודת אורחות

התייחסותו של הרה"ק רבי יהודה צדקה זיע"א למצות "בסוכות תשכו", מעניינת באופן מיוחד במינו, מרגלא בפומיה, לעתיד לבוא כשיבוא משיח צדקנו, יחלק תעודת אורחות לבני העם היהודי, ומי יהיה זכאי לקבל אותה? רק מי שקיים מצוות סוכה כהלכתה, כמו שכתוב "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות" וכמו שפירשו פוסק זה בזהר הקדוש (פרשת אמור) שהישיבה בסוכה מוכיחה עליו שהנו משרש וגזע קדישא דשראל.

סוככים למטה ונפתחים למעלה

פעם בערב חג הסוכות, בא המשמש אל הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א, ואמר לו שהסוכה כבר מוכנה להיכנס לשם, והרבי יכול לבוא לראותה. כאשר נכנס הרה"ק אל הסוכה, ראה את השלאק (הגגון) העשוי להגן מפני הגשמים. שאל

את משמשו בענין זה, וענה שצריכים לסובב ולמשוך החבל מלמטה, ואז יפתח הגג מלמעלה. אורו פני הרבי מלובלין ואמר, זה אני אוהב מאוד, אז מען דרייט פון אונטען, און עס מאכט זיך אויף פון אויבען. סוככים למטה בארץ, ושערי השמים נפתחים למעלה.

מסופר: חסידו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנביל זיע"א, קנה לחג הסוכות אתרוג מהודר עבור רבו, והחליט גם לקנות אתרוג עבור הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. אך לאחר שקנה את האתרוג השני, הבחין כי הוא מהודר הרבה יותר מן הראשון, ולכן החליט שיתן אותו לרבו. כשהגיע אותו חסיד לצדיק מרוזין, מסר לו את האתרוג הפחות מהודר, אך הצדיק התבונן בו בפליאה, וחזר ושאל כמה פעמים: "האם זה האתרוג שלי?" נבהל אותו חסיד, הוציא את האתרוג המהודר יותר וסיפר לצדיק את כל מה שארע. לאחר מכן הגיע החסיד אל רבו – הרבי מטשערנביל, וללא אומר ודברים מסר לו את האתרוג הפחות מהודר. הצדיק התבונן ממושכות באתרוג ושאל בפליאה "האם מישהו נגע באתרוג שלי?" גם הפעם לא היה מנוס לחסיד, והוא סיפר לרבו את הדברים כהווייתם. הצדיק השתתק לרגע, ואחר פנה אליו ואמר "דע לך שביום ט"ז בשבט נגזר ונקבע בשמים לכל אחד איזה אתרוג יקבל לחג הסוכות. ועל כן מלכתחילה לא היה טעם בהחלפת האתרוגים.

זמני השבת

חג הסוכות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:42 ת"א: 5:56

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:53 ת"א: 6:52 ר"ת: 7:30

הכנסת אורחים במקום אתרוג מהודר

ר' מרדכי החייט היה איש פשוט, תמיד מהעשרה הראשונים המשכימים לבית המדרש לאמירת תהלים, חבר קבוע הוא בחברת ה"עין יעקב" הנלמד בין הערביים ע"י ר' יצחק השותק, ולפעמים כשיש לו זמן חוטף הנו גם איזה משנה, ביחד עם חברת משניות הנלמד ע"י הרב בכבודו ובעצמו.

אמנם קשה לו להבין פרק משניות, אבל לעומת זה הרי התהלים שגור על פיו, וכל היום באמצע עבודתו, כמו בהליכתו ברחובותיה הצרים של העיירה, ממלמל הוא ללא הפסק מזמורה, וגם ב"עין יעקב", יש לו קצת ידיעה, אבל, בעיקר הוא מצטיין בתמימותו ובישרותו, ידעו אנשי העיירה כי אחר דבורו שוב לא ישנה, ואם קבע איזה מחיר על איזה שהוא טלאי, הרי שמוזה אין כבר לגרוע. ככה חי לו ר' מרדכי זה עשרות שנים, את דרכו הוזה, התמימי והפשטני, התווה לעצמו עוד בהיותו צעיר לימים. כבן עשר או אחד עשרה היה כאשר מתו עליו באופן פתאומי הוריו, ובעצמו נצטרך לדאוג לפרנסתו, לא היתה לו כבר אפשרות לשבת בבית המדרש וללמוד כשאר חבריו בני גילו, על כן התלמד מלאכת החייטות, כלומר, מלאכת תיקון בגדים קרועים והטלאת טלאים, ומאו – קבע לו את דרכו, להגיד כל בוקר את כל התהלים, ובערב קצת "עין יעקב" – ויעבור עליו מה, משיעוריו אלו הוא לא ירפה.

עברה שנה ועוד שנה, את בניו השיא כבר וגם לבנותיו לקח חתנים מחוננים, כעת נשארו הוא וזוגתו בלבד, ההוצאות בבית איננה כבר כה גדולה, וגם כוחו אינו עמו כתמול שלשום, לכן מתעכב הוא עוד חצי שעה, עוד שעה בבוקר, בבית המדרש, ובערב בא כבר יותר מוקדם. עבר הקיץ, ימי הרחמים והסליחות התקרבו, וביחד אתם ימי חשבון הנפש, רעיון חדש צף לפתע במוחו של מאטיל: הנה אני זקנתי, אין איש איתי בבית זולת זוגתי, ולמה לא אקנה בשבילי אתרוג ולולב על חג הסוכות הבעל"ט? וכי מוכרח אני דוקא לצאת תמיד עם האתרוג שקונה ר' חיים ראש הקהל בשביל כל העיירה? למה לא אבחר לי בעצמי אתרוג "הדר" בשבילי, והרי גם זה יהיה לי לזכות ולמליץ יושר לאחר מאה ועשרים, ואם לא עכשיו אימתי!

בבוקר, בבואו מבית המדרש, סיפר לאשתו את רעיונו הנפלא וגם את דאגתו הגדולה שאין לו אפשרות להרויח על זה. אבל היא ניחמה אותו ויעצה לו, כי הן נכון, חלילה לו לבטל את שיעוריו שהורגל בהם מזה שנים וגם ח"ו שלא יחדל מלתת את צדקתו לר' חיים, אלא מאי – בערב, בבואו מבית המדרש, ניעור שנינו עוד שעה שתיים ונעבוד עוד קצת והכסף הזה יהיה מיוחד בשביל אתרוג, סוף סוף גם אני אינני צעירה – חשבה בעצמה – ואולי על ידי שאשתך בהרווחת הכסף לצורך האתרוג יהיה גם לי לזכות!

הדבר הוטב בעיניו ועוד באותו היום התחיל לעבוד שעה נוספת אחרי בואו משיעוריו בבית המדרש – כשאשתו עוזרת לעומתו. ליצני העיירה אמנם צחקו עליו, וטענו, אין לו לר' מרדכי זמן יותר מתאים לצבור כסף לעת זקנותו, רק דוקא לפני הימים הנוראים? אבל גם הם ידעו כי בטח כוונה טובה יש לו בהתנהגותו זו, כי כולם הכירו אותו ואת צדקותו.

מידי יום ביומו נתופסו כמה פרוטות בקופה המיוחדת שעשה לו, לשכר עבודתו ועבודת אשתו בעד עבודת השעה הנוספת ושהיה מיועד להם לקניית אתרוג, בעיניים כלות הסתכל מפעם לפעם לתוכה לראות האם כבר יש לו מספיק בשביל קניית הד' מינים, ואין לשער את גודל השמחה שהשתררה בביתם בשעה שבישר לאשתו, כי לפי חשבוננו יש כבר מספיק בשביל האתרוג! ואף אז לא הלך שוב לישון באותה השעה כהרגלו מאז ומתמיד, אלא התעכב שעה נוספת בבית המדרש על לימודו. ממחרת יום הכפורים לא הלך כבר ר' מרדכי לעבודתו, אלא מיהר לעשות סוכתו,

בכדי שבערב חג הסוכות יהיה פנוי לגמרי בשביל קניית הד' מינים, וכאשר רק האיר השחר של ערב סוכות, מיהר למקוה לטבול לכבוד המאורע לצורך יום טוב, וכי בכל סוכות יגיע הוא לידי כך שיוכל לקנות לו לבד אתרוג? ומיד עם גמר שיעוריו ותפילת שחרית, טרם לכתו לביתו לטעום משהו, מיהר לחנותו של ר' חיים ראש הקהל, הסתכל על האתרוגים שברשותו, בחר לו לולב יפה עם הדסים משולשים והבטיחו לשוב בשביל האתרוג.

אהא! – תפסו ר' חיים בשרוולו – אכן בשביל זה עבדתם כל כך הרבה לפני יום טוב, בשביל האתרוג, מעשה נאה ר' מרדכי, באמת יפה! ר' מרדכי לא ענהו דבר, נפרד ממנו בידדות, כשחוק קל על פניו הלבנים, והבטיחו עוד פעם שתיכף יחזור לבחור לו אתרוג יפה, הדר. בפנים קורנות יצא ר' מרדכי מחנותו של ר' חיים כשבדו האחת הלולב, מאוגד כבר עם ההדסים וההושענות, כשלקראתו שני אנשים בלתי מוכרים, שמראה חזותם העיד כי אכן אנשי מעלה המה, לא היסס ר' מרדכי לרגע, ניגש אליהם והושיט להם את ידו ב"שלוש עליכם" רחב. האנשים הורים החזירו לו בעדינות "עליכם שלום", ואז פנה אליו הזקן שבהם משאלה צנועה, אשר היות ובאופן בלתי צפוי נקלעו לעיירה זו, לכן שואלים הם אותו, אם אפשרי הדבר שיהיו אצלו במשך חג הסוכות. הלב כאילו הפסיק מלדפוק אצלו לשמע הצעה זו, מוחו עבד במהירות מסחררת, והרי – הרהר לעצמו – אצטרך להכין בשביל שני האנשים האלו אוכל על החג כולו, ואז לא יישאר לי אפילו פרוטה אחת על האתרוג, זאת אומרת שכל עמלי ועמלי אשתי בחודש האחרון בגלל האתרוג – לשוא היה! ומאידך, איך זה אפשר לסרב לשני יהודים המבקשים לחוג אצלו, ומה גם, כפי הנראה אנשי מעלה המה ואולי תלמידי חכמים. !

כן, ענה ר' מרדכי אחרי רגעי דומיה, אבל האנשים, בראותם שינוי פניו ומחשבותיו המרובות אודות זה, חשבו כי אולי פגעו במקרה באחד שאין ביכולתו לארח שני אנשים, וכי רק בגלל אי יכולתו לטוב להם הוא מומינם – התחילו להתנצל לפניו ולבקש את סליחתו, ובאם קשה לו הרי ימצאו להם איש אחר שלא יצטרך בגללם. אבל ר' מרדכי שלנו, שוב לא הרפה מהם, לא כי, אלא אורחיו יהיו, בסוכה, ביחד עם האושפזין, יש ב"ה לאל ידו לכלכל בכבוד שני אורחים, שהרי לפני הימים הנוראים הקרה לו ה' פרנסה בריווח! אחרי ריבוי הפצרות הסכימו האורחים להתארח אצלו, אבל אף רגע לא יכול היה להסיח דעתו מהאתרוג, מבטו נפל כל העת על הלולב שבידו, לבו נצבט בקרבו. לו היה באים רק חצי שעה יותר מאוחר, רק חצי שעה!.. בקושי רב עלה בידו להבליג בעד צערו ההולך וגדול, לעצור בעד דמעותיו שחיפשו להם מקום בעינו העומדות להתפרץ דרכו החוצה, ולהראות לאורחיו פנים מסבירות – אם כי לא שמחות כל כך. בבואו הביתה, מיהר למטבח לספר לאשתו את אשר קרהו, אשתו נחמה אותו, כי סוף סוף אין זה אסון, שהרי הכסף לא נגזל ממנו חלילה, אלא במקום האתרוג יהיה לנו שני אורחים מהוגנים מסובים על שולחנו בסוכתו, ומה הרעש? מי יודע מה חשוב יותר בשמים? ובכלל, אי"ה לשנה הבאה, נתאמץ עוד יותר שבכל אופן יישאר לנו גם על אתרוג. היא הצהירה לפניו בחגיגות שהיא מוותרת בלב שלום על חלקה בכסף לטובת האורחים, אבל הוא מיהר להינחם, האתרוג, האתרוג מה יהיה עליו?

הוא רץ במהרה לחנותו של ר' חיים, סיפר לו את כל צערו וביקשו לבטל את הזמנתו, ר' חיים נד לו בראשו כמשתתף בצערו וניסה גם כן לנחמו, ובאותו הזמן שהתעכב בחנותו של ר' חיים, מיהרה אשתו לשוק, קנתה בשר ודגים בשביל האורחים שלה, והכינה צרכי סעודת יו"ט בכבוד גדול.

עם הכנס החג, התלבשו האורחים בבגדי חג ושלשתם צעדו באטיות לבית הכנסת, כאן סובבו כולם את האורחים, בברכות "שלוש עליכם", גם הרב ניגש אליהם, ובהיווכחו שאכן תלמידי חכמים הם, מיהר להתפלפל עמם בהלכות סוכה, לולב ואתרוג עיני כולם נפנו לעבר הפינה בה עומד הרב והתפלפל בהתלהבות עם אורחיו של ר' מרדכי.

משל ונמשל

"ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון
לחשבון עונות

מעשה המובא במדרש: במדינה שהצטבר לה חוב גדול של מס למלך, שלח המלך כמה פעמים לגבותו, אך הם לא שלמו, כי היה החוב גדול. מה עשה המלך? אמר לבני פלטרין שלו: עמדו ונלך אליהם. עד שהם הולכים כברת דרך, שמעו זאת בני המדינה. מה עשו? התחילו גדולי המדינה יוצאים לקראת המלך, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני מדינה פלונית אנו, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו בבקשה ממך עשה עמנו חסד לפנים משורת הדין למחול לנו על החוב, כי אין בידינו מה ליתן. אמר להם: בשבילכם אני מוותר לכם על שליש מהחוב. המשיך המלך בדרך, והנה יצאו חיילי המדינה לקדמו, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני המדינה פלונית, אנא אין לנו לשלם, בבקשה ממך תרחם עלינו, אמר להם: בשבילכם אני מניח עוד שליש. עד שהוא מהלך עוד, יצאו כל בני המדינה אליו גדולים וקטנים, אמר להם מה אתם מבקשים, אמרו לו: אדוננו המלך, אין לנו כוח ליתן מה שאנו חייבים לך, אמר להם: בשבילכם אני מניח הכל, אבל מכאן ואילך חשבון חדש הוא.

כך הוא הנמשל:

המלך – זה מלך מלכי המלכים הקב"ה ישתבח שמו, בני המדינה אלו ישראל שעשו עונות במשך השנה. בערב ראש השנה החסידים מתענים, והקב"ה מוחל שליש מעונותינו, ומראש השנה ועד יום הכפורים, הבינונים מתענים והקב"ה מוחל עוד שליש מעונותינו. וביום הכיפורים כל ישראל מתענים ומבקשים רחמים אנשים ונשים וטף, והקב"ה מוחל לנו הכל, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'", מה ישראל עושים, נוטלים לולביהם ביו"ט ראשון של סוכות, ומהללים ומקלסים לפני הקב"ה, והקב"ה מתרצה להם ומוחל להם, ואומר להם: הרי ויתרתי לכם את כל עונותיכם אבל מעכשיו הוא ראש חשבון, לכן כתוב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון לחשבון עונות...

(מדרש תנחומא פרשת אמור)

נדבת הר' דוד משה שמואל

לע"נ אביו הר"ר יוסף ב"ר זאב ז"ל

ואחיו הר"ר מרדכי ב"ר יוסף ז"ל

נלב"ע ט"ו תשרי תנצב"ה

בעיניים מלאי קנאה הסתכלו על ר' מרדכי שוכה לאורחים חשובים כאלה. והוא – רגע שמח, בראותו כי אכן תלמידי חכמים גדולים הם אורחיו, ורגע הצטער, בהעלותו את זכר האתרוג שהפסיד בגללם. ואכן היכול היה לספר לאלו שהסתכלו עליו במבטי קנאה, מה עלו לו האורחים האלו, ואיזה שכר יקר הוא שילם בעדם.

אחר התפילה צעד בגאון לביתו, כששני אורחיו החשובים משני צדדיו, פניהם קורנות ומשולהבות, ומיד עם הכנסם לסוכתו, תקפתם שמחה עילאית, בדבקות עצומה התחילו להזמין את האושפיון הק', ר' מרדכי עמד לו מן הצד כמבוש, הסתכל עליהם בעין חדה ובלבו החליט כי אכן לא רק תלמידי חכמים הם אורחיו אלא נראה גם צדיקים גדולים. האורחים בנוכחם לדעת, כי מארחו הנו אמנם איש כשר וירא שמים, אבל בכל זאת אינו בר אורין, לא התפלפל בדברי תורה, רק סיפרו לו אגדות חז"ל וסיפורי צדיקים שתוכנם הכללי היה התחזקות היהודי בה' ובתורתו וכו'. בפה פעור יושב לו ר' מרדכי, כשפניו קורנות ובולע כל מילה היוצאת מפייה, שכח לגמרי את האתרוג ואת צערו, כל עמלו כדאי היה לו בכדי לשבת עם אורחים כאלה ולשמע מהם את הסיפורים הנפלאים.

כשקם ר' מרדכי בבוקר כבר מצא את האורחים מתהלכים בסוכה אנא ואנא בשמחה עצומה, נו, ר' מרדכי – פנו אליו – אולי נלך למקוה, לטבול לכבוד יו"ט ומה גם שיש לנו מצות לולב, ר' מרדכי בשמעו את המילה "אתרוג" נשתנו פניו פתאום, ומלבו פרצה אנחה כבידה, האנשים השתוממו על זה, ופנו אליו ברוך: מה זה אתכם, למה חוררו פניכם? אנחה זו מה היא עושה בסוכה? באין ברירה הוכרח לספר להם את כל מה שעבר עליו, ושזאת היתה גם סיבת התעכבותו כמה רגעים טרם ענה להם שהיה אצלו. שני האורחים חיוקו אותו לבל יפול ברוחו, ואדרבה סימן מובהק הוא שכוונתו היתה באמת רצויה, וע"כ שלחו לו אורחים יהודים לסוכתו, וכו' וכו'. כשחזרו מהמקוה ניגש אחד לחבילתו, הוציא משם אתרוג יפה והדר והגישו לר' מרדכי, הנה ר' מרדכי, קחו לכם אתרוג במתנה גמורה – פנה אליו – ותראו מה זה השגחה פרטית, בעצם, אין דרכינו להגיד למישהו שברצוננו לסעוד אצלו, ומחכים אנו בבית המדרש עד שמישהו קורא אותנו, אבל אתמול בבוקר, תיכף בואנו העירה פגשנו בכם, משום מה התחשק לנו דוקא לחוג אצלכם, ואכן, עכשיו רואים אנו בשביל מה, להראות לכם את השגחתו יתברך, ואיך שצריכים להתחזק באמונה בו!

ר' מרדכי לקח את האתרוג והסתכל בו מכל צדדיו, הדר באמת, פתאום נזכר שאתמול, מרוב צער, שכח להחזיר לר' חיים את הלולב המאוגד, ואכן, האין זה השגחה פרטית, כי בשביל מה לו לולב כשאין לו אתרוג – וזרם דמעות התחיל לזרום מעיניו התמהות. כשנגע קמעא, החזיר להם את אתרוגם, אחום בשתי ידיו, ובקול חנוק פנה אליהם: אחי, צודקים אתם ממני, אכן חסרה בי האמונה בה', כי לולא זאת מה הצער על שזכיתי לשני אורחים כמותכם? כן, כן, יכול להיות יהודי ארבעים שנה, וחמישים שנה, לדקדק על קלה כחמורה – ובכל זאת תחסר לו קצת האמונה והבטחון בה', כן, כן, צודקים אתם! גם בקיום מצותיו יתברך צריכים אמונה, כי לולא היא – מאיפה יש לך בכלל כח לקיים המצוות. אחר הוסיף: אבל לא, לא אקח מאתכם את האתרוג רק בשבילי, לא ולא! אדרבה, גם הלולב שלי אתן לכם, בשביל שלשתנו ידיה! ובשמחה רבה ברכו שלשתם "על נטילת לולב"

צ'ין אדם לחברו

הכנסת אורחים בשמחה

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תשרי) היה מפורסם כאוהב ישראל גדול ומכניס אורחים עצום. מעשה ונקלע יהודי אחד מאוחר בלילה לעירו של רבי מרדכי'לע ובא לבקש אכסניה בביתו של הרבי. והיות שהשעה היתה מאוחרת מאד הגבאי כבר לא היה שם. הצדיק בעצמו קיבל את פני האורח והציע לו מיטה, וישאלוהו אם הוא רעב ורוצה לאכול? האורח השיב בחיוב שרצונו לאכול. וילך הרבי ויביא לו לחם וחמאה, הנוהג בימים ההם היה לאפות לחם בבית, ודרכם היה לעשות לחם גדול מאד, שהיה מספיק למשפחה שלימה לכמה ימים. ולחם כזה הגיש לו הרבי, וכדי שיערב לו אכילתו באכלו כל כך מאוחר שהיה כבר בשעה שתיים בלילה, לא רצה להשאירו לבדו, לכן התיישב הצדיק אצלו להיות לו לצוותא. כשהאורח סיים לאכול את הפרוסה הגדולה שהיתה די והותר לכמה ימים, שאלו הרבי אם ירצה עוד פרוסה אחת? השיב הן, וימחר הרבי ויגיש לו בשמחה ובמאור פנים. בסיימו לאכול את הפרוסה השניה שאלו הרבי שוב אם רוצה עוד? והלה השיב כן, אוכל עוד, וכך אכל עוד ועוד עד שכמעט וגמר את כל הלחם, דבר שהיה חוץ לדרך הטבע שאדם אחד יכול לאכול כל כך הרבה. כאשר שאלו הצדיק שוב אם ירצה עוד לאכול? השיב ואמר: לא, יותר כבר לא נכנס בקרבי.

ויפנה רבי מרדכי'לע אל האיש ויאמר לו במחילת כבודך, ברצוני לשאול אותך האם תמיד אתה אוכל כל כך הרבה? אמר לו האורח: האמת לא אכחד מכבודו כי אין זה מדרכי כלל, אך כשראיתי איך שהרבי זורח וזוהר משמחה, ורווה נחת וחדווה על כל

טעימה וטעימה שאני טועם, גמרתי בנפשי לגרום לו הנאה זו, ולכן אכלתי במסירות נפש ממש, לא היה באפשרותי לאכול יותר. כאן רואים מעלת שניהם גם של הרבי וגם של היהודי הפשוט.

הצדקה הוא הנוי סוכה

בערב סוכות היה הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א מחלק הרבה צדקה יותר מהרגיל, פעם בערב סוכות אמר כי הוא צריך אלפיים רובל, הלכו בניו ולוו אצל הגבירים אלפיים רובל והביאו לאביהם, אשר חילק אותם מיד לעניים, בליל החג נכנס לסוכה ואמר: העולם נוהגים לייפות ולנאות את הסוכה בכל מיני פאר וזהר, ואנכי לא כן עמדי, הצדקה – זהו הנוי סוכה שלי, הוא פארה והוא הדרה של הסוכה.

והדרת פני זקן

מספרים שערב סוכות אחד, הגיע הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א למאה שערים, ונכנס לאחת החנויות שעברה הסבה לסוכות, ובמקום ספרים, מוכרים ארבעת המינים. ביקש הצדיק מהמוכר לקנות אתרוג, המוכר מסר לו אתרוג, וללא בדיקה הכניס אותו למעיל הארוך שלבש, שילם ויצא החוצה. יהודי חשוב שראה את הדבר, התפלא מאוד, ניגש לר' אריה שהכיר אותו, ואמר לו: כל צעיר פה בודק את האתרוג בזוכית מגדלת, ואתה הצדיק והתלמיד חכם, הכנסת את זה לכיס המעיל ללא בדיקה? אמר לו ר' אריה לוי: יש שני הידורים שכתובים בתורה: אחד "והדרת פני זקן" ואחד "פרי עץ הדר", ויהודים מוכנים להוציא על זה הרבה כסף, וזה יפה מאוד. אני לקחתי על עצמי את ההידור של "והדרת פני זקן", ואני ממחרת מכאן לבית החולים למצורעים בטלביה, ושם אני מהדר את "והדרת פני זקן" ואני לקחתי על עצמי את זה, ואני מקווה שאני עושה את זה באמת ובאמונה.

הילולא דצדקיא

יום שני י"ד תשרי

הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ (תקע"ה)

יום שלישי ט"ו תשרי

יעקב אבינו

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא ב"ר ישכר בער (תרנ"ו)

יום רביעי ט"ז תשרי

הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל (תרנ"ו)

הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי תשובה – תרע"ו)

יום חמישי י"ח תשרי

הרה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד פרעסבורג – תקס"ב)

הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

יום שישי י"ט תשרי

הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן (הגאון מוילנא – תקנ"ח)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר אשר (היהודי הקדוש – תקע"ד)

הגה"ק רבי אליעזר (יחזקאל) ב"ר יצחק פאפו (פלא יועץ – תקפ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מלענטשנא (תלמיד החוזה הק' – תקפ"ט)

שבת קודש כ' תשרי

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשל ב"ר יעקב (רבי העשל מקראקא – תכ"ד)

יום ראשון כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרימישלאן (תלמיד הבעש"ט – תקל"א)

הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין (תרס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר: "בם אני אורח" רפרנס יוסף הדרש' על המצוות.

קדושת הסוכה

(א) לא ישטח בסוכה בגדים מכובסים כדי לייבשן. (שו"ת לב חיים ח"ג סימן ק"מ)
(ב) אסור להשתמש בנוי סוכה, כל ימי החג. (שו"ע או"ח סימן תרל"ח סעיף ב')
(ג) אסור להנות מעצי הסוכה בחג, כגון ליטול מהם קיסם לחצוץ בו שיניו, אבל מותר לסמוך עצמו על עצי הסוכה. (שו"ע או"ח סימן תרל"ח סעיף א' ובמשנה ברורה שם ס"ק ד')
(ד) גם אחרי סוכות אסור לדרוך על דפנות הסוכה והסכך, או לזרוקם בבזיון. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ד)
(ה) נכון שלא לזרוק לאשפה את נוי הסוכה אף לאחר החג, ואם עוטפם היטב בשקית יכול להניחם כך באשפה. (גנוי הקודש, להגאון רבי יחזקאל פיינהדלר שליט"א, פרק י"ח, סעיף י"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

ב"ר ישכר בער זיע"א

נלב"ע י"ט ראשון של חג הסוכות

תנצב"ה

גליון 704
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ברוך המחזיר אבידה לבעלים

מעשה בסוחר אחד שהלך למקום רחוק לקנות סחורה, והיו לו חמש מאות זהובים בארנקו, ומכיון שחשש שיגנבו ממנו את הכסף, לכן הטמין את הכסף במקום צנוע באדמה, ואדם אחד ראה זאת וגנב לו את הכסף מהקרקע, כשבא הסוחר לקחת את כספו ראה שהכסף לא נמצא, והבין שמישהו גנב את הכסף, נשא עיניו וראה שיש בית קרוב לאותו מקום, ועלה בדעתו שבעל הבית גנב את הכסף, והסוחר בהיותו חכם ונבון, ניגש לבעל הבית ואמר לו, שהוא הביא שני ארנקים אחד של חמש מאות זהובים ואחד של שמונה מאות זהובים, ואת הארנק של חמש מאות הטמין באדמה, וכעת רוצה להתייעץ אתו אם כדאי להטמין גם את הארנק של השמונה מאות באותו מקום? בעל הבית הגנב הציע לו שכדאי לו להטמין גם את הארנק השני כיון שזה מקום בטוח, ובלבו חשב לגנוב גם את הארנק השני, תיכף מיהר בעל הבית להחזיר את הארנק למקומו, כיון שאם יראה הסוחר שהארנק לא נמצא לא יניח את הארנק השני, לאחר זמן מועט בא הסוחר ומצא את הארנק ואמר: "ברוך המחזיר אבידה לבעלים"

(מדרש עשרת הדברות)

פרשת השבוע

כוחה של לימוד התורה

מספרים על הרה"ק ר' יחזקאל אברמסקי זיע"א, שפעם אמר לו יהודי שהיה חכם בעיניו ורחוק מתורה ומצוות, רבי, מוכן אני לחזור בתשובה, ובתנאי שתפתור ותתרץ לי שלש קושיות חמורות שיש לי נגד התורה. השיבו הרב מוכן אני לשמוע את קושיותיך ולתרץ אותם רק בעוד שלשה חודשים, ובתנאי שבתקופה זאת תלמד בישיבה. הסכים הנ"ל ונכנס לישיבה. עברו למעלה מארבעה חודשים, פגשו הרב בדרך ושאלו והרי סיכמנו שתבא אלי לאחר שלשה חודשים, ומדוע לא באת? השיבו הנ"ל, רבי, מאותו זמן שהתחלתי ללמוד את התורה הקדושה, פרחו ממני כל הקושיות נגד התורה, ועל כן לא ראיתי צורך לבוא אליך.

מאה פירושים על אתה הראת

מסופר: לפני שעלה הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבסק לארץ ישראל, היה הרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא זיע"א נוהג להסתופף בצילו. פעם בשמחת-תורה, כשהגיעה שעת ההקפות, עמד הצדיק על מקומו ולא החל בפסוקי "אתה הראת". הקהל המתין, והוא אינו מתחיל. לאחר זמן

ניגש הצדיק אל רבי שניאור זלמן ואמר: "רואה אני באתה הראת' מאה פירושים, ואיני יכול לקיימם. על כן אינני יכול לפתוח בהקפות". השיב רבי שניאור-זלמן: "זה הכלל, שתמיד יראה האדם יותר רחוק מהמקום שבו הוא עומד, וכשיגיע לשם, יראה רחוק עוד יותר. כשיקיים הרבי את ק' הפירושים, יראה עוד פירושים, ואין לדבר סוף". הוטב הדבר בעיני הרה"ק מוויטעבסק והלך לומר "אתה הראת".

הקב"ה אוהב פה שלומד תורה.

מסופר, בשנת תר"פ בהיות הרה"ק הרבי הרש"ב מליובאוויטש זיע"א חולה מאד. שלח בנו הרה"ק הרבי הרי"צ זיע"א פדיונות לשלושה גאונים שיתפללו לרפואת אביו. הרה"ק ר' יוסף רוזין הרוגוצובי זיע"א. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. והרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. כשוקני החסידים ראו למי הא שולח את הפדיונות, היו כאלה שהתפללו. אמר להם הרבי הרי"צ, מה אתם מתפללים? "דער אויבערשטער האט ליב א מייל וואס לערנט תורה". (הרי הקב"ה אוהב פה שלומד תורה).

זמני השבת

שמחת תורה

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:45 ת"א: 6:46 ר"ת: 7:22

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:33 ת"א: 5:48

בעבורו אל תמנע מים (תפילת גשם)

תושבי הרובע היהודי שבעיר טבריה, היו מופתעים במידת-מה מהפמליה שהופיעה פתאום בעיר, בין יום-הכיפורים לחג-הסוכות. ימיו של היישוב היהודי המתחדש בטבריה לא היו מרובים. רק כעשרים וחמש שנים קודם לכן שבו כמה עשרות משפחות יהודיות, כולן מהעדה הספרדית, בעידודו של המושל המוסלמי דהר אל-עמר, והקימו מחדש את היישוב היהודי בעיר-קודש זו. היהודים התגוררו בכמה חצרות סמוכות, וכך יצרו רובע שכולו יהודי. קבוצת היהודים החדשה שבאה לטבריה, הייתה של חסידים אשכנזים, שעלו זה עתה לארץ הקודש. הברלי העדות לא מנעו מיהודי טבריה לנהוג בבני הקבוצה האורחת הכנסת אורחים חמה ולבבית, כיד המסורת הטובה עליהם.

עד מהרה נוכחו היהודים המקומיים כי האורחים הם אנשי-מעלה. בראשם עמד הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה זיע"א. גדולתו של רבי נחמן ניכרה גם בחזונו המרשימה, ועם בואו זכה מיד ליחס של כבוד והערצה. תושבי המקום סייעו לאורחיהם לשכור משכניהם המוסלמים דירות סמוכות לרובע היהודי, וכך נתרחבו תחומי הרובע.

באותה שנה, בהגיע תפילת המוסף של שמחת-תורה, נתכבד הצדיק רבי נחמן לגשת אל התיבה לתפילת הגשם, שהייתה שמורה למכובד שבחבורה. ואמנם, תפילתו של רבי נחמן הרקיעה שחקים. בקול גדול קרא את "זכור אב נמשך אחריו כמים", והציבור כולו נסחף אחריו. אולם כשהגיע למילים "בעבורו אל תמנע מים", פרץ רבי נחמן בבכי רם, שהלך ונתעצם. בהזכירו את הבקשות "לברכה ולא לקללה", "לחיים ולא למוות", "לשובע ולא לרזון" – זעק בסערת-נפש עזה. ויהי הדבר לפלא בעיני כול.

חודש מרחשוון חלף ואף חודש כסלו עבר, ועדיין לא היה זכר לטיפה אחת של גשם. הבצורת החלה להדאיג

את התושבים. אולם אז התרגשה על הקהילה צרה יותר גדולה מהבצורת. התרחבותה ומהתבססותה של הקהילה היהודית לא נשאו חן בעיני תושבי טבריה המוסלמים. לא-אחת ניסו להוציא את דיבתם רעה באוזני המושל. אולם המושל, שהיה מתון וסבלן, לא אבה לקבל את דברי הדיבה והוסיף לרחוש יחס חם לבני הקהילה היהודית. עתה סיפקה הבצורת נשק לשונאי-ישראל. כמה מיועצי המושל דאגו לטפטף באוזניו, כי היהודים הם האשמים בבצורת הקשה. בעיקר הרבו להשמיץ את התושבים האשכנזים שזה מקרוב באו.

"התנהגותם של אלה מוזרה ביותר, ובמעשיהם כישפו את השמים", אמרו. כראיה ציינו את העובדה שכבר שנים רבות לא הייתה בצורת כזאת, והנה, אך הגיעו יהודים אלה והרי התוצאה. הפעם נתקבלו הדברים באוזני המושל. על אף שבתוך תוכו פקפק ולא קיבלם כאמת מוחלטת, החליט בכל-זאת להטיל על היהודים את האחריות לבצורת הקשה. אחת מהשתיים, אמר בליבו: אם אשמים הם, יישאו בעונש, ואם נקיים הם מעון, אדרבה, יישאו תפילה לאלוקיהם אשר בוודאי יחוש להציל אותם.

אמר ועשה. הוא שלח לקרוא ליהודי ששמו היה אבו יוסף ראש הקהילה הספרדית, ובקול מאיים תבע ממנו להפסיק את הבצורת ולהוריד גשם על-פני האדמה. לא הועילו כל ההסברים והתחינות. המושל קצב שלושה ימים להבאת הגשם. ואם לא יקרה הנס וירד הגשם, כך אמר, יסולקו בשלב ראשון מהעיר כל המתיישבים האשכנזים החדשים שבגינם באה הבצורת, ובשלב השני יישקל גם סילוקם המוחלט של כל היהודים מטבריה.

כשדבר הגזירה הגיע לאוזניו של הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה, מיהר להרגיע את הקהילה המקומית, והרבה לנסוך בה תקווה ואמונה. עוד באותו יום כינס את תלמידיו הגדולים והודיע להם, כי למחרת עם שחר יעלו להתפלל על קברו של רבי עקיבא.

התורה היא בעבור ישראל

יש להבין, וכי מה ראו המלאכים לעבב את התורה שתישאר אצלם בשמים בעולמות העליונים, הלא ידעו כי התורה היא בעבור ישראל שיקיימוה, והם אינם שייכים בכל זה? והעניין יובן על דרך משל: לרב גדול שהיה מורה הוראה בעיר גדולה כמה שנים. ויהי לעת זקנתו בראותו כי כבדו עליו הטרדות בענייני העיר ובמשפטיהם הרבים, עלה בדעתו לכתוב לאנשי העיר הקטנה הסמוכה לקבלו עליהם לרב, כי שם יוכל לשבת בנחת ובשלווה בדיות אנשים בה מעט. לכן תחילה הודיע בקהל עדתו, שאינו רוצה עוד להיות רב אצלם, והם ביקשו ממנו לבל יעשה דבר זה, כי איפה ימצאו רב גדול כמוהו, רק לאחר שראו כי לא יועילו בדבריהם, אז אמרו לו: רבנו, כטוב בעיניך עשה. ויכתוב הרב אל ראשי העיר הקטנה, אם תאבו, קבלוני נא אצלכם למורה, ויאספו יחד ויסכימו כולם ויאמרו טוב הדבר. וישכרו מהם אנשים וייקחו עגלות וישלחום להביא את הרב ואת ביתו. ויהי כאשר באו העגלות, מיד נקבצו כל גדולי העיר הגדולה, ולא הניחו אותו לנסוע מאצלם. אמר להם הרב: הלא שאלתי אליכם תחילה והסכמתם לדברי, ועתה מה לכם להתנגד? ויאמרו לו, רבנו, חלילה לנו מעשות כדבר הזה, הנה העגלות לפניך, קומו וסעו לכם כרצונכם. ויבואו שוב בעלי העגלה ויאסרו את המרכבה, והנה שוב התאספו אנשי העיר, וינתקו את הקשרים, ויתקוטטו עימם לאמור: אין אנו מניחים אתכם לקחת את רבנו מעירנו! וילכו בעלי העגלה לרב ויספרו לו את אשר אנשי העיר עושים להם, ולא האמין להם, כי היה הדבר לפלא בעיניו, איך חזרו והתעוררו שוב שנית ושלישית הלא כבר הפצירו בו מאז שישאר רבם ולא הועיל להם, ומה גם עתה שהוא עומד מוכן ומוזמן לנסוע. ויקרא הרב אותם אליו ויאמר להם, מה לכם להתקוטט עם בעלי העגלה חנם, הלא הם בתום לבבם ובניקיון כפיהם באו הנה, אחר כי הסכמתם על דבר זה. ויאמרו אליו, רבנו, הנה בכוונה עשינו דבר זה לטובתך, כי הנה פה עיר גדולה של חכמים וסופרים, רבים הם המבנינים חכמתך וגדולתך, וידעו להיוזר בכבודך, אבל בעיר הקטנה אשר אנשים בה מעט לא ידעו ולא יבינו גדולתך. כי מעלת כבודו כתב אליהם שיקבלוהו לרב, ומי יודע אולי יחשבו, כי בני עירנו מאסו בך וגירשו אתך מחמת איזו סיבה, ולא יזהרו בכבודך כראוי, על כן יעצנו לעשות כן לעיני בעלי העגלה, למען יראו כמה יקרת הרב בעינינו, עד שאין אנו מניחים אותך לנסוע מאיתנו, וידעו מעתה להיוזר בכבודך כראוי.

והנמשל: כי התורה הקדושה, עת עלה ברצונו יתברך ליתנה למטה בארץ לזכות את בני האדם מורכבי החומר והצורה, הנה המלאכים גם כי ידעו כי התורה היא בעבור ישראל, עם כל זה התאמצו לחמוד יופייה בליבם, ואמרו "תנה הודך על השמים", ובכוונה תחילה עשו כן, כי חשו המלאכים פן אחרי שיקבלו בני האדם, לא יעריכוה כערכה, כי יאמרו, אם הייתה חשובה מדוע הסכימו המלאכים שתדל למטה. מה גם שכל הניסים שעשה ה' יתברך עמם במצרים ועל הים, היו כולם על תנאי שיעבדו את האלוקים על ההר הזה ויקבלו תורתו. ואם התורה טובה ויקרה כל כך, לא היה צורך להרהיב ולהלהיב אותם בניסים ונפלאות שיקבלוה, כי מי פתי שלא יאבה בה. על כן, בכוונה תחילה בעלות משה למרום לקבל התורה, בקשו המלאכים לפגוע בו, ובקשו מהקב"ה שישאירה אצלם, למען ידעו ישראל כמה היא חמודה בעליונים, ורק למען זכות אותם ניתנה להם, וכך יזהרו בכבודה והדרה.

(מתוך מאמר)

ואכן, כמו חוני המעגל בשעתו, חג רבי נחמן עוגה על הארץ וסידר את תלמידיו בתוכה כשהוא נעמד במרכז. הם פתחו בתפילות לפי הסדר שהורה להם. כל אותה שעה זרחה השמש בחוזקה והיכה בהם שרב כבד, והשמים נראו צחים מכל פיסת ענן. שעות ארוכות עמדו רבי נחמן ותלמידיו על עומדם והעתיירו בתפילה, אולם כל סימן שיבשר טוב לא נראה באופן.

כשהחלה השמש לערוב, הפסיק רבי נחמן את סדר התפילה הכללית. בקול רווי תחנונים שפך את תחינתו לפני קונו: "ריבונו-של-עולם, רחם על בניך ופתח לנו שערי שמים. הודע לכול כי יש לך אהובים בעולמך". כשסיים לומר מילים אלה, פנה לאחוריו ובפסיעות זריזות החל לצעוד במורד ההר. התלמידים, שהיו שקועים במחשבותיהם, לא הבחינו בשינויים שחלו בשיפולי הרקיע. אט-אט החלו עננים מתקשרים ורוחות החלו מנשבות בחוזקה. כשהגיעו לתחתית ההר, כבר היו השמים מכוסים עננים אפורים.

בהגיעם לעיר המתין להם קהל רב, ובראשם המושל המוסלמי. חיש-מהר עברה השמועה, כי רבי נחמן ותלמידיו, אותם תושבים אשכנזים שהואשמו בגרימת הבצורת, הם שחוללו את הנס, והכול יצאו לקבל את פניהם. כשנכנסו רבי נחמן ותלמידיו אל תוך העיר, כבר נפתחו ארובות השמים והגשם ניתך ארצה. תחילה ירדו טיפות מעטות, אך עד מהרה ירד גשם סוחף. ברגשי הכנעה ירד המושל מעל סוסו והשתחוה אפיים לפני רבי נחמן. הוא אף הפציר בו לעלות על סוסו ולרכוב עליו עד ביתו. שנים רבות הוסיף דבר המעשה הזה לקדש את שם ה' בקרב כל יושבי הסביבה.

צין אדם לחברו

דאגה ליתום וליתומה

מסופר על הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) שפעם בערב יום כיפור קרא לבתו ואמר לה: לכי לקצה העיר ששם גר בחור יתום, ל"ע, ולכי לקצה אחר של העיר ששם גרה יתומה, ל"ע, ואמרי להם שבעזרת השם יתברך אחרי יום הכיפורים, אני אשדך אותם. אמרה לו בתו: אבא, הרי אנו עומדים סמוך ל"כל נדרי", הציבור מחכה ועלינו ללכת לבית הכנסת לתפילה. לאחר יום הכיפורים אלך בעזרת השם. השיב לה ה"חתם סופר": בתי, אני צריך לקחת אתי את הזכות של המצווה הזאת לבית הכנסת.

למנוע צדקה – מנהג ישן

מסופר: כשנתמנה סניגורן של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) לרב בבארדיטשוב, התנה עם ראשי הקהל שלא יטריחוהו לשום אסיפה, אלא כשירצו לתקן תקנה חדשה. פעם רצו להנהיג לאסור על העניים לחזור על הפתחים ויספקו להם קיצבה מקופת הקהילה, והזמינו את רבי לוי יצחק לאסיפה. כאשר שמע במה המדובר, פתח את פיו בחכמה ואמר: הרי בפירוש הוסכם לא להטריחני לאסיפה שאין מציעים בה תקנה חדשה, ואילו מנהג זה לא לתת צדקה לעניים, הוא מנהג ישן נושן וכבר החזיקו בו אנשי סדום ועמורה,

כמובן מיד הורידו את הצעתם מעל הפרק.

אוהב ישראל

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ג תשרי) שנוהג היה לחתום תמיד במכתביו את שמו בצירוף "אוהב ישראל". פעם קרה כשהגיע בחתימתו לתיבות אוהב ישראל, נפל העט מידו. הרים את העט ושוב לא הצליח לחתום, הבין הצדיק שמן השמים מעכבים אותו, והתחיל לבכות מרה: מידה טובה אחת היתה לי ואף זו נטלו ממני. פשפש במעשיו שמא העליב או הכאיב למי שהוא, פשפש ולא מצא. קרא לבני ביתו ושאל אותם שמא העליבו הם את מי שהוא? והוברר שבאותו בוקר בא לביתו איש פשוט ומגושם, ורצה להיכנס אל הרבי ובני ביתו לא נתנו לו להיכנס. מיד צוה הצדיק שילכו לחפשו ולהביאו אליו, חפשו אותו ולא מצאוהו, לבסוף שמעו שהלך למקום שאינו הגון, הלכו לשם והביאו אותו לרבי, וסיפרו לו היכן מצאוהו. רבי מנחם מענדל לא שם לב לדבריהם, וקיבלו בסבר פנים יפות, ונהג בו כבוד גדול, וצוה להוציא עבורו כיבוד משקה ומיני מזונות, וביקש ממנו סליחה על שהעליבוהו בבוקר, האיש כשראה איך הרבי מחבבו ומכבדו, נכנסו הרהורי תשובה בלבו ובסוף חזר בתשובה שלימה ונעשה בעל תשובה גמור.

תלולא דצדקיא

יום שני כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרימישלאן (תלמיד הבעש"ט – תקל"א)
הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין (תרס"ד)

יום ש י כ"ב תשרי

הרה"ק רבי אהרן הלוי הורביץ מסטראשילא ב"ר משה הלוי (תקפ"ט)
הרה"ק רבי שרגא פייבל דאנציגער מגריצא ב"ר צבי הירש (תר"ט)

יום רביעי כ"ג תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל רובין הורביץ מלינסק ב"ר יעקב (תקס"ד)
הרה"ק רבי אריה לייב ניהוויז מטאמסאוו ב"ר יוסף (תר"כ)

הרה"ק רבי יחיאל מיכל טירער מדורוהי ב"ר יעקב יוסף.

יום חמישי כ"ד תשרי

הרה"ק רבי יוסף פאטשניק מברעזא ב"ר יצחק (תר"ל)

יום שישי כ"ה תשרי

רבי יהודה לייב מאוסטרהא (תלמיד הבעש"ט הק' – אביו של רבי יעקב יוסף – תק"כ)
הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב (תק"ע)
סניגורן של ישראל ב"ר מאיר (תק"ע)

הרה"ק רבי משה סופר מפרעשבורג (חתם סופר) ב"ר שמואל (ת"ר)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
חז"ל: "ב"מ א"י אור"ח רפ"ח ד'ס"א ה"ח"ע על המעשים.

שנים מקרא ואחד תרגום (א')

(א) חייב אדם לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע, שנים מקרא ואחד תרגום. (ש"ע אור"ח סימן רפ"ה סעיף א')

(ב) ירא שמים ילמד גם פירוש רש"י על פרשת השבוע. (שם סעיף ב')

(ג) מצוה מן המובחר לקרותו בערב שבת, או מיום ראשון של אותו השבוע, ואם לא הספיק, ישלים לפני שעת אכילה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים לפני מנחה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים עד יום רביעי בשבוע הבא, ובדיעבד ישלים עד שמחת תורה. (ש"ע שם סעיף ג' – ד'; ובשלחן ערוך הרב שם סעיף ה' – ו')

(ד) יש נוהגין לקרוא כל פסוק בנפרד שנים מקרא ואחד כך תרגום, ויש נוהגין לקרוא כל פרשה פתוחה או סתומה שנים מקרא ואחד כך תרגום. ומנהג הראשון יותר נכון. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א

ב"ר מאיר נלב"ע כ"ה תשרי

תנצב"ה

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת
וזאת הברכה

מבית
שבת טיש

נושא השבוע: מודה על האמת

תדפיס
מתוך הספר "מדות טיש"
שנמצא לאור בעזרת השם
על פרשות השבוע
עם תמונות הקבוצים
והאחיות

משבח

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אחד משבעת הדברים שנאמרו בחכם וחלופיהו בגלם, הוא 'מודה על האמת', והיא אחת משמונה עשרה המדות שהאדם צריך לנהוג בהן, כמובא ב'תנא דבי אליהו'. רבנו עובדיה מברטנורא מפרש מהו 'מודה על האמת': 'ואף-על-פי שכול להעמיד את דבריו על ידי טענות שפירו. וכן מצינו במשה כשסלקו אהרן ואמר לו 'אם שמעתי בקדשי שעה, אין לה להקל בקדשי דורות, וישמע משה וייטב בעיניו, ולא בש' לומר 'לא שמעתי', אלא 'שמעתי ושבחתי'". מדה זו, היא פסגת השלמות בקניית מדת האמת. שכן נתן למצא רבים אשר זיהרים שלא להוציא מפייהם אבק דבור שקר, אף רחוקים הם מהאפשרות להיות מודים על האמת, ולהפיר בטעותם. וכן היה רגיל היה רבי שלום שבדרון לומר: 'האדם מסגל אקנם להפיר בטעותו ולומר למוכיחו אתה צודק', ואמנם זוהי מדרגה נאה, אולם עדין רחוק הוא מלהתעלות יותר בהודאתו, ולהמשיך ולומר 'אני טעיתי'... גדולי ישראל רבים השתבחו בהיותם בעלי מדה זו, כפי שמוכח בסדר הדורות' על רבנו תם, ש'לא קם כמוהו מכלל אומות' על האמת. וכבר חז"ל הפליגו בשבח מדה זו, ואמרו שהיא שבוה של משה רבנו עליו השלום, וכן של ראובן ויהודה שהודו ולא בשו, ואף רש"י הקדוש כותב פעמים מספר בפרושו: 'ולא ידעתי פרושו', ולא בש' בכה. בבטוי 'מודה על האמת' יש גם מעין הפעת תודה, כלומר לא רק שהאדם לא מתעקש על דעתו כאשר מעוררים אותו על טעות, אלא גם נותן הודאה לחברו ומביע את תודתו על כך שהעמידו על האמת.

בשעה שברך משה רבנו עליו השלום את השבטים לפני מותו, הסמיך את יהודה לראובן, על אף שיהודה הוא הרביעי בשבטים, וזאת 'מפני ששניהם הודו על קלקול שבטם, שנאמר 'אשר חכמים יגידו וגו' להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם', כפרוש רש"י בפרשתנו, שיהודה זכה למלכות וראובן נטל תחלה חלק בעבר הירדן. וכאשר ברוך יעקב אבינו עליו השלום את בניו, אמר ליהודה: 'אתה יודו אחיך', ופרוש אנקלוס: 'מפני שאתה הודית על מעשה תמר ולא התבישת, לכן - בך יודו אחיך ויספיקו למלכותה, ידה תגבר על אחיך, ותפארו שונאיה ויהיו פונים ערך לפניך, ובני אביך יהיו מקדימים לשאל בשלומך', ולכל הברכות הללו זכה יהודה מפני שהודה על מעשיו ולא בש'. ועד כמה גדולה היא מדת ההודאה על האמת, נתן לראות מתרגום יונתן בן עזיאל וכן מובא בתרגום ירושלמי, שהטעם למה נקראים פלנו 'יהודים', בזמן שיהודה היה רק אחד משנים עשר שבטי ישראל, מפני שיהודה הודה על האמת, ולכן נקרא עם ישראל פלו לדורות על שמו.

הרמב"ם בהקדמתו למשנה, כותב דברים נפלאים על מדה זו של מודה על האמת, ועל-פיה הוא מסביר את הסבה למה הזכירו חכמים את השיטות השונות בין התנאים, למרות שהספיקו אלו עם אלו, כדי ללמד אותנו להתנהג במדה זו ולקבל את האמת מפי שאמרה. וזה לשונו: 'והטעם שהזכירם לכתב דעת איש אחד, ואחר-כך חזרו מן הדעת ההיא, כגון שמאי ואמרים כהן וכהן, ובית הלל ואמרים כהן וכהן, וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי, כדי להודיע אהבתם האמת והגברת הצדק והאמונה, שהרי אלו האנשים הנכבדים החסידים הנדיבים המפלגים בחכמה, כשראו דברי החולק עליהם טובים מדבריהם ועיינו נכון, הודו לו וחזרו לדעתו, כל-שכן שאר האנשים בראותם האמת נוטה עם בעל-דינו, יהיה פמוכן נוטה לאמת, ולא קשה ערוך. וזהו דברי הפתוב 'צדק צדק תרדף'. ועל-זה אמרו חכמים 'הוי מודה על האמת', כשתדע שהם אמת דברי חברה אשר טענתך עליו גלויה מפני חלשתו, או מפני יכלתך להטעות האמת, חזר לדבריו והריב נטש'. והרמב"ם מעיד על-עצמו באחת מתשובותיו, כי אף הוא נוהג במדה זו, כפי שהוא כותב לרבי שמואל הלוי ראש הישיבה, שהשיג עליו בענין תחומין בשבת: 'ואין ספק אצלי שנדמה לו, שאנחנו כרב בני אדם, שיקשה להם כשיסתור אדם את דבריהם, או ישיב עליהם דבר, וכבר הצילנו השם מאה, ובזאת עולם יודע, כי אפילו השיב עלינו הקטן שבתלמידיו או חבר או מתקומם, היינו שמחים בזה אם השיב תשובה אמתית, ונשמח כמה שיעורנו עליו כמה שנתעלם ממנו'.

מצין במדה זו היה רבי ישראל סלנטר, מייסד תנועת המוסר. בתקופה שבה פראש ישיבת 'ר' מיל'ס' בוילנא, נשא פעם שיעור בנוי לתלפיות, ולפתע שאל אחד התלמידים שבא לקנטרו, קשה המורה. הודה רבי ישראל שיש בקשה זו פרכה על דבריו, הפסיק את השיעור ונרד מן הדיבור. לאחר מכן ספר לתלמידיו, כי בשעת מעשה עלו במוחו חמשה תרוצים כדי לדחות את המקשה, וכלם היו מתקבלים על דעתו ללא ספק, אבל הוא ידע בלבו כי התרוצים אינם נכונים וכי הצדק עם השואל. והוסיף ואמר: 'אל תחשבו שמעשה זה עלה לי בנקל. בשעת מעשה צפוי ועליו בריעיון סבות שונות, שעל-פיהן מתר לי לדחות את הקשה אף בתרוץ שאיננו לאמתה של תורה, ואולם מיד רקעתי בגלגל וגערתי בעצמי, 'ישראל! הרי אתה לומד מוסר'. ומיד הודיתי על האמת וירדתי מהבמה'. וספר רבי יעקב יוסף חרין, רבה הראשי של ניו-יורק, שרק בגלל געבה זו דבק ברבי ישראל, ונהה אחר שיטתו המוסרית. כך היא דרכם של אנשי אמת, והנסיין מוכיח, שדוקא אנשים שמסגלים להודות על האמת ולומר 'טעיתי', מכבדים הם בעיני הבריות, וזוכים ליקר וגדלה שבעתים.

לעולם יהא אדם

ירא שמים בסתר,

ובגלוי - מודה על האמת.

(הגר"א מוויילנא)

הנמשל

למה הדבר דומה

מכפר ב'שובו הקטן'. אין צורך לומר, כי יחזקאל יצא לדרך כשהוא עטוף ב'שמונה בגדים', וכל מראהו כמראה רב נכבד ונשוא פנים, אשר משמש פרב באחת הקהלות הגדולות ב'שאל'. כבר בישיבתו ברפכת המובילה ל'ילנא', קדמו את פניו מספר נוסעים יהודים שעשו אף הם את דרכם אליה, וכשראו לפנייהם רב נכבד ובעל שיעור קומה, שאילו בשלמו פרב כבוד, ונכנסו עמו בדברים על-דא ועל-הא. הנוסעים לא היו אלא סוחרים שנסעו מהכא להתם, ולא היו תלמידי חכמים מבהקים, אולם גם הקטן שבהם היה בר-דעת ובראורן שבעתים מאשר 'הרב' מידענו. לא היה עליהם אפוא לטרח יותר מדי כדי להבין, כי האיש שלפניהם, שלבוש כ'רפן של-כל-בני הגולה', אינו אלא עם-הארץ מפלג, שכמעט אינו יודע צורת אות. מובן מאליהו, כי האיש לבוש השיאין שלפניהם, העלה על-פניהם גחון ולעג, ונזקקו לכחות נפש אדירים כדי לכלא את הצחוק שחלחל בגרונם. יחזקאל התמים לא שם לבו לכך, ועל-אף שראה שאינו מבין כמעט מאומה מדברי התורה שהסוחרים דברו עמו, המשיך לרמות את עצמו בשקר שאפף אותו, והמשיך להאמין בגדלותו ובגאונותו העצומה.

דבר הגעתו של הרב הפדמה, שאינו אלא בור ריק שאין בו מאום, התפרסם חיש מהר בעיר וילנא. נמצאו כמה קלי-דעת וחסרי-לב, שהתלוצצו על חשבונם של יחזקאל, והזמינוהו בגיל לאספה גדולה של חכמי ורובני וילנא, שהתאספו באותה עת בענין צבורי נחוץ. ישב יחזקאל בין הרבנים הדגולים, וקש כחוח בין השושנים וכאכל בין חתנים. הוא לא הבין מלה וחצי מלה מפל מה שדבר באספה, והיה נראה לו כי נקלע לעולם זר ומפער. משגים ומלים בלתי מובנים התעורפו באויר, והוא הביט בעיניו עגל על המתנפחים ברתחא דאורייתא, בלי להבין על-מה המהומה. לפתע, נזרקה לחלל האויר קשיה איתנה כפרזל, וכלם נאלמו דם. 'ושמא יתרץ לנו מר את הקשיה', פנו כמה רבנים אל הרב הבלתי מוכר שישב ביניהם, ויחזקאל לטש עליהם עינים מבהלות ולא מצא את ידיו ורגליו. כלם נשאו אליו עינים שואלות, והוא חש כי האדמה פוערת תחתיו ולא ידע היכן לקבר את עצמו מבושה. לבסוף קם בשארית כחותיו, ובבשת פנים נאלץ להודות, כי אין הוא אלא אפר פשוט ונבצר, שידיעות מעטות לו בלוח השנה ומועדי השנה, ובכסילותו חשב עד-כזה, כי נחשב הוא לאחד מגדולי הרבנים, וכך רפה את עצמו לאורך ימים ושנים.

הנמשל

במשל נפלא זה, משתמש ה'חפץ חיים' על-מנת להמשיך לנו את חשיבות המדה של "מודה על-האמת" וההפכה האמתית בדרגתנו. יש אנשים המתרגלים לתארים נכבדים בחייהם, עד שנדמה להם כי באמת הם גאונים חשובים ותלמידי חכמים מפלגים, אולם כשיבואו לעולם האמת ונסו להתקרב אל גדולי הדורות, יגלו פתאם את כסילותם ואת מצבם האמיתי, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלמה. וכדי להנצל מסעות זו, על האדם להודות על האמת של עצמו ולבחון את עצמו ללא כחל וסרק.

הישוב בו התגורר יחזקאל הכפרי, היה זעיר ונדח. הוא היה מאותם ישובים קטנים, שעליהם היו אומרים בהלצה, כי כאשר הסוסים כבר יוצאים מהישוב, עדין לא נכנסו אליו גלגליה האחרים של המרכבה... עשרה יהודים בלבד היו ב'שוב הקטן', ומוכן מאליהו, כי לא היה בו לא רב ולא מורה הוראה, והיהודים נאלצו לכפות את רגליהם, כל אימת ששאלה הלכתית הזדמנה לפתחם, אל העיר הגדולה. יחזקאל היה אחד מתושבי הישוב, ואף הוא מעולם לא קרא ולא שנה, אולם צמא דעת היה. מדי פעם, כאשר היה מזדמן אל העיר הגדולה, היה מעין בספרי הקדש שהיו מצויים בבתי המדרש בעיר, ורוכש ידיעות שונות. כחו לא הגיע עד לאותיות הקטנות, וכל ידיעותיו הסתכמו בידיע מעט ונדל על פרשות השבוע ומועדי השנה, הכרה שטחית של המצות הבסיסיות בלי פרטיה ודקדוקיה, סדר ההפטרות וכדומה. בעקב חבב את מעגל לוח השנה, ומדי תחלת שנה היה נוסע העירה, ורוכש שם לוח שנה, שבו רשומים זמני המולדות, קביעות החדשים וזמני היום. מדי פעם, היה מציץ בלוח ומשנן את פרטיו בעל-פה, עד שבמשך השנים נעשה בקי וידען בכל מה שקשור לזמנים ולמועדים.

בין היהודים הספורים שהיו ב'שוב, שהיו פאמור עמי הארצות מפלגים, התבלט יחזקאל כ'גאון מפלג'. הבריות הביטו אליו בהערצה, והתפעלו מידיעותיו העצומות וחקמתו היתרה, עד שהחלו לכנותו בתאר 'ר' יחזקאל'. במשך הזמן, חדרה ההפכה במוחו של יחזקאל, כי הוא באמת רב נכבד ותלמיד חכם עצום, ואט-אט החל לחוש כאחד מגדולי הרבנים ואף החל להתנהג בגנוני כבוד ושררה. מקומו בבית הכנסת המקומי, העתק אל-כחל המזרח, והוא הפך להיות 'רבו הראשי' של הישוב, דהינו רבם של תשעה יהודים... גם את מבלושי שנה, והחל להתעטף באצטלא דרבנו, למרות שהמשיך לעסוק בעבודת האדמה, מפנה מצא את מחיתו. ככל שחלף הזמן, הלכה עבדת פהנתו פרב לעבדה מגמרת, והוא עצמו ראה לנכון להרחיב את ידיעותיו יותר ויותר, פאה למעמדו הרם. יחזקאל הגביר את שנוני הלוח שבאמתחתו, והלך לא מש מתחת ידיו בכל-עת. בנוסף, גע שעות ארפות בסדור התפלה העתיק שירש מסבו, שהיה מעטר בכמה פרושים קדמונים, והתאמץ להבין את הנכתב. לא הרבה הצליח יחזקאל להבין מדברי הפרשנים על נסח התפלה, אולם פה ושם נקלטו במוחו הכפרי איאלו פרושים נחמדים, אותם הרצה בפני הכפריים התמימים, והללו הביטו אליו בעינים מלאות הערכה והערצה.

שנים רבות חלפו, ויום אחד נאלץ יחזקאל להרחיק נדוד עד העיר וילנא הגדולה, לשם חתמה נחוצה במשרדי המשלה ששכנו בעיר הגדולה. הדרך ל'ילנא היתה רחוקה וארפה, אולם יחזקאל התנחם על טרח הדרך, עם העבדה שהזדמנות נפלאה נקרתה בדרך, להגיע אל 'ירושלים דליטא' המפרסמת, ולבוא בדברים עם רבניה הגדולים ששמעם יצא על-פני כל-הארץ. בתמימותו ובחסר הבנתו את האמת, החשיב יחזקאל את עצמו כשנה בין שוים עם החכמים המפלגים שבעיר וילנא, ובטוח היה כי ימצא עמם שיג ושיח ושהה משתפת בדברי תורה, שכן רב ותיק הוא זה

מרגל

הלכות והליכות

• לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר כבגלוי, ומודה על האמת, ודובר אמת בלבבו. (תנא דבי אליהו)

• אל תבוש לקבל האמת מאיזה אדם שיהיה, ואפילו מקטן שבקטנים ונבזה, אפילו הכי תקבל האמת ממונו. כי מרגלית טובה שהיא ביד קטן נבזה, גם כן חשובה למרגלית. (אורחות צדיקים)

• לעולם יהיה מודה על האמת, ואפילו בדברי אגדה שאין פאן חשש אסור והתר, או חיוב ופטור, אבל בשביל כבוד האמת יודה. ואל יבוש לקבל האמת ממי שאמרו, אפילו מקטן שבקטנים, כמאמר דוד המלך: עליו השלום "מפל' מלמד' השכלתי". (אורחות יושר)

• לעולם יראה אדם שיהיה אמת דעתו, ולא דעתו אמת. (רבי דוד בודניק הי"ד)

• צריך אני להודיע מאיזה טעם אני פוסק, כדי שאם יבדק אחרי וימצא טעות, שאחזור ואמר דברים שאמרת לי לפניכם טעות היה בידי. כי כל אדם עלול לטעות, אך אם טעיתי עלי לחזור בי. וזה לי ארבעים שנה, תודה לה' תפירה, שלא ארע לי אלא שתי פעמים, ובשתיהן שלא כדיו הודיתי והצדק עמי, תודה לה'. (לשון החת"ס סופר)

• אם נראה לאיזה חכם מבין בספרי איזו קשיה, ואיזו סתירה על דבר אמת ונענה צדק, בלי שום קנטור, איני מקפיד על זה כלל, כי כן היא דרכה של תורה. ואם תהיה הקשיה או הסתירה בפסוק דין, ובפרט מהתורה לאסור, אל יבוש ואלי' כלם המשיג לפרסם הדברים, כדי שלא יבואו חסו' שלום להכשיל בדבר אסור. כי האמת יותר אהובה אצלנו. כי חפצי ורצוני לאהב את האמת, ואנכי אפסיד כי טעיתי, ויצא הפסדו בשכרו להעמיד האמת. וגם בני אחרי שלא יקפידו בזה על כבודי, אם יבוא ויאמר דבר השגת אמת כנגדי והדין עמו, ושיהיו מודים לו מודים דרבנן. וגם בני יהיו אוהבים מעשה אביהם. ואל תתמהו בני שאני מזהירם על כן, ולכאורה היא משנה שאינה צריכה. כי אדרבה צריך לאמרה, כי ראיתי פשוט רב אחד, ובא אחד וישב על מקומו, ואסר מה שהרב הפנות התיר, גרם הדבר להקפדות וכו'. וכשאני לעצמי לא נכון לעשות כן, לא נחא לרב הפנות בעולם האמת שיפסקו כהוראתו בדבר שאין הלכה כמותו. ובעולם הפא אין שנאה וקנאה ותחרות כהבלי העולם הזה. (רבי חיים פאלאגי)

• מעודי האמת נר לרגלי, ואת השקר שנאתי ואתעבנו בלבי עד מאד. לא אחפה על אוהבי ולא על קרובי, ולא אעשה שקר בנפשי שלא להודות על האמת. איני עושה סגורין למעשי, במקום שיצא ממני שלא כהגון בשגגה, ולא אכחד תחת לשוני שגגתי. (הנהגות האדר"ת)

• הנוטה לימין, להחמיר על עצמו ולמצא חסרונות לא אמתיים, טועה. ומאידך, הנוטה לרמות את עצמו, תוך חפוי החסרונות או בהקלה בעניני עבודת ה' בגלל אהבת עצמו, גם הוא טועה. ומהי היא דרך האמצע? האמת הפנימית. (הרש"ב מליובאוויטש)

• "בנקיים עלי מרעים תשמענה אזני" - גם כאשר האדם המוכיח אותי לקוי באותם חסרונות, גם אז "תשמענה אזני", כי גם בקרת מאדם פסול, תועלת היא לאיש אמת, למי שמודה על האמת. (הסבא מקלם)

• אנשים אשר מסתתרים היא רק האמת, אינם בושים מלהודות בפה מלא. זהו הד קול האמת הטהורה, אשר איננה נושאת פנים לשום איש, ומשתדלת לבקר את האמת והצדק. (תולדות רבי חיים מוולוז'ין)

• אחד מגדולי הדור שמע פעם שני אנשים מתפללים בלמוד, אבל אף אחד לא נתן לב להבין את דברי וזלזלו, ואפילו לא עמדו על דעת עצמם. ואמר: "אלו היו משוחתחים באפן זה על אודות מסחר ועניני מדע, הרי היו מובילים אותם תכף לבית משגעים". ... (רבי אברהם יפה'ן)

• אף אם הרשעים מבקרים ומגלים את מומי וחסרונותי, גם מהם תשמענה אזני. אני מקבל ומעורר עצמי לחשבון נפש ומודה להם, כמו שאמר החכם 'קבל את האמת ממי שאמרך'. (הסבא מקלם)

• שלשה דברים צוה הרש"ב מליובאוויטש את בנו הר"צ בהגיעו למצות: "אל תרפוא את עצמך, אל תרפוא אחרים, ואל תתן לאחרים לרמות אותך". ... (ספר השיחות)

• אנשים רגילים לשקר, ואין אדם יודע מה בלבו של חברו. כל אחד מתהלך וסודו בידו, החסרונות הפנימיים ידועים רק לו, מתאמץ להסתירם מהאחרים. ... (ליקוטי דיבורים)

• פעם היתה האמת מטבוע מהלכת. האדם היה אמת יחס, תוכו כבדו. וכאשר היה נותן 'שלום עליכם' לחברו, היה הדבר באמת ובתמים ובחיות פנימית. היום נתן להרגיש ב'שלום עליכם', את ה'לך לשלום'... (שם)

מההלל

מספורי חז"ל

המלך נכשל בשתיים ולא עלתה לו לרעה. על שאל המלך מספר, שבשעה שיצא למלחמה נגד עמלק, שלח הקב"ה את שמואל הנביא לומר לו: "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, פְּקֹדֵתִי אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה עִמָּלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-שָׂם לוֹ בְּדָרְךָ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרַיִם. עַתָּה לָךְ וְהַכִּיתָה אֶת-עִמָּלֶךְ וְהַחֲרַמְתָּם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ וְלֹא תַחֲמַל עָלָיו וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד-אִשָּׁה מֵעַלִּיל וְעַד-יוֹנֵק מִשׁוֹר וְעַד-שִׁוָּה מִגִּמְלָה וְעַד-חֲמוֹר". הַלֵּךְ שָׁאוּל וְהִזְעִיק אֶת הָעָם, וְעַמָּם הִתְנַפֵּל עַל עִיר עִמָּלֶךְ, וְיָדָה שָׁאוּל אֶת-עִמָּלֶךְ מִחוּלָה בִּזְרֹאֶךְ שׁוֹר אֲשֶׁר עַל-פָּנָיו מִצְרַיִם. הַצִּלְחָתוֹ הִיָּתָה כֹּה גְדוֹלָה, עַד שֶׁעָלָה בְּיָדוֹ לְתַפֵּס אֶת אֶגֶג מֶלֶךְ עִמָּלֶךְ בַּעֲדוֹ בַּחַיִּים, אוֹלָם כָּאֵן הִיָּתָה טַעֲמוֹתוֹ הַגְדוֹלָה, שֶׁכֵּן חָמַל עַל-אֶגֶג וְעַל מֵיטֵב הַצֶּאֱן וְהַבֶּקֶר, וְלֹא הִרְגָם כִּפִּי שֶׁנִּצְטָוָה בְּיָדֵי שְׁמוּאֵל מֵאֵת ה'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקֶּבֶ"ה לְשְׁמוּאֵל: "נִחַמְתִּי כִּי-הִמְלַכְתִּי אֶת-שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי-שָׁב מֵאַחֲרֵי וְאֶת-דְּבָרִי לֹא הָקִים". בַּבֶּקֶר הַשְּׂכִים שְׁמוּאֵל וְשָׁאוּל אָמַר לוֹ: "בְּרוּךְ אַתָּה לֵה' הַקִּימֹתִי אֶת-דְּבָרֵי ה'". תָּמָה שְׁמוּאֵל וְשָׁאוּל: "וְאִמָּה קוֹל-הַצֶּאֱן הָאֵה בְּאֶזְנִי וְקוֹל הַבֶּקֶר אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ?" וְעַדֵּן לֹא הוֹדָה שָׁאוּל עַל-מַעֲשָׂיו וְלֹא הוֹדָה כִּי טָעָה, אֲלָא אָמַר: "מַעֲמַלְקִי הִבִּיאֹם, אֲשֶׁר חָמַל הָעָם עַל-מֵיטֵב הַצֶּאֱן וְהַבֶּקֶר לְמַעַן וְבָחַ לֵה' אֶלְקִיָּהּ, וְאֶת-הַיִּתֵּר הַחֲרָמְנוּ". וּמִיָּד עָמַד שְׁמוּאֵל וְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ עַל שֶׁלֹּא קָם אֶת-דְּבָרֵי ה', וְאָז אָמַר שָׁאוּל: "חֲטָאתִי כִּי-עֲבַרְתִּי אֶת-פִּי-ה' וְאֶת-דְּבָרֶיךָ, כִּי יֵרָאֵתִי אֶת-הָעָם וְאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם", וְהִתְחַנֵּן: "וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת-חַטָּאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לֵה'", אָךְ שְׁמוּאֵל לֹא קִבֵּל אֶת-תְּשׁוּבָתוֹ וְאָמַר: "לֹא אֲשׁוּב עִמָּךְ, כִּי מֵאַסְתָּה אֶת-דְּבָרֵי ה' וְיִמָּאֶסֶךְ ה' מִהֵיכָל מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל". וְדָרְשׁוּ חֲז"ל עָלָיו אֶת הַפֶּסֶק: "מִכֶּסֶה פֶּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ" זֶה שָׁאוּל, מִפְּנֵי שֶׁבִּאֲמַת לֹא חָטָא שָׁאוּל בְּחָטָא גְדוֹל, שֶׁהָרִי כָּל-חֲטָאוֹ הָיָה ב'שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה, שֶׁלֹּא סִים אֶת מַחֲזִית עִמָּלֶךְ לְחִלּוּטֵין. אוֹלָם כִּי-אֲשֶׁר שְׁמוּאֵל רָמַז לוֹ עַל שֶׁלֹּא הִתְנַהֵג כְּשׁוֹרָה, לֹא קִבֵּל אֶת-דְּבָרָיו וְהִמְשִׁיךְ לְהַצְדִּיק אֶת-עַצְמוֹ, וְרַק לְאַחֵר שֶׁפָּבֵר שְׁמֵעַ שֶׁה' מֵאֵס בּוֹ מִהֵיכָל לְמֶלֶךְ, רַק אֲזִי הוֹדָה עַל-הָאֲמָתָה וְאָמַר "חֲטָאתִי", אוֹלָם זֶה הָיָה מֵאַחֵר מְדִי. וְלַעֲמֻתוֹ הָיָה דוֹד הַמֶּלֶךְ, שֶׁעָלָיו דָּרְשׁוּ חֲז"ל אֶת הַמִּשְׁנָה הַפְּסוּקָה "וּמוֹדָה וְעֹזֵב יָרָחִם" - זֶה דוֹד. וְהָרִי דוֹד הַמֶּלֶךְ עָבַר לְכַאוֹרָה עַל 'קוֹם וְעֲשֵׂה', וְלֹא עַל מַעֲשֶׂה אֶחָד אֲלָא עַל שְׁנַיִם, שֶׁכֵּן הָרַג אֶת אוֹרֵי הַחַתִּי וְסָפַר וְנִמְנָה אֶת-יִשְׂרָאֵל נֶגֶד רָצוֹן ה' אֲלָא שֶׁדוֹד הוֹדָה מִיָּד עַל-חֲטָאוֹ, וְכִי-אֲשֶׁר בֵּא נִתֵּן הַנְּבִיא וְהַמְשִׁיל לוֹ אֶת מִשַּׁל כְּבִשָּׁת הָרֵשׁ, וְדוֹד בַּעֲצָמוֹ חָרַץ אֶת-מִשְׁפָּטוֹ שֶׁל-עַצְמוֹ בְּלֹא יוֹדְעִין, וְאָמַר: "חִיָּה", כִּי בְּיָמֵינוּ הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת, וְנִתֵּן אָמַר לוֹ כִּי עָלָיו הַפְּנוּהָ, לֹא הִתְעַקֵּשׁ וְלֹא הִתְנַפֵּחַ, אֲלָא מִיָּד: "וְיֵאמָר דוֹד אֶל-נִתֵּן חֲטָאתִי לֵה'", וְלָכֵן מִיָּד אָמַר לוֹ נִתֵּן: גְּסִידָה הַעֲבִיר חֲטָאתָךְ לֹא תָמוּת", מִפְּנֵי שֶׁהוֹדָה עַל-הָאֲמָתָה, וּמוֹדָה וְעֹזֵב יָרָחִם. לְמַדְנוּ מִכָּאן, מַה בֵּין מִי שֶׁאִינוֹ מְפִיר בְּחֲטָאוֹ, לְמִי שֶׁמְפִיר וּמוֹדָה עַל-הָאֲמָתָה, שְׁאוּכָה לְהַנְצִיל מִן-הַפְּרָעָנוּת הָעוֹמֶדֶת לְבֹא עָלָיו חֲלִילָה, וְזוֹכָה לְמַחֲלָה עַל-חֲטָאִיו. (מַדְבַּר שְׁקָר תַּרְחֹק)

בְּשִׁעָה שֶׁהָרַג קִנְיָן אֶת-אֲחִיו הֶבֶל, הִתְגַּלָּה הַקֶּבֶ"ה אֶל קִנְיָן וְשָׁאוּל: "אִי הֶבֶל אֲחִיךָ?" לֹא הוֹדָה קִנְיָן עַל-מַעֲשֵׂה הַנִּפְשָׁה שֶׁל רָצַח אֲחִיו הַיָּחִיד, וְאָמַר: "רְבוּנוֹ שְׁלֵעוּלָם! הִרִי אֲנִי וְהֶבֶל הִבְאֵנוּ לָךְ דוֹרוֹן, וְאִתָּה קִבַּלְתָּ רַק אֶת הַדוֹרוֹן שְׁלֹו, וְאֶת שְׁלֵי הַחֲזָרְתִּי לִי בְּפִחִי נָפֵשׁ. וּמִדּוּעַ אַתָּה מְבַקֵּשׁ עֲכָשׁוֹ מִמֶּנִּי? וְהִלָּא אִינוֹ מִתְבַּקֵּשׁ אֲלָא מִמֶּךָ, שְׁאִתָּה מִשְׁמֹר אֶת-הַבְּרִיּוֹת". אָמַר לוֹ הַקֶּבֶ"ה: "אִם כֵּן, הִרִינִי מוֹדִיעַ הֵיכָן הֶבֶל אֲחִיךָ". מִיָּד אָמַר קִנְיָן לְפָנָיו הַקֶּבֶ"ה: "גְּדוֹל עוֹנֵי מִנְשׂוֹא", אוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הוֹדָה מִיָּד עַל-חֲטָאוֹ, דָּרְשׁוּ עָלָיו חֲז"ל אֶת הַנִּמְאָר: "מִכֶּסֶה פֶּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ" - זֶה קִנְיָן. וְאָמַר: "כָּל שְׁאִינוֹ מוֹדָה בְּמַעֲשָׂיו - הַקֶּבֶ"ה מְקַלְלֵהוּ, שֶׁכֵּן מְצִינוּ בְּקִנְיָן". (יִלְקוּט שְׁמוּעוֹנִי)

מוֹדָה עַל-הָאֲמָתָה הָיָה יְהוֹדָה בְּיָד-עַקֵּב, וְהוֹדָה עַל-מַעֲשֵׂה תָמָר וְלֹא בִשׁ. וְעָלָיו דָּרְשׁוּ חֲז"ל אֶת הַפֶּסֶק: "זִבְחַת תּוֹדָה יִבְדְּנִי" - "מִקְרָא זֶה לֹא אָמַרוּ אֲלָא כְּנֶגֶד צְדִיקִים שְׁכּוֹבֵשִׁים אֶת-יָצָרָם וּמוֹדִים, שֶׁכָּל-הַמוֹדָה בְּמַעֲשָׂיו זֹכִים לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא". וְרֵאזָה מִיְהוֹדָה שֶׁהוֹדָה בְּמַעֲשֵׂה תָמָר, וְהַקֶּבֶ"ה אָמַר לוֹ עַל-כֵּן: "אַתָּה הַצִּלְתָּ אֶת תָּמָר וְשִׁנִּי בְּנִי מִן-הַשְּׂרָפָה, וְאֶת יוֹסֵף מִן-הַבּוֹר, שֶׁנִּמָּאֵר וְיֵאמָר יְהוֹדָה אֶל-אֲחִיו מַה-בָּצַע כִּי נִהַרְג אֶת-אֲחִינוֹ, חֲמִידָה שְׁאִינוֹ מִצִּיל מִבְּנִיָּה אֲרַבְעָה". אֶחָד מִן-הַבּוֹר, הוּא דְנִיָּאל כְּנֶגֶד יוֹסֵף הַצִּדִּיק, וְשִׁלְשָׁה מִן-הָאִשׁ הֵם חֲנִנְיָה מִיִּשְׂרָאֵל וְעִזְרָיָה, כְּנֶגֶד פְּרִץ וְזָרַח וְתָמָר. וְלֹא רַק בְּעוֹלָם הָאֵה קִבֵּל יְהוֹדָה אֶת-שְׁכָרוֹ עַל-כֵּן שֶׁהוֹדָה עַל-הָאֲמָתָה, אֲלָא אֵף לְמֶלֶךְ עָלֵיהֶם בְּעוֹלָם הָאֵה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵף עַמְדוֹ מִמֶּנּוּ מְלָכִים, שֶׁנִּמָּאֵר "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרִץ", רַחֲבָעָם, אֲבִיָּה, אֶסָא, עַד כְּנִיָּה בְּסוֹף תְּקוּפַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן, וְכֵן לְעוֹלָם הַבָּא וְדוֹד עַבְדֵי נְשִׂא לָהֶם לְעוֹלָם", שֶׁהוּא מִזְרַע יְהוֹדָה. וְאָמַר חֲז"ל שֶׁיְהוֹדָה זָכָה לְעוֹד מִתְּנוּת רְבוּת בְּזִכְיוֹת הוֹדָתוֹ עַל-הָאֲמָתָה: מִשְׁבֵּט יְהוֹדָה יִצְאָה אֲלִישָׁבַע שֶׁהִיא אִם הַפְּנוּהָ, כִּי הִיא הִיָּתָה אִשְׁתּוֹ אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וּמִזְרַעָה יִצְאָו כָּל הַכֹּהֲנִים בְּיִשְׂרָאֵל, מִמֶּנּוּ יִצָא נַחֲשׁוֹן בֶּן-עַמִּינָדָב שֶׁהוּא רִאשׁוֹן לְנִשְׂאִים, וְהוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן בַּפְּסוּעוֹת, וְנָסַע דָּגֵל מִחֲנֵה יְהוֹדָה לְרִאשׁוֹנָה. מִשְׁבֵּט יְהוֹדָה יִצָא גַם בְּצִלְאֵל בֶּן-אוּרִי בֶן-חֹר שֶׁעָשָׂה אֶת הַמִּשְׁכָּן וְכָלָיו, וְכֵן יִצָא מִמֶּנּוּ עֲתַנִּיָּאל בֶּן-קִנְיָן רִאשׁוֹן הַשּׁוֹפְטִים, וְכֵן הוּא אֲבָצָן מִבֵּית לָחֶם אֶחָד מִשּׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן שֶׁלֵּמָה הַמֶּלֶךְ שֶׁבִּנָּה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן, וּמִמֶּנּוּ יִצָא גַם הַשּׁוֹפֵט יוֹתָם וְיִאֲשִׁיָּהוּ, וְכֵן זֶרְבָבֶל בֶּן-שָׁאֲלִיתָאֵל פָּתַח יְהוֹדָה שֶׁבִּנָּה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי, וְכֵן עֵתִיד לְצִאֵת מִמֶּנּוּ הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁיִּבְנֶה בְּקִרְבּוֹ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. וְלָכֵן זֹאת זָכָה בְּזִכְיוֹת שֶׁהוֹדָה עַל-מַעֲשָׂיו וְלֹא בִשׁ, כִּפִּי שֶׁאָמַר עָלָיו אֲבִיו יַעֲקֹב אֲבִינוֹ: "יָדָה בְּעֶרְף אֲבִיךָ" - 'בְּנִי, הַקְשִׁית עֶרְפְּךָ וּבִשְׁתָּ עַצְמְךָ בְּמַעֲשֵׂי תָמָר, לָכֵן תִּזְכָּה לְהָרַג אֶת-אֲבִיךָ". (שם)

אָמַר רַב הוּנָא: כְּפָהּ יְהִיָּה הָאֲדָם סְמוּךְ וּבִטּוֹחַ, וְאִינוֹ צָרִיךְ לְחַלּוֹת וְלִדְאֹג מִכָּל-רָעָה, אִם הַקֶּבֶ"ה בְּעִזְרוֹ. וְרֵאזָה לָכֵן מִשְׁאֲוֵל הַמֶּלֶךְ שֶׁחָטָא בְּאַחַת וְעָלָתָה לוֹ לְרָעָה שֶׁנִּקְנְסָה עָלָיו מִיָּתָה, וְאֵלָּו דוֹד

מתפל

אמרות ופתגמים

- אל תדברו עם מקלקל או משגע שאינו מודה עליהאמת, שלא יקבל דבריכם ויבזה אתכם. תרגילו עצמכם לעמוד לפני חכמים לשמע את דבריהם, דברי אלקים חיים, כי מי שיושב בין חכמים - מכבד, ומי שיושב בין הכסילים - מבזה. (ש נחל"ו)
- לעולם יהיה אדם מודה עליהאמת, ולא יבוש אפלו מקטן שבקטנים. ואמרו מוידים דרבנן - זהו שבח דרבנן. (החיד"א)
- יש אנשים המזכירים את כל העולם באמת, פרט לעצמם... (רבי מנחם מענדל מקוצק)
- בדברך עם חברה הוה מודה עליהאמת, כי למה ישנאך? ובצדק. (מכתב מאל"ה)
- "אשרי העם שה' אלקיו" - העם נטריקון מודה על האמת, ומי שיש בו מדה זו, זוכה וה' אלקיו עמו. (רבי שלמה מזוועדיל)
- אם בא אדם להפריח אמת זו של הודאה עליהאמת, הוא מלביש את עצמו בלבוש האמת, ויכולה תשובה פז להגיע עד לכפא הכבוד, מקור האמת. (אור יח)
- אין שבויע ואין יום, שאינני מעביר במחשבותי את כל שיטתי בחנוך ועבודת ה', ואם לא החטאתי את משרת האמת, ואם יבוא אחד, ויאמר לי שדרכי עוד רחוקה מנקודת האמת, ויבקריני באפן הגיוני המתקבל עליהדעת, הרי לא אהפס אף לרגע, אקבל ואודה לו. (הסבא מנובהרודק)
- איש האמת, יוכל להכיר בזולתו אם דובר אמת הוא, אם לאו. (רבי נחמן מברסלב)
- נסח התפלה הוא "לעולם יהא אדם ירא שמים ומודה עליהאמת", ומה ענין זה אצל זה? אלא מפני שהודאה עליהאמת היא מדה גדולה מאד, ולמענה צריך להיות ירא שמים גדול. (רבי זאב אירלמן)
- מדת מודה עליהאמת, היא המדה הקשה מותוך שבע המדות שמנו חכמים במסכת אבות שאצל החכם, ולכן היא מופיעה האחרונה מהן. (תפלה למשה)

- שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם: חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין, ואינו נכנס לתוך דברי חברו, ואינו נבהל להשיב, שואל פניו ומשיב פהלכה, ואומר על ראשו ראשון, ועל אחרון אחרון, ועלמה שלא שמע אומר לא שמעתי, ומודה עליהאמת. וחלופיהן בגלם. (מסכת אבות)
- "וישמע משה וייטב בעיניו" - הודה, ולא בש לומר לא שמעתי, אלא אמר שמעתי ושכחתי. (מסכת זבחים)
- "וישמע משה וייטב בעיניו" - הוציא פרוז לכלהמחנה ואמר, אני טעיתי בהלכה, ואהרן אחי בא ולמד לי". (ויקרא רבה)
- "ומודה עליהאמת" - זה משה, שנאמר "ויאמר ה' אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אלי, היטיבו כל אשר דברו", והודה עליהאמת, במה שחשדם שאינם תפצים לשמע בהר סיני מפי ה' בעצמו. וכן הקב"ה הודה עליהאמת, שנאמר "כן בנות צלפחד דברת". (אבות דרבי נתן)
- שלחנו לכם אדם גדול. ומה היא גדלותו? שאינו בש לומר לא שמעתי. (ירושלמי חגיגה)
- שמע האמת מפי שאומרו. (הקדמת הרמב"ם לשמונה פרקים)
- אל תבוש לקבל אתהאמת מאיזה מקום שיבוא, אפלו מאדם פחות. (מכור הפנינים)
- אין ראוי להביט אל האומר, אלא על המאמר. (רבי שמואל אבן פאלקיר)
- תלמיד חכם, בלאחד מודה לחברו בין עליהאמת, בין על השקר. (פסקי תוספות תענית)
- עלדרך הלמוד של הגר"א מוילנא, כתבו בניו: "הזהיר על דרכי העיון בים התלמוד שיהיו ישר העיון, ומודה על האמת אפלו מפני תינות של בית דין, וכל חפציו מדרך השכל לא ישא נגד האמת". (תולדות ביתה)
- אדם המקטין את עצמו בפני מי שהוא גדול ממנו בתורה ובחכמה ובמדות טובות, אין זו ענוה, אלא מודה על האמת, כי הוא מכיר את ערכו באמת. (החת"ם סופר)

בדברי אלישע, שכן טען שפדמשק יש לו נהרות עם מים טובים יותר מהירדן ולא הועילו לו מאומה, אולם אנשיו אמרו לו לשמע בקול הנביא, וכן עשה והתרפא. חזר נעמן ובקש להעניק לנביא מתנות רבות, אולם הוא סרב לקחת ממנו. לאלישע היה עבד ושמו גיחזי, שהיה איש נוכח ורע מעללים. כשראה שהנביא לא מבקש מאומה, יצא בחשאי אחר נעמן ובקש ממנו בשם הנביא כפר-כסף ושתית חליפות בגדים, ונעמן נתן לו כפרים כסף ושתית חליפות. "היכן היית?" שאלו אלישע, וגיחזי התמם באלו לא יצא לשום מקום. מיד קלל אותו אלישע קללה נמרצת שצער נעמן תדבק בו ובזרעו לעולם, ויצא מלפניו מצרע בשלג. ומדוע כה פעס אלישע על גיחזי? מפני שראה שהוא לא מסגל להודות על האמת וממשיך לדבק בשקר. ולכן תחלה פנה אליו ושאלו היכן היה, כדי לתת לו פתח להתחרט ולהודות על חטאו, אך הוא התכחש על מה שעשה, ולכן יצא מצרע בשלג. (שם)

נעמן שר הצבא של מלך-ארם היה איש גבור חיל ולקה בצרעת. פעם, יצאו חילי ארם ונטלו בשבי נערה קטנה מארץ ישראל, והביאוה לאשת נאמן לסיעה. ראתה הנערה את האדון המצרע, ואמרה לאשת נעמן: "מדוע אינכם פונים אל הנביא אלישע אשר בשומרון? הרי הוא יכול לרפא מצרעתו". ספרה את הדברים לבעלה נעמן, והוא ספר את הדבר לאדונו מלך ארם. מיד שלח המלך שליח עם אגרת למלך ישראל, כי הוא שולח אליו את נעמן, ועליו לרפא אותו מצרעתו. כשקבל מלך ישראל את האגרת, קרע את בגדיו ואמר: "האם אני באלקים שיכול להמית ולהחיות בני-אדם? ומדוע אפוא שולח אלי מלך ארם את שר צבאו כדי שארפא אותו מצרעתו?"! שלח אלישע להודיע למלך ישראל, כי עליו לשלח אליו את שר הצבא, שידע כי יש נביא בישראל. מיד בא נעמן אל אלישע, וצוה אותו לטבל שבע פעמים בירדן ואז יתרפא מצרעתו. תחלה זלזל נעמן

מספר

ספורי צדיקים

המחבר את תרוצו שחדש מדעתו, שיתכן מקרה של שני ימים טובים בארץ ישראל, כאשר גדול הדור נמצא בחוץ לארץ ושם קדש את החדש. לשמע התרוץ הקולע מפי העלם הצעיר, אורו פניו של רבי יחזקאל שהיה אז בן שבעים, ולא מנע ממנו את שבחו, בהיותו מודה על האמת, שהיא אחת מן המדות שהתורה נקנית בהן. את תרוצו זה, הדפיס החת"ם סופר בתשובותיו ליוה"ד דעה סמן רנ"ב, וקלסוהו חכמים. (עיונים בדברי חז"ל)

רבי יצחק מאיר מגור, בעל "חדושי הר"מ", היה מפליג בשבחו של רבי יעקב מליסא בעל "חנות דעת", ואמר שהסבה שזכה שחבוריו התקבלו בין תפוצות ישראל להורות מהם הלכה למעשה, היתה בגלל ענוותנותו הגדולה והיותו תמיד מודה על האמת. וספר מעשה שארע עמו עצמו, בהיותו אברך צעיר לימים מיד לאחר נשואיו. היה זה בעת בקורו של הרב מליסא בעיר ורשה, וכל למדני העיר המפלגים יצאו לקבל את פניו וכלפלו עמו בדברי תורה, ואף רבי יצחק מאיר ישב בירכתי השלחן והטה און לדברים הנאמרים. הדבר נמשך ימים מספר, ופעם הציג הרב מליסא קשה חמורה שהתקשה בה, ואמר: "אולי יש ביניכם מישהו שיכול לתרץ את קשיי, כי אני מתחבט בה כבר זמן רב ועדין לא מצאתי לה פתרון המניח את הדעת". החלו הלומדים לעזב בדבר, וראו באמת כי הקשה אינה פתורה, ואין נגר ובר נגר כדי לפרקה. לפתע, נענה רבי יצחק מאיר הצעיר, ואמר בלחש לאברך שישב בסמוך לו, כי לדעתו אין הקשה כה חזקה, ונתן לישבה בדרך מסתתרת. הלך דחה את דבריו על אחר, וכמה מן הלומדים מסביב התערבו אף הם בוכוח, עד שנעשה שם רעש מתוך רתחא דאורייתא. חש הרב מליסא, שישב בראש השלחן בפמהוה, ובקש לדעת את הסבה לכו. ספרו לו המסבים, כי אברך צעיר יושב בצדי השלחן, והוא נסה לתרץ את קשייו האיתנה של הרב הדגול, אולם הלומדים שמסביבו פטלו את דבריו. בקש הרב מליסא ברב ענוותנותו לשמע את דברי האברך ובקש ממנו להתקרב אליו ולומר לו את תרוצו שעלה בדעתו. ישב הרב מליסא והקשיב לדבריו של רבי יצחק מאיר, ולאחר שסיים נותר שקוע ברהינותיו זמן מה. לאחר מכן, פנה ואמר לקהל המסבים: "שמעו נא, אני טענתי כן, אולם רבי יצחק מאיר זה אומר כן, ודעו לכם כי רבי יצחק מאיר צודק בדבריו", וחזר על דבריו פעמים מספר, כשהוא מדגיש בכל פעם את שם האברך בתוספת כנוי של כבוד. לימים כשספר ה"חדושי הר"מ" את הדבר אמר: "האמת היתה, שעדין היה מקום נרחב לפלפל ולהתנכח עמי בדבר, ובנזקל היה הגאון מליסא יכול לסתור את תרוצי ולהעמיד את דבריו, ואולם הנקדה האמתית שהיתה בו, נקדת הישר וההודאה על האמת, מעלה שצריכה להיות אצל כל יהודי אמת, היתה אצלו בשלמות, והיא גברה על כל מודה אחרת. מסבה זו הודה כי הצדק עמי, ולא נסה כלל להתחיל לפלפל בענין זה, וזוהי אפוא ההגדרה של 'מודה על האמת'". (מאיר עיני הגולה)

מצאן היה רבי אברהם מטשכנוב בהיותו מודה על האמת. מעולם לא עמד על דעתו, אם נוכח לדעת כי הצדק עם ברפלותתו, ואת ההפך בצדקת חברו, לא טמן בסתר לבו, אלא הודה על כך בפומבי. עבדה מאלפת על כן ספר נכדו: "פעם הגיע החסיד רבי אלעזר הכהן, רבה של פולטוסק, להסתופף בצל זקני, ובשפת קדש נקרא לעלות לתורה. הביט רבי אלעזר בספר התורה, ומכיון שמצא בו טעות, בקש להוציא ספר אחר. התעורר רעש בבית המדרש, והרבי בעצמו עלה לבדק את הטעות, ואולם סבר שאין צורך להוציא ספר תורה אחר, ואפשר להמשיך לקרא בספר התורה הזה, וכן עשו. לאחר הקריאה, עלה הרבי על הבימה, והכריז: 'הנני מפרסם ברבים, כי הדין היה עם הרב מפולטוסק, וצדקו דבריו שיש טעות בספר התורה'. ומאז הנהיג הרבי, שבכל ערב שבת יגיהו את ספר התורה בו עתידים לקרא בשבת, ויעברו על כל הפרשה לראות שאין בו שום טעות". (זכותא דאברהם)

בתקופת רבנותו של הרי"ב"ז, ברבה של העיר סלוצק הגדולה, הגיע רבי איסר זלמן מלצר לכהן בראשות הישיבה שבה. לאחר הגעתו, בקש מתלמידיו להכנס אל הרי"ב"ז רב העיר, כדי לשוחח עמו בדברי תורה. פעם נכנס אליו רבי ראובן כ"ץ, אחד מתלמידי הישיבה, והציג בפניו חידוש מסים שחדש. לא הסכים עמו הרי"ב"ז, שכן דרך הלמוד שלו היתה שונה מדרך של רבי איסר זלמן אשר על פיה למד בישיבה, והוא דחה את החידוש על הסף. למחרת, בשעה חמש לפנות בקר, התדפק הרי"ב"ז על דלת הדירה בה התאכסן התלמיד רבי ראובן, ובקש שיקראו לו. נחרדו בעלי הבית לקראת רבה של סלוצק, שהשכים לבייתם בשעה כה מקדמות, ומחרו להודיע לפחור שלן בביתם, כי רב העיר בכבודו ובעצמו מבקש לשוחח עמו. "שמע נא", אמר הרי"ב"ז לתלמיד הצעיר שהתייצב לפניו בדחילו ורחימו, "בענין החידוש שאמרתי לי אמר, ואשר בשעת מעשה לא הסכמתי אתה, דע לה שלא עצמתי עין כל הליכה. ענתי בסגיה שוב ושוב, עד שהגעתי למסקנה כי הצדק אתה, ולכן פאתי עתה לומר לה, כי הנני מסכים עם החידוש שתדשט". (בדרך עין החיים)

בשנת תקמ"ג, בעת שרבי נתן אדלר מפרנקפורט, הזמן לכהן ברבה של העיר בוסקוביץ שבמורביה, התלחז אליו תלמידו המובהק החת"ם סופר, שהיה אז צעיר לימים כבן עשרים, ובדרך שוהו בעיר פרג זמן מה. נכנס רבי נתן לבקר את רבה המפרסם של פרג, הוא רבי יחזקאל לנגא בעל "נודע ביהודה", שזמן מה קדם לכן הדפיס את ספרו צ"ח - "ציון לנפש חיה". החת"ם סופר שהיה עד למפגשם של שני גדולי הדור, הספיק כבר להכיר את הספר החדש של רבי יחזקאל, וחזר בפניו על קשייו שהקשה על דברי רש"י במסכת סנה, שבזמן המקדש אין עושים יום טוב שני, ותמה על דבריו, שכן בירושלים גם בימינו אין יום טוב שני חוץ מראש השנה. מצא החת"ם סופר הזדמנות פז להרצות בפני

מגדולי הרבנים ומוזרה ההוראה הראשי בעיר בריסק, היה רבי שמחה זליג ריגרי הי"ד, מותלמדיה המובהקים של ישיבת וולוז'ין. את משרתו הרמה בעיר קבל לאחר שהפרא דאתרא, רבי חיים מבריסק בחר בו מיד לאחר עלותו לכהן ברבנות העיר בשנת תרנ"ב, והתנה את קבלת המשרה בהכתרת רבי שמחה זליג לראב"ד העיר. לאחר זמן גלה לו, מדוע בחר דוקא בו. "אני חפשי מורה הוראה כזה, אשר יהיה בו העז להודות על האמת ולהודות בטעות אשר יצאה מתחת ידו, ולומר בפה מלא 'דברים אמרתי טעות הם בידי', ספר לו רבי חיים, ובזכות תכונה יקרה זו אשר בה, נבחרת להיות ראש ראשון מורי ההוראה בבית הדין הגדול שבבריסק". (דמויות חוד)

עם פטירת רבי יחיאל מיכל שלזינגר, ראש ישיבת "קול תורה", העלתה הצעה למנות את רבי שלמה זלמן אוירבך, לראשות הישיבה. שמו הטוב יצא לפניו בגאונותו העצומה ובשעוריו הנפלאים, והוא הזמן עלידי חברי ההנהלה למסור שיעור בישיבה, כדי שייכלו לתהות על קנקנו. פתח רבי שלמה זלמן את השיעור, וסמוך לתחלתו הקשה רבי יונה מרצבך, מוסד הישיבה, קשיה איתנה על דבריו. עצר רבי שלמה זלמן את דבריו, ומיד הודה ואמר בלי בוש: "טעיתי", ומיד עבר לנושא אחר. אוהב אמת היה רבי שלמה זלמן, וברדיפתו אחר האמת, הסכים להיות מודה על האמת בכל מצב, גם כאשר ידע שהוא הובא לישיבה לשם נסיון, ויתכן שהדבר יבטל את סכויו לקבל את המינוי בישיבה. מאחר יותר, התבטא באזני תלמידו רבי יהודה עדס, כי "היו לי שלשה דרכים כיצד לישב את קשייתו של רבי יונה, אך מכיון שחשתי שהוא באמת צודק, הודיתי על האמת". בסיום השיעור, שב רבי שלמה זלמן לביתו, וספר לבני ביתו: "נכשלת מן הסתם בבחינה, כי מיד עם תחלת השיעור טעיתי", אולם למעשה התברר, כי ההפך הוא הנכון. באותו רגע שאמר קבל עם ועדה טעיתי, נפלה ההחלטה בלבו של רבי יונה מרצבך למנותו לראש ישיבה. "מי שמסגל לומר טעיתי", הוא יהיה ראש ישיבתנו", אמר ועשה. בהזדמנות אחרת, התבטא רבי שלמה זלמן ואמר: "נראה לי, כי בעולם הבא לא אקבל שכר על היותי מודה על האמת, מפני שיש לי הנאה גדולה יותר לומר לצד שפגנדי 'אתה צודק', מאשר לעמוד על דעתי..." (במחיצתם)

רבי אהרן כהן נשא פעם שיעור כללי בפני כל תלמידי הישיבה, והשיעור היה ערוך היטב ובנוי לתלפיות. לפתע, הקשה אחד התלמידים קשיה איתנה על היסוד שראש הישיבה העמיד בסגירה, ורבי אהרן עצר את שיעורו לשמע הדברים. הרהר בדבר רגעים מספר, ואמר בגלוי לב: "התלמיד צודק, וכל הדברים שאמרתי אינם נכונים. ואם כן, הבה ונאמר שיעור אחר", ומיד פתח ועבר לנושא אחר בסגירה, כאשר התלמידים לומדים פרק מוסר על החשיבות להיות מודה על האמת. (הכהן הגדול מאחיו)

רבי שמחה זיסל ברוינדא, ראש ישיבת "כנסת ישראל" חברון, מסר פעם שיעור בסגירה דגושת' שבמסכת גטין, ולפתע הפסיקו אחד התלמידים בשאלה מופשטת מסמכת במסכת חלה. תחלה לא פנה אליו רבי אהרן, והמשיך בלהט את דבריו, אולם לאחר זמן מה עצר בדבריו, ולאחר שחכו בדעתו הסיק,

כי השואל היה שואל פגעני ושאלתו היתה קשה כפזל, עד שיש בכחה להפריד את כל המהלך שטוה בסגירה. מיד עצר את שיעורו, והודה לעין כל על דבר אמת, והפסיק את המהלך שבקש לומר בסגירה. למחרת, בעת שמסר את שיעורו הקבוע, סלל מסלה חדשה בסגירה, לאחר שאת המסלה הקודמת בטל לחלוטין עקב קשייתו האיתנה של השואל. בסיום השיעור, קרא את התלמיד המקושר, ואמר לו: "דע לה, כי אסור לתלמיד להרתע מלומר לרבו את אשר עולה בדעתו, ואם הוא סבור כי הערתו צודקת, עליו לדעת לעמוד על שולו ולהעמיד דברים על דיוקם, וכך היא דרכה של תורה". (נסיך ממלכת התורה)

רבי יעקב מוצפי מבגדד, היה מתנגע להבין את דברי האור הקדושים, ואם היה נתקל במאמר מקשה וחתום, לא היה נותן מנוח לעצמו, והיה טורח רבות עד שהדברים היו מתבהרים לפניו. לעתים היה מתעכב ארבעה לילות על קטע בלתי מובן באור, עד שהיו הדברים מאירים בנתינתם מסיני. פעם התנכח עם בני חבורת הלומדים על פרוש מאמר מסים באור, וכל אחד הביא ראיות לפרוש הדברים לפי ראות עיניו. לבסוף, קבל את דעתו של אחד החברים, והיה שש ושמח על שהלה האיר את עיניו. פעמים רבות חזר והודה לחברו על שהעמידו על האמת ובזכותו הבין את המאמר, ואף בלי להשליך, טרם החל בשיעור, שוב הודה לחברו ואמר לו: "אינך יכול לתאר לעצמך, איזו שמחה אני חש בלבי, על כך שהעמדת אותי על דרך אמת והארת את עיני להבין את דברי האור". (עולמו של צדיק)

החזון אי"ש היה מיחד במדת ההודאה על האמת, ופעם ספר בנאחותו רבי שמריהו גרינימן, כי פעם חזר מענין שלם שכתב בספרו על מסכת כלים, ומחק את כל ספן "ב משום כך. כשבאו להדפיס את הספר, היה הדבר נראה משנה שחסר בו ספן אחד, ורבי שמריהו הציע לו לשנות את ספן "ג לספן "ב, וכן הלאה, אולם החזון אי"ש בקש ממנו להותיר את הספר על כנו, בדלוג ספן "ב, כדי להראות וללמד לאחרים, שלא לחוס אפילו על ספן שלם, אם מגלים אחר כך שטעו בדבר, ויש להודות על האמת. פעם עלה אליו למדן אחד, ושאלו על דבריו שכתב בחידושו על מסכת בבא קמא, שלכאורה סותרים הם את דברי התוספות שם. הצדיק החזון אי"ש את השואל, וכאשר נסה הלה לומר מהלך מסים, כדי להצדיק את דבריו, הגיב מיד: "אל תנסה לישב את דברי, כי באמת כתוב בתוספות שלא כדעתי". (מעשה אי"ש)

בשנת עת"ר, יצא לאור החלק השלישי של ספר תשובותיו של המהרש"ם מברז'ין, ושם בספן שמי"ז כתב: "ואני מצאתי ברוקח ספן ר"פ, שכתב מכרש 'דפוס אינו כתב', ולמד מהו לגבי דין אותיות הדפוס. כשהגיע הספר לר' דב ריטר מרוטרדם, שלח מכתב אל המהרש"ם מברז'ין, והעיר את תשובתו לכו כי הוא טעה בהבנת הדברים, שכן הרוקח, רבנו אלעזר מגרמזא, חי כמה מאות שנה טרם המצא הדפוס על ידי יוחנן גוטנברג בשנת ה' אלפים רי"ש לערך, ולכן לא יתכן שכתבו היתה למעשה הדפוס. כשהגיע מכתבו אל המהרש"ם, שהה שם רב אחד שבא לקבל ממנו סמיכה להוראה, והוא יעץ לרב מברז'ין להסביר את טעותו, כי נשמטו בדפוס כמה שורות ממה שכתב.

אולם הוא השיב ואמר: "עלי להודות כי טעיתי, וחלילה להציל את כבודי על ידי שקר. כי מי שאינו מודה על האמת, אינו מאמין באלקים אמת". ומיד שלח מכתב תודה אל המעיר, וכתב לו כי אמנם טעה, והשתמש בפתגם השגור כי הטעות הוא דבר אנושי. ולגופו של ענין פאר, כי פגנת הרוקח בחקיקה בדפוס, לתבניות של נחתום שנקראים דפוס, על שם שהם יוצרים צורה מסוימת ממעשה האפייה. (מגדולי התורה)

בשנותיה הראשונות של ישיבת ויז'ניץ, תחת הנהגתו של האדמו"ר רבי חיים מאיר הגר מוויז'ניץ בעל "אמרי חיים", עדן לא היה משגיח מיוחד בישיבה, וארבעה בחורים ותיקים היו ממונים על סדרי הישיבה וידיהם לרבי על התנהגות התלמידים. בשנת תשט"ז הגיע אל הישיבה אביו של אחד התלמידים שהתגורר מחוץ לעיר, כדי לבקר את בנו, ובהזדמנות זו נכנס אל הרבי כדי לשמע אודות בנו ומצב הרוחני. לאכזבת האב, יצא מאת הרבי כשפניו קודרים, לאחר שהתבטא לפניו כי הוא אינו מרצה מהתמדת בנו. כשפגש הבן את אביו, ראה מיד כי אין פניו כתמול שלשום, וכשבקש ממנו את סבת הדבר ושמע ממנו על המידע שקבל מהרבי, התפלא מאוד, שכן לאמתו של דבר התמיד בחורו מאד בלמודיו. טען אפוא התלמיד בפני אביו, כי בנראה נפלה טעות במסירת המידע, ועליו לחדל מלהצטער, מפני שבאמת הוא לומד בשקידה והתמדה נפלאה. לאחר זמן מה, התמרמר התלמיד באזני אחד המשגיחים, על כך שהוציאו את דבתו רעה באזני הרבי, בזמן שהוא שקוד על למודו, ולבקשתו נערך ברור מקיף בענין, והתברר כי באמת נפלה שגגה בדבר. מהרו המשגיחים לתקן את הרשם בפני הרבי, והבחור היה שבע רצון מכה, עד שכבר שכח את הענין לחלוטין. בנאום הנעילה שבסוף הזמן, לאחר שהרבי פתח את התלמידים, נשא בפניהם דברי פרדה, בסכמו את התקופה שחלפה ובהדרכה לעתיד. לפתע החל לומר באזני כל התלמידים: "יש כאן תלמיד בשם פלוני, שאני מבקש לפיסו בריבים. אביו בקר אצלי לפני חדשים מספר, ואני אמרתי לו כי הוא אינו מתמיד כל כך בלמודו, ואולם לאחר מכן נודע לי, כי טעות נפלה בדי, ובאמת הוא לומד בהתמדה. ועל כן מבקש אני לפיסו בריבים ולבקש את מחילתו". מאז ועד סוף הזמן הבא, קבל התלמיד מקום קבוע בשלחנו של הרבי, לאות פיס ורצון, וכדי להעלות את קרנו ולכבדו. (מאיר החיים)

המתנגד רבי משה הכהן דוויק, היה סמל למדת ההודאה על האמת. לא פעם שמענו ממנו תלמידיו את המשפט הבא: "אינני יודע. עלי לבדל את שאלתך בספרים, וכשאמצא תשובה בעזרת השם, אענה לך". בנוסף, לא התבייש להשמיע באזני תלמידיו ולומר 'טעיתי', כפי שכתב אחד מתלמידיו: "היתה לו מדת אמת נפלאה. הוא היה מודה על האמת בלי ימי, ואם טעה היה אומר בפני כלם שטעה". ותלמיד נוסף ספר: "זכורני, שפעם אמרתי לו משהו שהיה נראה בעיניו כשקר, הוא, כדרכו, התרחק מן השקר, ולפניו גער בי קשות. אחר כך התברר לו כי לא שקרתי, ומיד נעמד ובקש את סליחתי בפני כלם". (זכרון משה)

הסבא' מסלבודקא, רבי נתן צבי פינקל, דרש מתלמידיו להיות מודים על האמת ולא להתבייש להודות במעשיהם. פעם, בשעת התפלה בביתו, היתה הפרעה קלה, ולאחר התפלה התענין לסבתה. מיד נגש אליו אחד התלמידים, והודה בפה מלא כי הוא אשם בהפרעה. ראה 'הסבא' בהודאתו מעשה חשוב, והוא שבח אותו לעיני התלמידים, והצביע עליו בתורת דגמה טובה וחיובית. ולא התקשרה דעתו, עד שהתבטא ואמר, כי בהודאתו עשה מבחינה מסוימת יותר מאשר יהודה. שכן ליהודה לא היתה אשמה במעשהו, שהרי חז"ל למדונו שהפלאה בא ודחפו למעשהו בעל כרחו, ובכל זאת ראו בהודאתו מעשה נשגב. ואילו בחור זה שנכשל במזיד, ואם מודה הוא, הרי הודאתו גדולה ונשגבה. (מדבר שקר תרחק)

לאחר שהופיע הספר "משנה ברורה" על הלכות שבת, הבחין תלמיד חכם אחד, בפסק הלכה של דעתו מוצא כנגדו סתירה גלויה מהתלמוד הירושלמי. נסע האיש אל ה"חפץ חיים", אולם הוא נמנע מלהתנפח עמו ובשפה רפה השתדל לדחותו. הלה התרומם מתגובתו, והוסיף לחזק את קשיתו. התנצל ה"חפץ חיים" ואמר: "חבל שלא באת קדם להדפסה, שכן עכשו כבר מאחר מדי". התשובה הרתיחה את האיש יותר, והוא טען: "עלי לנסע לורשה, לסתור את אמהות הדפוס ולסדר מחדש את הטעות הגדולה". כשראה ה"חפץ חיים" את רצינות הענין, נענה ואמר: "אגלה לך את האמת. מתחלה היה הספר מדפס כמו שאתה מפרש את הירושלמי, ולבסוף נוכחתי שאין זה נכון, ונסעתי לורשה כדי לשנות את אמהות הדפוס כמו שהיו עכשו". התרגש הקבוקר מעמות, והרפין קומתו בפני ה"חפץ חיים" ... (החפץ חיים ופעלו)

ממלכה

אחד מחסידי קוצק, שהיו ידועים בחריפות לשונם ובחפזם אחר האמת, ראה פעם איש פשוט אחד, שהראה עצמו כלפי חוץ כאחד השקוע במחין גדולות ואת ידי הניף אל על בהתלהבות מדמה. גזף החסיד ואמר לו: "עליך נדרש הפסוק בפרשת בהר, 'וכי ימוך אחיך' - אם אחיך יעשה את עצמו כאילו הוא שקוע במחין, ואף ימטה ידו - הוא מטה את ידיו כלפי מעלה בעוד הוא שקוע בעמל, בהבלי העולם הזה, אזי תכנים בו את המשך הפסוק 'והחזקת בו, עשה ממנו חזק' (שחזק בלשון אשכנז) ותמלא פיה התול וגחוד על טפשותו וכסילותו..."

מעשה שארע בבית הכנסת הגדול שבעיר שדליץ בשבת קדש פרשת בראשית. בטרם הוציאו את ספר התורה מארון הקודש לקריאת פרשת השבוע, עלה הגבאי אל הבימה מעשה חשיבות, והחל קורא את רשימת שמות נכבדי המתפללים בבית הכנסת, על פי עתידיהם להקרא לעלות לתורה ועליהם להיות מוכנים ומזמנים לכך. קצרה נפשו של הרב, שבהלה נפשו בכבוד המדמה של סדר העליות והכבודים שאין בזה שום חשיבות, והוא קרא אל הגבאי בקול רם: "הלא קוראים היום את פרשת בראשית, מה ראית אפוא, לקרא לנו עכשו את פרשת שמות?!"

בעבר, נהגו רבים למד ב'מגידים' לדרש בבית הכנסת בין התפלות. היו בהם יראי שמים, שדבריהם מצאו מסלול בלב השומעים, אך היו גם כאלו שאין תוכם כבדים ומטרתם היתה לצבור ממון שאספו. אחד מעין אלו הגיע פעם לעיר סלונים בה כהן רבי איזיל חריף, והוא זהה מיד את מהות האיש וסרב לבקשתו לדרש. טענו כמה מתפללים: "הרי סתם מגיד ירא שמים הוא?" השיב רבי איזיל: "רש"י מפרש בפרשת ויחי על הפסוק 'ויאמר ליוסף' - 'אחד מן המגידים'. וכי היו מגידים בארץ מצרים? אלא על ברחק מצרי היה המגיד, הרי לכם מגידים שהם גויים גמורים..."

דבר התורה שלי

לשאלתך תשובה

בטוח משלם

"ולזבולן אמר שמה זבולן בצאתה ויששכר באהליה" (דברים לג, יח)

הגאון רבי יהודה גזפאן זצ"ל (מחמ"א צנעא שבתים) בספרו 'מנחת יהודה' מבאר: דרכו של מסחר שהוא כרוך בסכונים גדולים, וכשיוצא הסוחר למסחרו, לבו מלא חששות אם תמכר סחורתו או שתשאר על המדף עד שיאלץ למכרה במחיר הפסד!

בא משה רבנו ומודיע לזבולן המחזיק בתורה: אינה צריך לדאג כשאר הסוחרים, אלא "שמה זבולן בצאתה" – יכול אתה לצאת למסחרך בשמחה בלי דאגות, כי בלי ספק הי' יצליח דרכך ובכל אשר תפנה תצליח! מדוע? כי "יששכר באהליה" – בתי המדרש של יששכר הי' שקדן נחשבים כאהלים שלה, שכן אתה דואג לכל מחסורו ובזכותך הוא עוסק בתורה. ואם כן, שליח מצוה אתה ומבטח לך שתצליח.

מעשה ברבי אברהם אנטקי זצ"ל מארם צובה, שלכלכלת ביתו היה עוסק במקירת בדים לבגדים שיבא מהדו וממנציסטר שבאנגליה.

באחד הימים נכנס לחנותו הפקיד היהודי של חברת הבטוח המפרסמת 'לודס', והחל משכנעו לבטח את סחורותיו בחברה שלהם.

נענה רבי אברהם: "כל סחורותי מבטחות כבר! את דמי הבטוח לכל סחורה שאני קונה, אני מצביר לשיבות ותלמידי חכמים!"

באחד הימים טבעה ספינה סמוך לנמל טרטוס. באניה היו סחורות רבות של סוחרים חאלב ודמשק, יהודים וערבים. בין הסחורות היתה גם סחורתו של רבי אברהם. עובדי הנמל עבדו בקדחתנות והצליחו להציל מעט מן הסחורות. למרבה הפלא, כל סחורתו של רבי אברהם לא נזוקה כלל. והצליחו לחלצה בשלמותה, ולא זו בלבד, עקב טביעתם של בדי הסוחרים האחרים, נתן היה להשיג את האריג הלבן שהזמן מהדו רק אצל רבי אברהם, שבדיו נותרו שלמים וצחרים ללא רבב. נהרו כל אנשי העיר לקנות אצלו, והוא התעשר עשר רב.

(אוצרותינו)

שבת שלום ומברק!

משפך שלי

לילדים

דברים

ואתחנן

עקב

ראה

שופטים

כי תצא

כי תבוא

ניצבים

וילך

האזינו

וזאת הברכה

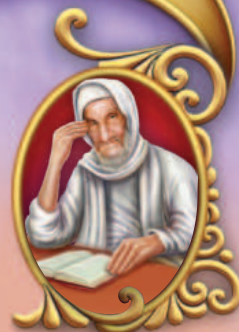

אשירה נא, לכבוד מרנא, הוא התנא, רבי יעקב:

נפשו בצדקה, דבקת וחשקה, נקרא שמו תם, תפארת לו חותם, ובאמת נחתם רבי יעקב. ישר נאמן, נטע נעמן, צנצנת חסן, רבי יעקב: אשירה נא... אורי זו תורה, אור המנוחה, זכה וברה, רבי יעקב. הוא ראש הגולה, לשם ולתהלה, מאד נעלה, רבי יעקב. רבי יעקב: אשירה נא... חסם ומצון, הוא רב ודן, בקיא בכל ענין, רבי יעקב: אשירה נא... צדיק וענו, כל ימי שניו, שכינה לפניו, רבי יעקב. יוסם ולילה, עושה פעלה, בסוד התהלה, רבי יעקב: אשירה נא...

ר' זו גלה, לשם ולתהלה, מאד נעלה, רבי יעקב. אלו רב מורה, הרב הארי, תנא וקרי, רבי יעקב: אשירה נא... חבורים הוציא, על תורת משה, שם לו למחסה, רבי יעקב. זכות תורתו, צוה לעדתו, ולכני ביתו, רבי יעקב. קדוש בקרשנו, אכן הראשנו, וכל טוב עשה, רבי יעקב: אשירה נא...

אשיר שירה וזמרה. לכבוד ראש ועטרה. רבי דוד אביהצירא: נאה לו לשבת. בשיר ולמנצח. אשה רית נחות: ויד לעומקי רתא. הוא ואחיו בתלתא. גלו כל מסתרתא: דרש כל הנסתרות. ראשונות אחרונות. נחלה לו מאבות: והוציא את מפעלם. לישראל הנחילים. ושמחו בגורלם: דבריו הנעימים. מזהב ומפנינים. גם הפז לא יערכם: חי עולם נטע בו. חקמיו בתוך קרבו. אשרי מי שאהבו: זכותו תגן עלינו. כביאת משיחנו. קרב קין פדותנו: קבץ ישראל עמך. ויאכלו בלחמו. כל בני רחומיך:

זמירות לשבת

לעילוי נשמת
ראובן חגי'
בן מרחובת ע"ה
נלב"ע י"א ניסן ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יעקב לוי (שו"ק)
בן חזנה ז"ל
נלב"ע י"ד בשבט ה'תשע"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דן גוי בן פרידה ז"ל
נלב"ע ל' תשרי
ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אריה צדוק
בן שרה ויעיש ז"ל
נלב"ע כ"ח תמוז ה'תשע"ה
תנצב"ה

בזשלי מאידים

אֲנִי רוֹצֶה
כֶּסֶף בָּצָלִים...

רְגַע לְאַחֵר מִפֶּן...

לֵךְ בֵּיתְךָ
אֲנִי יָהֵנּוּ... אֲנִי לֹא יִכּוֹל לִקְנוֹת
בֶּשֶׂר וְדָגִים, אֲכַל לִפְחוֹת אֲנִסָּה
לְמִצָּא מַעֲט בָּצָל בְּזוֹל, וְאוֹלֵי גַם
חֶלֶב וְכִיצִים...

כֶּסֶף בָּצָלִים???

אֲנִי יוֹדֵעַ...
שְׁלִשָּׁה, בְּנִיחַ...

אֵין שׁוֹם בְּעִיָּה, אֲדוֹנִי...
כֶּסֶף אֲמֵר רוֹצֶה לְשַׁלֵּם???

ובכן, לא התכונתי לשאל כפֿה אתה רוצה לשלם, אלא כפֿה אתה מוכן לשלם!!!

רוצה לשלם? אני לא רוצה לשלם כלום...

אין בעיה... אתה לא חייב לשלם! אבל אם לא תשלם כלום - גם לא תקבל כלום!

לא אמרתי שאני לא אשלם... אמרתי שאני לא רוצה לשלם!!!

שירים חסידים

ביותר, מה אהבתי תורקד
כל היום היא שיחתי.
אתה בחרתנו מכל העמים
אהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הלשונות
קדשנו במצותיך וקרבנו
לכנע לעבודתך ושמך הגדול
והקדוש עלינו קראת.
אתה תקים תרחם ציון
כי עת להחיה
כי בא מועד.

אֲשֶׁר בְּרָא שָׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה
חֵן וְכֶלֶה. מִלֵּה רַחֵם דִּינָה
וְתַדְרוֹת אֲהָבָה וְאַתֹּת וְשִׁלּוֹם
וְרַעוּת.
אֲשֶׁר הָעַם שָׂכַח לוֹ, אֲשֶׁר־
הָעַם שָׂה אֱלֹקָיו.
אֲשֶׁר מִי שֶׁגָּדַל בְּתוֹרָה
וְעִמְלֹו בְּתוֹרָתָה, וְעוֹשֶׂה נְחִת
רוּחַ דִּינָמוֹ.
אֲשֶׁר כִּי תִלְמְדוּם חֻמִּים
שֶׁבְּכָל תּוֹרַת הַחֻמִּים עֲלֵיכֶם

אמר רבי עקיבא, עקבא, אשכריכם
 ישראל, לפני מי אתם
 מסתרין ומי מסתיר אתכם,
 אביכם שבשמים, ואומר
 יקח ישראל ה', מה מקח
 מסתיר את השמאים, אף
 קרש בידך הוא מסתיר את
 ישראל.
 אמר עבדך יקדושא בריך
 הוא.
 אמר אשר תמיד עיני ה'
 יחדך, בה, מראשית השנה
 ועד אחרית שנה.

אין באלקטן אין בארונג,
 ין בליכטן אין במושיגענע.
 אין שום ראש.
 רש את רעהו יעזרו ולאחיו
 אמר חוק, חוק חסד ונתחזק.
 אלה תירא ישראל.
 אלה חמדה לבי,
 חוסה נא ולא תתעלם.
 א-י אתה ואודך אלקי
 ארומקד.
 אין אני לבי מי יד וכשאני
 לעצמי, מה אני. ואם לא
 עכשיו, אימתי.

אִכְנוּ מִלִּכְנֵה, פֶּתַח שַׁעֲרֵי
שָׁמַיִם לְחַפְּזָתָנוּ.
הִלָּלָה אֱלֹקִים וְאִשְׁמָחָה בּוֹ,
שִׁשְׁיָמָה תִּקְוֶינָה בּוֹ. אֲתוּרֵנוּ
סוּד עִם קְרֹבֵנוּ, אֱלֹקִים צוּרֵי
אֶחָד בּוֹ.
זֶרַע דִּצְרוֹן וְיִשְׂרָאֵל רַב
שִׁמְחָה.
אֶחָת שֶׁאֶלְצִי מֵאֵת ה'
הָאֶבְקֶשׁ, שְׂכֵמִי בְּבֵית ה'
יָמִי תִי, לְחֻזּוֹת בְּנֵעַם ה'
וּלְבָקֶר בְּחֵיבָלָהּ.
אִיחָד טוֹב ה'.

A photograph of a traditional wooden door with a thatched roof above it, leading into a room with a table and chairs.

לעילוי נשמת
אסתר סטמקר
בת כרמלה ז"ל
ששון סטמקר
בן אליזבת ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ייתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
צפריר מגידיש ז"ל
בן עליה הי"ו
נלב"ע י"ד ניסן ה'תשע"ח
תנצב"ה

תקציר: חייקל ממשיך לעבוד קשה למחיתו ומשתפר במעט מאוד פרוטות בהן הוא יכול לקנות בשוק מעט אכל שאיננו קרי עבור משפחתו. הוא מתנחם במחשבה כי יתכן ובקרוב יזכה בהגרלה הגדולה...

המשיך יבוא בע"ה

- דודו עידן
דודתו את מרדכי
- רבי
שמואל יוסף ברוךמנחם
ראש ישיבת קרית ספר
- רבי
שמואל אבן דנאן
מחבר סדרון
- רבי
שלמה זלמן אויערבאך
ראש ישיבת קרית ספר
- רבי
משה עטייה
מחבר סדרון
- רבי
מאיר שמחה הכהן
בסל האחד שמד
- רבי
יעקב יוסף
ראש ישיבת חזון יעקב
- רבי
אהרן ראטה
בסל השני שמד

שירים חסידים

הגיע זמן הנאמלה.
הרוז' לה' כי טוב, כי לעולם חסדו.
הוא יגאל אותנו בקרוב ויקבץ
גדחינו מארבע כנפות הארץ.
חברים כל ישראל ונאמר אמן.
הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם
בלבנו אהבתו ויראתו.
הושיעה את עמך ויברך את
נחלתך וירעם וישאם עד העולם.
תכל יודוך ותכל ושבחך ותכל
יאמרו אין קדוש כה'.
הנה אנכי שלח את אליה
חביא לפני בוא יום ה' הגדול
ותעורר. ותשיב לב אבות על
בנים ולב בנים על אבותם.

ד
דוד מלך ישראל חי וקיים.
דע לפני מי אתה עומד לפני
מלך מלכי המלכים. אחד
יחיד ומיוחד היה הוזה ויהיה.
דעת קנית לא חסרת, דעת
לא קנית מה קנית, זה מה
שנאמר במערכה. דעא ביה
בולא ביה דלא דת מה ביה
זה מה שנאמר במערכה.

ה
ה' מלך ה' מלך ה' ימלך
לעולם ועד.

ב
נשע בתוכנו. הוא יפתח לבנו
בתורתו, וישם בלבנו אהבתו
ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו
בללב שלם. למען לא ניגע
לרע, ולא נלך לבחלה.
ברוך העבר אשר ובטח בה'
ויהיה ה' מבטחו.

ג
גם בי אלף בניא צלמות לא
אירא רע כי אתה עמדי שבטך
ומשענתך תהא ונחמני

ביום ההוא וישר השיר תהא
בארץ והודה, עיר עז לנו
ישועה וישית חומות ותל.
כן כג אומר, תפך כה תפך
כה, דכלא כה. וכח תחיו, וסיב
ובלח כה, ומנה לא תוע, שאין
לך מרה טובה תימנה.
ברוך (הוא) אלפינו שבראנו
לכבודו, ויבדילנו מן התועים,
ונתן לנו תורת אמת, ויהי עולם

- לעילוי נשמת
הקטור ג'ורג' ברמן
בן טוביאס וסופיה ז"ל
ריקלה דרייקוב
צ'יטריק בת חוה ז"ל
תנצב"ה
- לעילוי נשמת
אשר אנג'ל קרופינסקי
בן חנה ז"ל
לואיזה קרופינסקי בת חוה ז"ל
תנצב"ה
- לעילוי נשמת
מרקוס קישו ברמן
בן סופיה ז"ל
אלברט אברהם ברמן
בן סופיה ז"ל
תנצב"ה
- לעילוי נשמת
טוביאס טוביה ברמן
בן לייקה ז"ל
סופיה בכלמן ברמן
בת ריקלה ז"ל
תנצב"ה
- להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

השחר מקדוסי

שירי חנוכה

עמודי מרחי יונה,
והתקני כל.
ונכנס לתוך גנה, בתוך תעלה.
ונאחזה בסנסיני,
ופרוי תאכלי:
ומחרי צדי ערד,
שני תורים עלי לתוך.
וינאח כם כליל ופיר,
תני נוסך עלי אפר.
ועגילי תהני:

סעי יונה ושמועני,
בכנור נגני.
ופצחי זמרי רני,
בשיר התבונני.
ומחרי ואלי תפני,
לדרך שומני:
קחי צידה ונסעה,
ונתעדן ונשבעה.
ונשתה מעינות דעה,
ונשירה עלי נבל, וזמר תהני:

שמע הא-לי ענני בתפלה,
בשת אקרא בשיר דוד
תחלה:
לפניך אני נחשב כאין,
ותוש קסן קרמני תחלה:
מאד תרד לכבי גם ותלה,
בגלותי אני אמה שפלה:
הלא בכי"ן אשר שירו
משלים, ילוד חומ"ק אני קל
מנמלה:

אדון הכל מחנה כל גשמה, וזירות מבנה ארץ שמענום,
יצו חסדו לבת נדיב חכמה: צבי צדיק במזרחת וזמה:
לבושא מענן תאר יקרו, ושרים חולכים תמיד ב'שר,
ומשפעת עלי כל הארמה: נקיים הם בלי עון ואשמה:
שאון עלי גבול ימים תעורר, שמועתם לטוב כלם פרורים,
ועם דודה בצלו נעלמה: ולהם נכספה נפשי בתימה:
בחן בעלה שבטינו תנחל, צרי גלעד שלח לנו ודירה,
ומעלתה מהדרת ורמה: כציון גשמה גבר ועלמה:

לעילוי נשמת
טל מובשוביץ ז"ל
בן עשהאל וחווה הי"ו
נלב"ע כ"א סיון תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
בנימין יחיאל כהן
בן עלושה ז"ל
נלב"ע
ט"ז שבט ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
מנחם גלברג
בן חיה שרה ז"ל
נלב"ע
כ"ז סיון ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
יוסף כבתי
בן חיים ז"ל
נלב"ע - כ"ח כסלו
ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
יהודית שבי
בת עליזה ז"ל
נלב"ע
ח אלול ה'תשפ"ה

משכן שילה

תקציר: בשוק העבדים, האמיר המסלמי, מחפש לו עבד הגון. כשהוא נתקל בִּרְבִּי שְׁמִשׁוֹן, הוא בא עמו בדברים אחדים וחֲכָמָתוֹ וְאֶצִּילוֹתוֹ מוֹצִאים חן בעיניו והוא מבקש לקנותו לו לעבד. רב השוֹדְדִים, מִנְצֵל אֶת הָעֶנְוִן כְּדִי לְהַתְמַקֵּחַ עַל מַחִיר גָּבוֹה יוֹתֵר עֲבוּרוֹ וְהָאֱמִיר מְתַרְעֵם עַל כֵּךְ.

דודו עידן
דודו עידן

רבי
שמחה בונים סופר
בני חיים סופר

רבי
ישראל יצחק פינש
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

רבי
יעקב סודר
מחבר ספר 'מאמרים'

רבי
יהושע שמואל ווייס
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

רבי
מרדכי זאב
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

רבי
נסים זאב
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

רבי
ישראל אברהם ווייס
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

רבי
ישראל אברהם ווייס
ראב"ד ורמב"ד תל אביב

מלכי אירופה אשר חפצו להשתלט על עוד חבלי ארץ לשם האדרת שם, הרחבת תחומי שלטונם ופתיחת אירופה למסחר עם שוקי המזרח חברו לכניסה אשר חפצה אף היא, מסבוקתה שלה, לבלות את המלחמה.

חושיו המדיים של רבי שמשון לא הטעוהו ואכן המזרח התיכון היה שריו בעצומה של תקופת המענה והערכות לקראת מצרעה צצומה וצצומה מדם.

מלכים שהיו מסכסכים מזה רבות בשנים השלימו זה עם זה וכןסו סביב דגליהם לוחמים מנסים וקטוחים אשר נאותו להלחם לצדם תמורת הבטחה לקנות משלל השד והבדה של הקהלות היהודיות המסמכות על אם הדרך המובילה לארץ הקדש...

מאמצים כבירים נעשו בכדי ללכד את מלכי ואצילי אירופה ולגבש צבא עצום אשר יצא למסע הצלב ויכבש את ארץ ישראל מיד 'הכופרים' המסלמים ששלטו בה באותם ימים.

לצד כל אלו התקבצו גם אספסוף גדול שמהם שוודים, גנבים ועוד כל מיני פושעים אשר קבלו הבטחה מן הקיסרים כי אם ישתתפו במסע הצלב יזכו למחילה על כל פשעיהם...

לצד כל אלו התקבצו גם אספסוף גדול שמהם שוודים, גנבים ועוד כל מיני פושעים אשר קבלו הבטחה מן הקיסרים כי אם ישתתפו במסע הצלב יזכו למחילה על כל פשעיהם...

המשורר יצחק זאב

שירי חיים

אשר אלך ואלך ואלך שבויים, ואסף זרועים:
בוכות מנחה אב חמון לגוים, חנו לתיים:
עת וקראו בשמו יהו ענוים, כי הם רצונים:
בוכות אשר גלה לנתיים, חוליד נקיים:
ארבע גללים חלבו באוילים, חנו באילים:
אל תמסרה אותם ביד בזוים, יהיו קנויים:
אתה אשר תביש אלי עניים, שומר פתאים:
נעלה לארצנו בשר וחרה, וברון וחרה:
בוכות אשר נקרא שמה בקרת, וסבה ושרה:
וכנה אשר שמע בקול גבורה, נעקר פרה:
וכלל בני יעקב שהם דוים, כלם רחויים:

וכשש נפנים סביבים,
עפים בעת ותגלגל:
יענו בקול שירים ערבים,
וחר באותות נגלגל:
שמרי ויחיתי לך, ויחיתי לך:
וכי וגופי ושמחה:
קשרי בלבי אהבה,
בשמו לבדו וקמחה:
מוחן נברת רעיתו,
אור לשרידים וחרה:
וימלאה בורות נגבים,
גשמי ברכת וילל:

אם ננעלו דלת נריבים,
דלתי מרום לא ננעלו:
א-ל חי מרום על
קרובים, כלם ברוחו וילל:
כי הם אלי כסאו קרובים,
יודו שמו ויחלל:
חיות שהם רצוא ושבם,
מיום בריאה נגלל:
גלגל ואופן רועשים,
מודים שמו ומקדשים,
מזו כבודו לוקשים:

ישקף אליקים ממעון קדשו ויך,
כל שונאי עמו כתרף עין:
הנה יי קם ונצב על אנך,
ישקם לבוס רעל, אכל לא יין:
וימחרו כם מלאכי משחית לך,
אותם בחצי י-ה, ובכלי יין:
סורי ראי ציון בנחמת כנה,
עת כאשר יחיה לבשר קין:
פלטי קרא יום אשפת חרבי ואך,
בם כל יפה מראה וחרה עין:

משכן
שילה
57

לעילוי נשמת
משה יוחננוב
בן מרים ז"ל
נלב"ע ו' אדר התשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
הגה"צ ר' שלמה
אסולין זצ"ל
בן שמחה סימיה זמאר הי"ד
נלב"ע ז' חשוון התשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' מרדכי נאמן
בן חנה נורו ז"ל
נלב"ע ט"ו כסליו
ה'תשפ"ה

השחר מקדוסי

קהלות רבות נחרבו במהלך אותם מסע דמים ומצוי גבורה רבים נחרתו בספר דברי עמט בעת שהיה רבים מסרו את נפשם להריגה ובלבד שלא יבגדו בדתם ובאמונת אבותיהם.

שם הסתיע להם המון חילים מסלמים

לאחר שכלו את זמנם ביהודי אירופה שמו טסעי הצלב את פצטיהם לעבר ארץ הקדש -

לעסעי הצלב ששמו ממנהיגיהם שהלחיקה תהיה קלה וקצרה נכונה אכזבה קרה. המסלמים נערכו היטב לקראת הגעתם של הצלבנים ובעזרתם סבירות בנקודות השולטות

שהיו מאחדים תחת דגלו של המצביא המכשיר והאמיר סאלח א-דין

הם היו רוכבים מצלים וסוסיהם האצילים והמהירים נמרט בקרבות היטב לצמת סוסיהם הכבדים והמסרבלים של הצלבנים אשר התקשו להתמודד מולם בשל הפשטקל העצום שהיה עליהם לשאת

זמירות לשבח

אדוננו בר יוחאי:
ראה פניו מאירים, בשבתו
עם חברים, עת גלה סוד
נסתרים, אדוננו בר יוחאי:
שלוש רב על משכבו, מה
טוב חלקו ושוכו, דובר אמת
בליבו, אדוננו בר יוחאי:
תורתו מן לנ, היא מאירת
עינינו, הוא ימליך טוב עלינו,
אדוננו בר יוחאי:

עשה שבעים תקונים, יקרים
מפנינו, גם תמן העליונים,
אדוננו בר יוחאי:
פתח פיהו בחכמה, הוציא
אור תעלומה, תמן נהרי
חמה, אדוננו בר יוחאי:
צדיק יסוד עולם, גלה
מדרש הנעלם, יכול לפטור
העולם, אדוננו בר יוחאי:
קולו זמר עריצים, ותכרית
את תקוצים, והציל החלוצים,
אדוננו בר יוחאי:

עולם היה, אדוננו בר יוחאי:
לכל ישראל האיר, בסוד
תורה חכמה, באור החמה
מזהיר, אדוננו בר יוחאי:
מקום בחר בשמיא, עם
הנביא אחיה, זה מבני עליה,
אדוננו בר יוחאי:
נחמד מאד למעלה, וזה
ליקר וגדלה, בתר עליון לו
נגלה, אדוננו בר יוחאי:
סיני סיני לו נקרא, ארי
שבחבורה, ממנו תצא
תורה, אדוננו בר יוחאי:

ושם נברא מעין לו, וחרוב
למאכלו, מה טוב חלקו וקבלו,
אדוננו בר יוחאי:
זכר צדיק לברכה, דין ריבא
זכר ריבא, וזה ורבים וזה,
אדוננו בר יוחאי:
חדש כמה חלכות, הן במשנה
עריכות, זה המרגיו ממלכות,
אדוננו בר יוחאי:
טהר את עיר מבריה, עשה
אותה נקיה, הורו לו מן שמיא,
אדוננו בר יוחאי:
ידע כל הנסתרות, דבריו
עושים פרות, נפל כמה גזרות,
אדוננו בר יוחאי:
כל ימיו אשר היה, את
הקשת לא נתה, כי הוא את

ואמרתם בה לחי
רבי שמעון בר יוחאי:
איש א-להים קדוש הוא,
אשר עין ראתהו, לב חכם
ישכיל פיהו, אדוננו בר יוחאי:
ברוך הוא מפי עליון, קדוש
הוא מהריון, מאור גליל
העליון, אדוננו בר יוחאי:
גבור ואיש מלחמה, בדת
תורה תמימה, מלא מדע
ותקמה, אדוננו בר יוחאי:
דרש כל תעלומות, בעו
ותעצומות, עלה מעלות רמות,
אדוננו בר יוחאי:
החבא בתוך מערה, מפני
הגזירה, שם למד סתרי תורה,
אדוננו בר יוחאי:

לעילוי נשמת
אליעזר אוסקר
בן רחל ז"ל
נלב"ע י"ז אייר ה'תשע"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יצחק וויטבורד
בן מרדכי דוד ז"ל
נלב"ע י"ז אלול ה'תשפ"ג
תנצב"ה

משכן
שילה

תקציר: בשוק העבדים, האמיר המסלמי, ממשיך במשא ומתן עם ראש השודדים עבור קניית רבי שמשון לו לעבד. לכש"זכה" בו, רבי שמשון מהרהר בגורלו אך לא תוהה על טובת השגחת הבורא עליו. במקעותיו, הוא מבחין בחושיו החדים, כי עומדת להתרחש מלחמה גדולה בין עמי הנצרות והאסלאם.

תנאי האסלים היו גם הם בעוכריהם של הצלבנים אשר היו רגילים לאסלים הקריר השורר באירופה ולא הסכימו לסגת האויר החם והלח השורר במזרח התיכון.

לא זו בלבד שנשאאו שריון כבד - משקלו של האביר והשריון שעליו הוסיפו גם הם משקל רב אשר האט את תנועתו של הסוס והקשה מאד על הצלבנים להתמודד עם הנוהטים המסלמים בשדה הקרב.

הם הטילו מצור על מבצרי המסלמים וקוו להכניע אותם בדרך זו.

לאחר מספר קרבות קטנים החליטו הצלבנים כי בשדה הקרב יקשה עליהם להתמודד עם המסלמים ועל כן החליטו לנקט בטקטיקה שונה.

ואז, בצל הסחוסה שנעצה, שכלו לוחמים לטפס על החומות ולחדר אל תוך המבצר.

לאחר שבועות ארוכים של מצור החלו להמטיר על האויב אבני בליסטראות וחצים בוצרים

הצלבנים צברו עוד ועוד נצחונות והמערקה החלה טטה לטובתם באפן מבהק.

זמירות לשבת

בר יוחאי, נאורת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה, וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צוררדי;
בר יוחאי, למקום אבני שיש, הגעת לפני אריה ליש, גם גלת בותרת על עיש, תשורי ומי ושוורדי;
בר יוחאי, בקדש הקדשים, קו ירוק מחדש חרשים, שבע שבתות סוד חמשים, קשרת קשרי שי"ן קשרדי;
בר יוחאי, יו"ד חכמה קדומה, השקפת לכוונה פנימה, ל"ב נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשות זיו, אורדי;
בר יוחאי, אור מפלא רום מעלה, נראת מלחביט כי רב לה, תעלומה ואין קורא לה, נאמת עין לא תשוורדי;
בר יוחאי, אשרי יולדך, אשרי העם הם לומדיך, ואשרי העומדים על סודך, לבושי חשן תמיד ואורדי;

בר יוחאי, נמשחת אשרדי, שמן ששון מתברדי;
בר יוחאי, שמן משחת קדש, נמשחת ממדת הקדש, נשאת ציין נור הקדש, כבוש על ראשך פארדי;
בר יוחאי, מושב טוב ישבת, יום נסה, יום אשר ברחת, במערת צורים שעמרת, שם קניית הורדי ותרדי;
בר יוחאי, עצי שטים עומדים, למודי יי הם לומדים, אור מפלא אור תיקוד הם יוקדים, תלא המה יורוד מורדי;
בר יוחאי, ולשדה תפוחים, עליית ללקוט בו מרקחים, סוד תורה קציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורדי;

המשורר יצחק חיים רבי

משכן
שילה

לעילוי נשמת
רחל חזיה
בת עשה ז"ל
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשע"ח
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

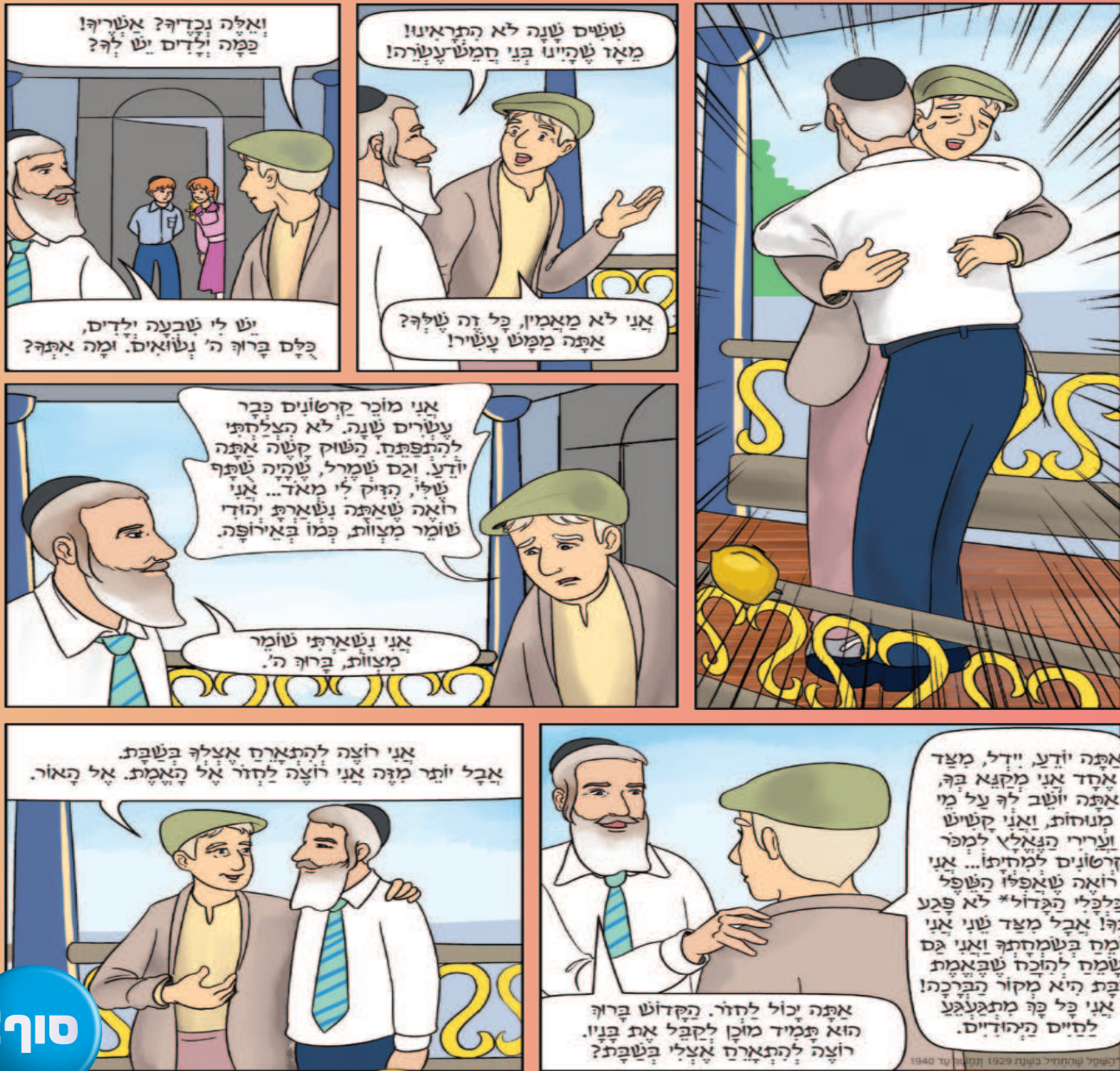
לעילוי נשמת
שרה סימון
בת רחמה ז"ל
נלב"ע כ" טבת ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

גבורה בארץ הזב

תקציר: עשרות שנים אחרי, יידל יושב עם נכדיו בביתו המפאָר ומספר להם כיצד ה' השגיח עליו מימי נעוריו ועד עתה. לפתע נשמעת דפיקה בדלת ומוכר קרטונים מציע את מרכלתו. כאשר יידל יוצא לקראתו הוא מבחין בפנים מרות ולאט מזהה כי מדובר בנפתלי.

שידורים חסידים

בי ארץ ימים ושנות חיים
ושלום יוספו לך.
בי את כל הארץ אשר אתה
ראה לך אתגנה ולוועד ער
עולם. לך אתן את הארץ הזאת.
ובך כל מיני תבואתה לטובה
ותן לך בך על פני האדמה.
כי אתה הוא מלך מלכי
המלכים, מלכותו נצח, נוראותיו
שירו, ספרו עז, פארוחו צבאות,
קדשוהו, רוממוהו, רון שיר
ושבח, תוקף תהלות תפארתו.

כ
כאהל הנמכת בדרך
מעלה: מראה כהן.
בכרקים היוצאים מווי
החיות: מראה כהן.
בגדל גזלים בארבע
קצוות: מראה כהן.
בדמות הקשת בתוך
הענן: מראה כהן.
אמת מה נהדר תהי כהן
גדול, בצאתו מבית קדשי
הקדשים בשלום בלי פגע.

ורושלים אורו של עולם...
ומי הוא אורתי של ורושלים?
הקדוש ברוך הוא.
ישיש עליך א-להיך,
כמשוש חתן על כלת.
ישמחו השמים ותגל הארץ,
ירעם תים ומלאו.
ישראל בשח בך, עולם
ומנחם הוא.
נאחזו מאמינים בני מאמינים,
ואין לנו על מי להשען,
אלא על אבינו שבשמים.

ותים עלינו ועל כל ישראל,
ואקרו אמן.
יהי החדש הזה. מנבואת אבי
חזון. ושמע בבית זה.
קול ששון וקול שמחה.
יורו לה' חסדו ונפלאותיו לבני
אדם. כי השביע נפש שקקה,
ונפש רעבה מלא טוב.
יחד יחד, כולם קדושה
לך וישלשו.
ימים על ימי מלך תוסף
שנותיו כמו דר ודר.
יערב נא שחתי עליך,
כי נפשי תערג אליך.

יבנה המקדש, עיר ציון
תמלא ושמ שירי שיר חדש,
וכרנה נעלה.
וכרנה ח' מציון, וראה כטוב
ורושלים כל ימי חייך. וראה
בנים לבניך, שלום על ישראל.
והא רעוא קדמך דתפתח לבאי
באורחך ותיב לך בנין
דכרון דעברין רעותך.
ותשלום משאלין דלבאי,
ולבא דכל עמך ישראל
לשב ולחיות ולשלום אמן.
והא שלמא רבא מן שמיא.

לרפואת והצלחת
יהודה בן חנינה הי"ו
לורט בת חביבה הי"ו
למשפחת מלול הי"ו

זיווג הגון
לאיריס
בת נינה הי"ו

לרפואת והצלחת
סימי (שמחה) בן שטרית
בת חסיבה הי"ו

לרפואת שלימה
ר' רבאל
בן אולגה הי"ו

לרפואת והצלחת
פולט אביטל
בת חביבה הי"ו

משכן
שיזל

מתוך הספר:

מאת הרב ארז חזני שליט"א מחבר סדרת הספרים "אחת שאלתי"

דיון משפחתי

עם פסקי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

הסכה שנעלמה

גִּבְתַּת חֲפָצִי רְאוּבוֹן: מְדִינָה אָדָם הוּא פְטוּר מִלְשָׁלָם, שְׁכֵן לֹא הֵיזֵק לְרְאוּבוֹן בְּיָדָיו [בִּפְנֵי וְשִׁיר]. אֵךְ יֵשׁ לְדוֹן הָאֵם חֵיב בְּיָדָיו שְׁמִים, כִּי הֵגֵם שְׂהִיָּה מִתֵּר לֹו לְפָנוֹת אֶת הַסְּכָה, מִכָּל מְקוֹם לְאַחֵר שְׁסָלְקָהּ, אוֹלִי הִיָּה מִטֵּל עָלָיו לְשֹׁמֵר עַל חֲפָצִי רְאוּבוֹן מְדִין הַשְּׁבֵט אֲבָדָה.

וְנִרְאָה שֶׁשִּׁמְעוֹן לֹא הִיָּה צָרִיךְ לְדַאֵג לְשִׁמְרַת חֲפָצָיו שֶׁל הַפּוֹשֵׁעַ, שֶׁבִּנְהָ סְכָה שְׁמִיָּקָה אֶת הָרִבִּים [חֲרֵף הַתְּנַגְּדוֹת בְּנֵי הַמְּקוֹם], וְזֹאת עַל מִנֵּת לְלַמְּדוֹ לִקַּח שְׂלָא יִמְשִׁיךְ לְנֹהֵג כֶּה. וְשִׁנְיָנוּ (ב"ק ל, וְשִׁרְע חו"מ תי"ד-א): "לֹא יוֹצִיא אָדָם תִּבְנוּ וְקָשׁוּ לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים כְּדִי שִׁידוּשׁוֹ וְיַעֲשֶׂה זָבֵל, לְזַבֵּל בָּהֶם שְׂדוֹת וְכִרְמִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם קָשִׁים וְחִלְקִים, וְעַלִּילִים בְּנֵי אָדָם וּבִהְמוֹת הַחֲחִילִיק מִחֲמַת הַהֶלֶךְ עַל גִּבְמָם. וְאֵם הוֹצִיאָם, קִנְסוּהוּ חֲכָמִים שִׁיָּהוּ כֶּהֱפָקָר". וְכֵן שִׁנְיָנוּ (ב"ב כ"ז: וְשִׁרְע שֶׁם תי"ד-ד): "אִילָן שֶׁהוּא נוֹטָה לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְהַתְּפִשְׁטוֹ עֲנִפָיו לְתוֹךְ רִשּׁוֹת הָרִבִּים, קוֹצֵץ [נִשְׂאִי כֹל הַעוֹבֵר בְּמִקוֹם לִקְצֹץ אֶת הָעֲנָפִים], עַד כְּדִי שִׁיָּהָא הַגָּמֵל עוֹבֵר וְרוֹכְבוֹ עָלָיו".

רוֹאִים אָנּוּ, שֶׁחֲז"ל הַחֲמִירוּ מְאֹד בְּדִינָם שֶׁל אֵלּוּ הַמַּעֲמִידִים "בוֹרוֹת" וְתַקְלוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים. וְגַם בְּעִנְיָנוּ מִסְתַּבֵּר, שֶׁאֶחָד כָּזֶה שְׁגוּלָה וּמִסְכָּן אֶת הָרִבִּים, אֲמָנָם אֲסוּר לְגַזֵּל אֶת מִמּוֹנָם, כִּי לֹא הַפָּקָר, אֵךְ מִכָּל מְקוֹם אֵין צָרִיךְ לְדַאֵג לְשִׁמְרַת חֲפָצִי הַסְּכָה שֶׁלּוֹ, כְּדִי לְלַמְּדוֹ לִקַּח שְׂלָא יַעֲמִיד שׁוּב אֶת סְכָתוֹ בְּאִפְסָה שְׁכָזָה.

יֵשׁ לְהוֹסִיף, שֶׁגַּם רְאוּבוֹן פִּשַׁע בְּעַצְמוֹ בְּאִבְדֵּן כְּלָיו, כִּי אֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחַ חֲפָצִים כֶּה יְקָרִים בְּסִכָּה שֶׁבְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְנִדְאִי לֹא לְאַחֵר שֶׁהִתְרִיעוּ בּוֹ וְאִימָו שֶׁסְכָתוֹ תִּפְסָה; מִמִּילָא יִתְכַּן וְזוֹ נִחְשֶׁבֶת לְאֲבָדָה מִדַּעַת [חֲפֹץ שֶׁהֵנַח עַל יָדֵי בְּעָלָיו בְּמִקוֹם בּוֹ הוּא עָלֹל לְהִאָּבֵד], וְאֵין חֵיב לְטַרַח בְּשִׁמְרָה עַל הַכָּלִים הַמְּנַחֲמִים בְּסִכָּה זֹאת.

לְסִכּוּם: הַדַּעַת נוֹטָה שֶׁשִּׁמְעוֹן פְטוּר מִלְפָּצוֹת אֶת רְאוּבוֹן עַל גִּבְתַּת כְּלֵי הַכֶּסֶף אֵךְ מְדִינָה שְׁמִים.

מַעֲשֶׂה בְּרְאוּבוֹן שֶׁבִּנְהָ סְכָה עַל גִּבֵּי הַמְּדִרְכָּה שֶׁשִּׁמְשִׁמֹּשׁ לְהֶלֶךְ הָרִבִּים. הַסְּכָה הִיָּתָה בְּנוּיָה לְרַחֵב כָּל הַמְּדִרְכָּה, וְחִסְמָה אֶת הֶלֶךְ הָעוֹבְרִים וְשׁוֹבִים, כֶּה שְׁעַל מִנֵּת לְעֵבֵר בְּמִקוֹם, וְנִאָּצְו לְרִדֵּת לְכַבִּישׁ... בְּנֵי הַשְּׁכוֹנָה פָּנוּ אֶל רְאוּבוֹן, וְדָרְשׁוּ שִׁיִּחְפֹּשׁ מְקוֹם אַחֵר לְבִנְיַת סְכָתוֹ, אֵךְ הִלָּה אִטָּם אֶת אֲנָיו, וְלֹא הִסְכִּים לְפָרֵק אֶת הַסְּכָה שֶׁהִפְרִיעָה לְמַעֲבָר בְּמִדְרָכָה הַצְּבוּרִית. מִשְׁכָּה, אִימָו הַשְּׁכָנִים: "אִם לֹא תִסְלַק אֶת הַסְּכָה, וְסָלְקָה אָנּוּ! אֵךְ רְאוּבוֹן נוֹתֵר בְּשִׁלּוֹ.

בְּבִקָּר אֶחָד מִימֵי חוֹל הַמוֹעֵד, רְאוּבוֹן, שִׁנְשֵׁן בְּסִכָתוֹ, הַתְּעוֹרֵר מִשְׁנָה עֲמָקָה וְגִלָּה לְחִרְדָּתוֹ שֶׁהוּא יֵשֵׁן עַל הַמְּדִרְכָּה בְּאִמְצַע רִשּׁוֹת הָרִבִּים... לְצַדוֹ חוֹלְפִים בְּנֵי אָדָם רִבִּים, וְגַם יְלָדִים מִסְבִּיב מִבִּיטִים בְּסִקְרָנוֹת בְּאִישׁ הַמוֹרָז שִׁנְשֵׁן בְּאִמְצַע הָרַחוּב...

לְהִיכֵן נַעֲלָמָה הַסְּכָה? - הַתְּבַר, שֶׁאֶחָד מִבְּנֵי הַשְּׁכוֹנָה, שִׁמְעוֹן שְׁמוֹ, הַחֲלִיט בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה לְלַמֵּד אֶת רְאוּבוֹן לִקַּח. הוּא קָרָא לְשִׁלְשֶׁת בְּנָיו, וְהִאֲרַעָה פְשׁוּט הַרִימוֹ אֶת הַסְּכָה בְּאִישׁוֹן לִילָה, וְהַעֲבִירוֹהָ לְחִנְיָה הַפְּרִטִית שֶׁל רְאוּבוֹן...

מְלִבֵּד עֲגֻמַּת הַפֶּסֶל וְהַבְּזִיוֹן שֶׁנָּחַל רְאוּבוֹן, הַתְּבַר שֶׁבְּאוֹתוֹ לִילָה, לְאַחֵר סִלּוֹק סְכָתוֹ, נִגְנְבוּ לוֹ כְּלֵי כֶּסֶף יְקָרִים שֶׁהָיוּ מְנַחֲמִים בְּתוֹךְ הַסְּכָה - פְּמוֹטוֹת מְרִיבִים וְגִבִּיעַ קְדוּשׁ...

כַּעַת בָּא שִׁמְעוֹן וְשִׁאֲלָתוֹ בְּפִיו: הָאֵם צָרִיךְ אָנִי לְשַׁלֵּם לְרְאוּבוֹן עֲבוֹר גִּבְתַּת כְּלֵי הַיְקָרִים, לְאַחֵר שֶׁגִּרְמַתִּי שִׁיָּהוּ חֲשׁוּפִים לְעִינֵי כָל?

תשובה:

רִאשִׁית נֹאמַר, שֶׁלְשִׁמְעוֹן הִיָּה הַתֵּר גְּמוּר לְפָנוֹת אֶת הַסְּכָה, כִּי הִיא מִפְרִיעָה לְרִבִּים, וְעַלִּילָה אֵךְ לְגֵרָם לְאִסּוֹנוֹת, כְּגוֹן בְּמִקְרָה שִׁילְדִים [או אִשָּׁה עִם עֲגֻלַּת תַּיִן] יִרְדּוּ לְכַבִּישׁ.

וּבְאֲשֶׁר לְחִיבוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן עֲבוֹר

שירים חסידים

וְהִיָּה כַּעֲזֵן שְׁתוּלֵי עַל פִּלְגֵי מִים אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בַּעֲתוֹ וְעַלִּהוּ לֹא יִבּוֹל, וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְצִלָּתוֹ. וְהָיוּ לְמִשְׁשָׁה שְׂאִסְךְ וְרַחֲקוּ כָל מִכְלָעֶךְ וְיִשִּׁישׁ עֲלֶיךָ אֶלְקָךְ כְּמִשׁוֹשׁ תִּתֵּן עַל כָּלָה.

וְהִבְאוּתִים אֵל הַר קָדְשִׁי וְשִׁמְחָתִים כְּבִית תַּפְלָתִי עוֹלָתִיתִים וּזְבָחִיתִים לְרִצּוֹן עַל מוֹכְחִי כִי בִיתִי בֵּית תַּפְלָה יִקְרָא לְכָל הַעַמִּים. וְהִיָּה כִּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גִּדּוֹל וְכִבּוֹ הַאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַתְּנַחֲמִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְּׁתַּחֲוִי לַה' בְּהַר הַקָּדָשׁ בִּירוּשָׁלַם.

וְאֵנִי בְּרַב חֲסִדִּים אֲבּוֹא בִּיתְךָ אֲשֶׁתַּחֲוֶה אֶל חֵיבֵךְ קִרְשֶׁךָ מִשְׁכַּנְתֶּךָ יִשְׂרָאֵל. וְאֵנִי נִתְּתִי לָךְ שְׂכָם אַחֵר עַל אֲחִיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמִרִי בְּחֶרֶב וּבְקִשְׁתִּי. וְאַתָּה קְרוֹשׁ וְיֹשֵׁב תַּחֲלוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכֹא לְצִיוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִי פִשַׁע בְּיַעֲקֹב נֹאם ה'. וְכֹא הַאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַתְּנַחֲמִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהַשְּׁתַּחֲוִי לַה' בְּהַר הַקָּדָשׁ בִּירוּשָׁלַם.

וְאַחֲרָי וְאַחֲרָשׁ בְּקִרְשָׁה שֶׁל מַעֲלָה, וְעַל דִּי הָיָה שִׁפְעַ שִׁפְעַ רַב כִּכָּל הַעוֹלָמוֹת וְלִתְחַן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ כִּכָּל סִיג פִּגְמָם. וְלִשְׁתַּחֲוֶה וְלִקְדָּשׁ בְּקִרְשֶׁךָ הַעוֹלָמוֹת, אֲמֵן כָּלָה. וְאַמֵּר כִּיּוֹם הַהוּא תִּתֵּן אֶלְקֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לֹו וְיִוָּשְׁעֵנוּ זֶה ה' קוֹיֵנוּ לֹו נִגְלִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ. וְאַנְחֵנוּ עֲמֵךְ וְנִצָּן מִרַעֲיָתְךָ נִדְרָה לָךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וְדָר נִסְפֵּר תַּחֲלָתֶךָ.

לעילוי נשמת שלום ציון כהן בן שרה ז"ל נלב"ע י"א טבת ה'תשע"ט תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

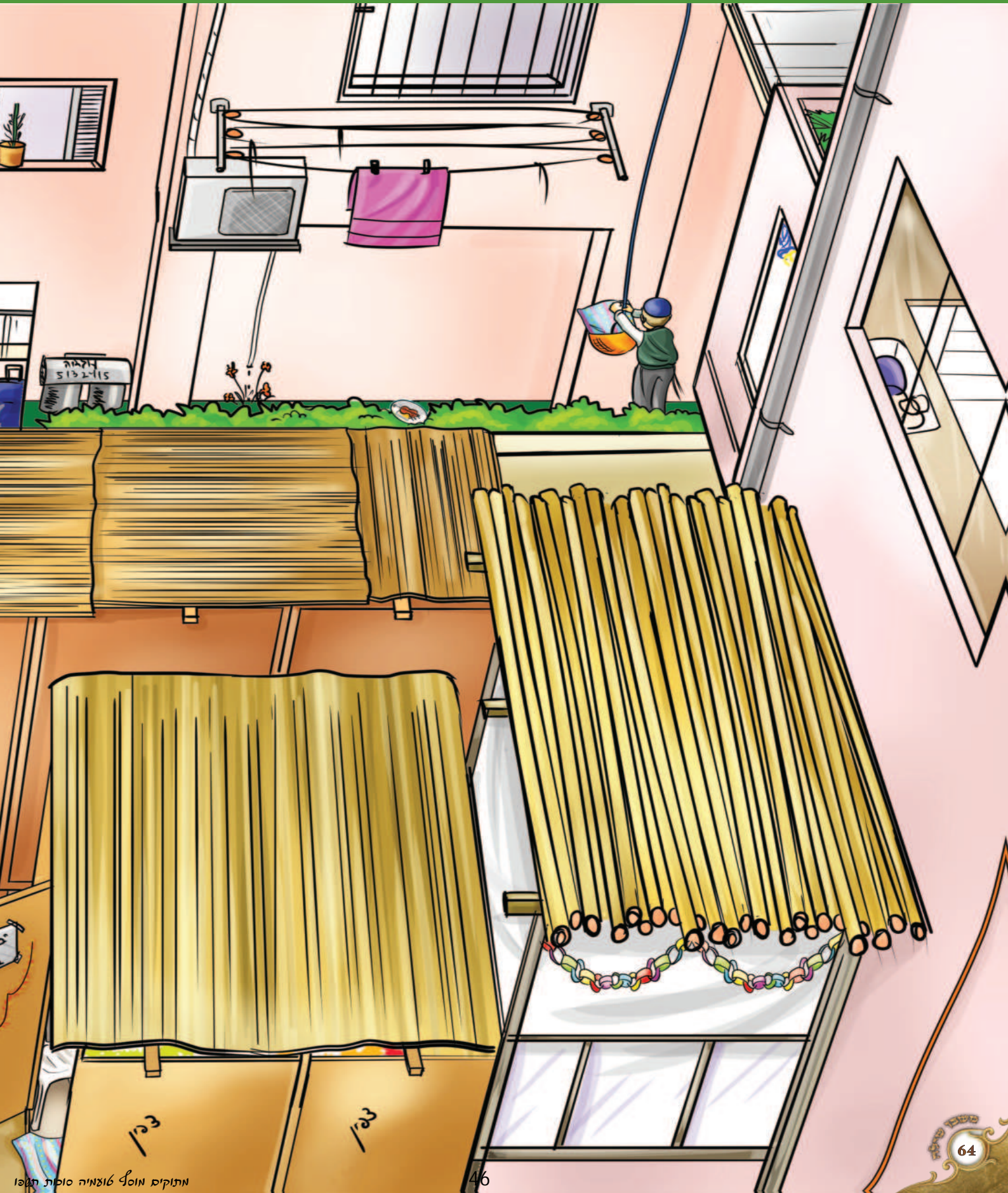
לעילוי נשמת דוד לוי בן נוריה ז"ל נלב"ע כ"ז טבת ה'תשפ"ה תנצב"ה

משכן שילה

חידון ההגיון

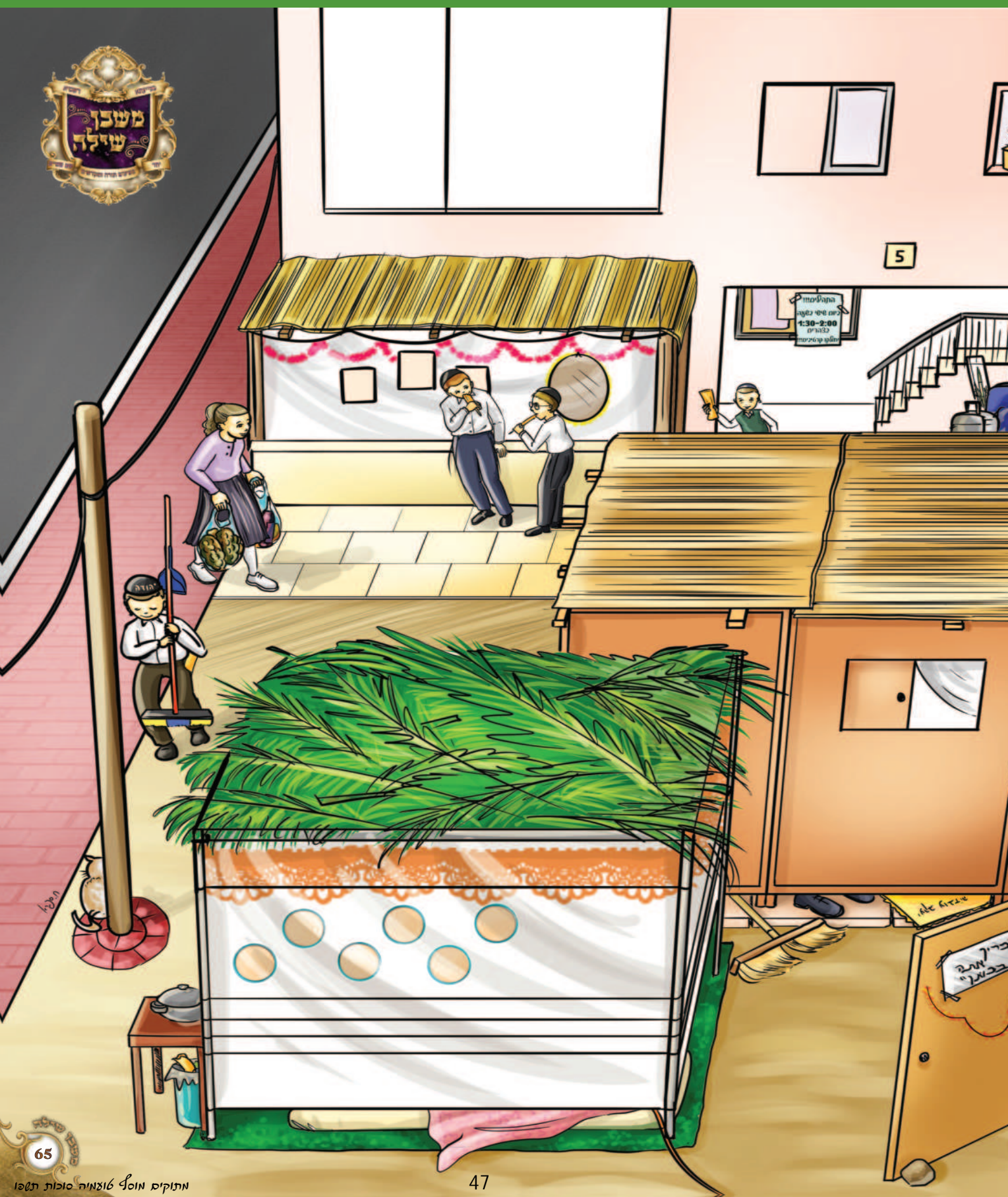
שאלות

1. איזה יום היום?
2. מה השעה עכשיו?
3. האם מישהו נכנס לאחרונה לסוכה השמאלית?
4. מהו מספר הטלפון של בעלי הסוכה הגדולה?
5. לאיזה בנין שייכת כל סוכה?
6. באיזו סוכה נפל קישוט?
7. מהו מזג האוויר עכשיו?
8. האם המשפחה בעלת המזוודות נוסעת ליום אחד או יותר?
9. האם יהודה טאטא את החצר בכניסה?
10. מה נשכח מערב החג?

9՝ ԲՈՒՐԱՆ ԲՈՅՈՒՆՆԵՐ՝ ՆԱԼԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԲՈՒՐՆԻ՝
ԲՈՒՐԱՆ ԲՈՅՈՒՆՆԵՐ - ԵՐԶ ԸՄՈՒՆ ԼՈՒ
ԱՆԼԱՆ ԴԵՄՈՒՆԱՆ ԴՅՈՒՆՆԵՐ ԲՈՒՐԱՆ՝
ԲՈՒՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆ - ԵՐԶ ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՌ, Գ
ԲՈՒՐԱՆ՝
Գ՝ ԲՈՒՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆ - ԵՐԶ ԱՌ, Գ՝ ԲՈՒՐԱՆ
ԲՈՒՐԱՆ՝
ԱՌԴԱՆ ԲՈՒՐԱՆ ԲՈՒՐԱՆ ԲՈՒՐԱՆ

4 אָ דאָס.סוּס פֿון אַלמאָל.
 5 ווײַל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל
 6 אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל
 7 אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל
 8 אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל
 9 אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל
 10 אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל אַלמאָל

לא נפסיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א. הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלוניו שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

מועדים לשמחה!

'ממלכת השמחה' וגיליון

'לא נפסיק את השמחה' מאחלים:

חג סוכות שמח

למאות המפצים
ברחבי הארץ.

לעשרות המנויים
ברחבי העולם.

לאלפי הקוראים.

לכל בית ישראל.

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

222 רכה: ידידכם ואוהבכם

שר השמחה: מאיר פנחסי הי"ו

ולא מערכת לא נפסיק את השמחה

שימו לב: חפשו את כל
ה- 3 הגיליונות לחג סוכות.

גיליונות: 327, 328, 329.

ניתן לקבל את העלון דרך המייל:
a05832349@gmail.com

המספרים של שנת תשפ"ה

במערכת: 'לא נפסיק את השמחה'

מנויים ומפצים בארץ ובעולם: 8,168
כמה עלונים הודפסו והופצו: כ- 1,940,570 מיליון

הורדות של העלון: למעלה מ- 361,795

בתי כנסיות בירושלים: 382

בתי כנסיות ברחבי הארץ: 2,214

כמה האנ"ש נהנו דרך המייל: 75,814

שיחות למערכת ובקשות להצטרף למשפחת
'לא נפסיק את השמחה': למעלה מ- 10,000 שיחות.

למעלה מ- 4 מיליון דקות בקו קול השמחה.

בכל זה אתה חייב להיות שותף

להשתתפות ניתן להתקשר ל- 0534-135-183

ניתן לתרום בנדרים פלוס בקופת ארגון החסד המרכז

לערבות הדדית קופה מספר: 6500

בקטגוריה האחרונה: "לא נפסיק את השמחה"

מילתא דבדיחותא

1. מעשה בבחור למדן שמגיע להתפלל שחרית בחול המועד בשעה שתיים אחה"צ. שואל אותו הרב: הייתכן שצדיק שכמותך מאחר לתפילה? עונה לו הבחור: "תפילה היא מדרבנן, אבל שינה בסוכה היא מדאורייתא....."

2. פעם בריסקער בנה סוכה ע"י לבוד, באמצע סעודת החג נכנס חתול דרך החור של הלבד, צעק הבריסקער לחתול איך נכנסת הרי לבוד הוי כדופן...

פילתא דבדיחותא

3. חבדניק אחד נהיה חתן אצל חזונישניק ואסר עליו חמיו שלא לישון בסוכה. מה עשה ישן בסוכת חמיו מתחת למיטה שיש בה שיעור עשרה טפחים לשיטת האדמו"ר הזקן ואין בה עשרה טפחים לשיעור חזו"א.....

4. קבוצת בחורים בא לבקר בסוכה של ראש הישיבה. ברגע שמגשים עוגה, בחור צעיר לוקח חתיכה. שואלים אותו, "עס פאסט נישט". הוא עונה, אני רעב מאד, ולשבת ולא לאכול מצער אותי. מצטער שיושב בסוכה הוא הדיוט, ומי שחוטף עוגה הוא הדיוט. עדיף כבר להיות הדיוט עם חתיכת עוגה, מלהיות הדיוט בלי עוגה.....

5. לקבלת הגיליון במייל: a05832349@gmail.com

6. אתרוג שואל את הלולב: אמור לי אחי, למה אתה כל כך רזה? עונה לו הלולב: גם אתה תיראה כך, אחרי קשירת שלש טבעות.....

7. גוי שכן של יהודי בחו"ל התלונן בבית המשפט, שסוכת היהודי מפריעה לו. השופט פסק בנחרצות שעל היהודי לפרק את הסוכה בתוך 8 ימים.....

8. אחד בנה סוכה בבתי אונגרין, בחוה"מ ירד לכולם גשם ורק אצלו לא ירד, שמח שמחה גדולה על הנס, אחרי סוכות ראה שמישהו בנה מעליו סוכה.....

9. למה קמצן מכניס אורחים בסוכות? כי אז הוא מצטער ויכול להיכנס לבית....

10. מדוע חג הסוכות נקרא זמן שמחתנו? כי כל השנה האדם חושב שרק בביתו יש בעיות של שלום בית. בסוכות הוא שמח, בשומעו שאותן בעיות מצויות גם אצל השכנים.....

קוראים יקרים:

כדי שיהיה קבוע עלון אצלך בבית, ובכל בית יהודי, כל השנה הקרובה.

אנו צריכים את העזרה שלך.

ע"י תרומה קטנה - כמה שאתה יכול - והשתתפות בהוצאת הגיליון

הינך שותף בהוצאת העלון באלפי עותקים, בכל רחבי הארץ.

ניתן להשתתף ולתרום: כרטיס אשראי, דרך נדירים פלוס בקופת ארגון החסד המרכז

לערבות הדדית קופה מספר: 6500 בקטגוריה האחרונה: "לא נפסיק את השמחה"

כמו כן דרך העברה בנקאית: בנק דיסקונט מספר חשבון: 158302968

מספר סניף: 064. יש להתקשר לפני: 0534-135-183 תזכו למצוות.

כמו כן ניתן לקבל את העלון דרך המייל: a05832349@gmail.com

אל תעמדו מנגד ||| זה מבחינת הכרת טובה למערכת ||| תודה רבה.

בנים

כתב בספר ליקוטי מוהר"ן חלק א' תורה מ"ח וזה לשונו: ובשביל זה סוכה היינו תפילה בכח היא סגולה לבנים ועיי"ש מה שהאריך בזה. וכ"כ בספר תפארת שלמה להגאון הקדוש ר' שלמה הכהן מראדמסק במאמריו לחג סוכות (מאמר בחינת אברהם יצחק) וזה לשונו שם, וכן מבואר בספרים כי ע"י מצות סוכה זוכה לבנים ועיי"ש מה שרמז בזה ובספר נחלת שדה פרשת שמות (עמ' לו) הביא דברי התפארת שלמה הנ"ל והוסיף שבספר ויאמר יהושע הביא רמז לזה דפרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה בגימטריא תרי"ד עם הכולל כמו הפסוק כל האזרח בישראל ישבו בסוכות ועיי"ש עוד בנחלת שדה מה שביאר בכמה אופנים מדוע מצות סוכה מסולת לבנים.

גשמים

כתב בספר אמרי נועם להגה"ק מוהר"ר מאיר הורוויץ זצוק"ל מדיז'קוב פרשת בראשית אות ח' על הפסוק ואד יעלה מן הארץ וגו' וזה לשונו: "ד' מתיבתא ואד רומז על ד' דפנות של הסוכה ואתוון ו"א הם ז' ימי סוכות ובעבור הימים האלו עולה למעלה התענוג של קיום מצות סוכה על זה והשקה את כל פני האדמה גם תיבת 'ואד' רומז על מצות לולב כי אות ד' הוא ארבעה מינין ונחלקין באתוון ו"א שהוא הלולב עם בדי ההדס וערבות הם ששה והאתרוג הוא אחד ובזכות מצות לולב באים גשמים כדאיתא במדרש רבה (ויק"ר ל, י"ב) בזכות ולקחתם לכם אתן לכם מטר" עד כאן לשונו

זכרון

בספר אמרי נועם דיז'קוב על המועדים ח"א (עמ' רצ"ו) בחידושים לסוכות מבין המחבר אות ז' כתב וזה לשונו הענין מדוע סוכה פטורה מן המזוזה נראה על פי המבואר בספרים אשר שמות המזוזה עולים רי"ג לבטל קליפת רי"ב שהיא קליפת השכחה ששוכנת אצל הפתח כטעם דברי ריבון בשעריך [עיין בסידור ר' קאפיל ח"א בכוונות המזוזה בדף קכ"ז מובא באמרי נועם פרשת בא מאמר כה בד"ה והיה דם לכם] ולאשר הסוכה היא דוגמת ענני הכבוד, על כן ענני כבוד מספר רי"ב לזאת מבטלין קליפה זו ולא צריך עוד למזוזה ועל כן נקראת סוכת שלום שע"י הסוכה נתבטלה קליפת רי"ב שהוא ההיפוך מהשלום ולדרכנו מובן מה שאיתא לכוון בביאת האדם לסוכה לשם שבע [עיין בפע"ח שער הסוכה פרק א'] שכן השפעת פרנסה באה מנצח הוד שהמה הרגלים כנודע [עיין בהקדמת תיקוני הזוהר דף י"ז] ושמות הויה של נצח שהוא חירק עולה ס"ו ושל הוד שהוא שורק קמ"ו ושניהם יחד מספר רי"ב לבטל הריב שבא מחסרון פרנסה כמאמרם ז"ל (בב"מ נ"ט) כמישלם שערי בכדא ולאשר ענני כבוד מספר רי"ב כמספר השמות של נצח הוד על כן ממשיכין אז משם שובע כמובן עכ"ד האמרי נועם.

פרנסה

כתב בספר תפארת שלמה להגה"ק מראדמסק זצוק"ל במאמריו לחג הסוכות (עמ' קל"ד) וזה לשונו: "במשנה פ"ב דסוכה (דף כ"ח ע"א) מי שהיה ראשו רובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית וכו', הנראה לרמז בזה על פי מה שכתבנו כי על ידי שהיה יושב בסוכה היה ממשיך השפעות טובות על כל השנה לתוך הבית שלא יחסר כלל, וזהו ג"כ מה שאיתא (בסוכה כ"ט ע"א) מנא מיכלא חוץ לסוכה פירוש כח הסוכה להמשיך שפע פרנסה לכל אחד ואחד גם חוץ לסוכה שיהיה בביתו כל השנה" עד כאן לשונו

צער גידול בנים

בספר עטרת ישועה למהר"י מדז'יקוב זצוק"ל במאמריו ליום א' דסוכות אות מ"ד כתב וזה לשונו: "על ידי הסוכה מבטלין צער גידול בנים כי צער עולה ש"ס טפחים של הסוכה וגם גידול בנים עולה סוכה לולב.

שלום בית

כתב הגאון ר' יצחק פלאג'י בספרו יפה ללב ח"ה סימן תרכ"ה אות ג' וזה לשונו: "מאן דזהיר במצות סוכה ולעשותה התיקונה מובטח לו שלא יהיה מריבה בתוך ביתו כל אותה השנה עיין בספרי הקטן יפה תלמוד ח"א דמ"ט ע"ב ריש מסכת סוכה ובספר הנכבד עיני כל חי דף כ"ג ע"א" עד כאן לשונו

וזה לשון רבי אבה"ו בספר עיני כל חי עמ"ס סוכה דף ט' ע"ב עיין תורה וחיים מערכת ב' מה שהבאתי מהגר"א מווילנא ועיין בליקוטי מוהר"ן דלהשקיט המריבה ילמוד מסכת סוכה וסימנך תצפנם בסוכה מריב לשונות ולכך תיקנו לומר הפורס סוכת שלום ועיין בספר מועד לכלחי סימן כ' אות כ"ה, וע"ע למר בריה בספרו יפה תלמוד הנ"ל בריש מסכת סוכה שכתב וז"ל כתב בספר בספר המדות ערך מריבה אות ז' וז"ל, להשקיט המריבה שלא יהיה מחלוקת ילמדו מסכת סוכה תצפנם בסוכה מריב לשונות עכ"ל, ועיין דברי תורה להאדמו"ר ממונקאטש במהדורא שביעאה אות מ"ט שזכה לכוין לרמז הנ"ל מדעתו, עיי"ש.

הדבר תורה לעילוי נשמת קאסאנש בת דגיטו ע"ה

מילתא דבדיחותא

11. 'ברכות לשנה החדשה למי שצריך!!!'

שלא תאכלו קורנפלקס בדיוק שמגלים סלמונלה.

שתאכלו פלאפל ולא יטפטף לכם טחינה על החולצה.

שהעטים לא יגמרו לכם לעולם.

שלא יבלע לכם הכסף במכונת שתיה.

שתמיד יהיה לכם 5 שקל לעגלה של הסופר.

שלא תזרקו את הזבל ותקפוץ עליכם חתולה.

המשך 'ברכות לשנה החדשה למי שצריך!!!' בחלק ב' עמוד 2.

כל הבדיחות מג' החלקים של סוכות נלקחו

מחוברת בדיחות 'לחגי תשרי'

ניתן לקנות את החוברת במחיר 5 ₪ בלבד

בירושלים: ברחוב רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב' ליד דואר ישראל

ובצ'יר בית שמש ברחוב 2ן איש חי 34 שכונת חפציבה - קנה 20שם 'חובה לתאם מראש'

עוד פרטים: 0534-135-183

יש עוד הרבה בדיחות בחוברת שלא הובאו בעלונים והם מחכים בדיוק לכם....

כמו כן נשאר חוברות מחלק 6 במחיר מצחיק של 10 ₪

בחסות: גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות שוטנשטין משניות וטוש"ע

054-844-8683 קו המידע: 02-5907438

רחוב אבינועם ילין 11 ירושלים. מול בית המדרש סטמאר

זמני פתיחת הגמ"ח:

יום א': 14:00 - 14:30. ||| יום ג': 18:00 - 18:45. ||| יום ה': 15:00 - 15:30.

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | עריכה: א.י. הי"ו | הפצה ראשית: ה. ח. הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלווקחים בדיגיטלי).

הראש היהודי

עובד שעות נוספות.....

איש יהודי נכנס לבנק אמריקאי למחלקת ההלוואות. ואמר לפקיד שהוא טס לישראל לרגל חג סוכות והוא חייב הלוואה של סך \$ 7.500

הפקיד אמר, אין בעיה אבל צריך פיקדון. אמר היהודי קח מפתחות של המרצדס שלי ששווה חצי מיליון \$ שחונה מול הבנק. הפקיד הסכים ולקח את המפתחות. רק היהודי יצא מן הבנק כל הפקדים התחילו לצחוק כי לא שווה ההלוואה מול הפיקדון. מנהל הבנק לקח את הרכב והחנה בחניה של הבנק. אחרי כחודש חוזר היהודי ובידו \$ 7.500 והביא גם \$ 17 ריבית על החוב ואז פנה הפקיד ליהודי ואמר "אנחנו שמחים לעשות איתך עסקים אבל כשהיתה בישראל ביררנו עליך ואתה מולטי מיליונר ומה אתה צריך \$ 7.500 מהבנק?" האיש ענה בחיוך חשוב רגע אדוני באיזה מקום אני יכול להחנות את הרכב המרצדס שלי ששווה חצי מיליון ושאני יחזור זה יהיה במקום טוב ושמור והחניה עולה לי רק \$ 17....

להידודא

מה נמשל היושב בסוכה ונוטפים עליו גשמים?

ת. לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו.

על איזה דבר נאמר בסוכות שהעושהו "משובח"?

ת. מי שמחמיר על עצמו לא לשתות מחוץ לסוכה אפילו מים, "הרי זה משובח".

מה הטעם שיושבים בסוכה?

ת. זכר ליציאת מצרים, שהושיבם הקב"ה בסוכות, שהן ענני הכבוד, ויש אומרים שהושיבם בסוכות ממש.

מילתא דבדיחותא

המשך הבדיחות מחלק א'

12. אילו הגברים היו מכשירים הבית לפסח והנשים היו בונות את הסוכה היו שניהם מתחילים בערב פסח.....

13. שלחו משרת גוי לשוק לקנות אתרוג והזהירו אותו לשמור עליו מכל משמר כדי שהפיטם שלו לא יישבר, שכן בלעדיו איך ערך לאתרוג. הלך הגוי וחזר עם אתרוג ללא פיטם. "מה עשית?" שאלו אותו. "אינני טיפש כפי שאתם חושבים", השיב, "מיד לאחר שקניתי את האתרוג, הורדתי לו את הפיטם ושמרתי אותו בכיסי, והנה הוא לפניכם....."

נשאר כמות מצומצמת מאוד של חוברת הבדיחות

'לחגי תשרי' ניתן לקנות את החוברת במחיר מצחיק של 5 ₪

בירושלים ברחוב רחובות הבוכרים (דוד) 9

בבית שמש: רחוב בן איש חי 34 כדאי להזדרז

14. ברכות לשנה החדשה למי שצריך!!!

המשך מחלק א' עמוד 4.

שתמיד תמצאו את הקצה של הסלוטייפ.

שתמיד תירדמו בשנת צהריים.

שתקלפו קלמטינה ולא ישאר לכם ריח על הידיים.

שתמיד תזכרו את הקוד של הכרטיס בכספומט.

שלא יהיה לכם חור בשקית של הזבל.

שלא ישבר לכם השפיץ של הטילון למטה.

שלא תקנו משהו ותגלו שעולה פחות בחנות שליד.

שלעולם לא תשכחו איפה שמתם את המפתח.

שלא תיזכרו שהאור דולק אחרי שנכנסתם למיטה.

שלא יתפרק לכם הפתי בר בקפה.

שלא תשתו מים קרים מהר מדי.

שלא תתקעו את הזרת בפינה של המיטה בחושך.

שלא יבקשו מכם 'רק לטעום' כשתפתחו חטיף.

שלא יתקשרו אליכם ממספר חסוי.

שלא יהיו לכם גרגרים רקובים ברימון.

שלא תהיה לכם תולעת בתפוח.

שהדבש לא ילכלך לכם את כל הצנצנת מבחון.

המשך 'ברכות לשנה החדשה למי שצריך!!!'

בחלק ג' עמוד 2.

ניתן לקבל את כל ה- 3 חלקים במייל: a05832349@gmail.com

מילתא דבדיחותא

15. שדכן אחד אמר למצוא שידוך זה כמו למצוא אתרוג ככה בוררים ופוסלים אבל באתרוג זה יותר קל כי אפשר גם מרוקאי ותימני.....

16. אם תליתי קישוטים בסוכה ונפלתי מהסולם זה נחשב שנפגעתי בתאונת שרשרת?....

17. מעשה בסנדלר העיירה, יהודי פשוט שבפשוטים, עם הארץ מדאורייתא, שנצפה בשמחת תורה מפזז ומכרכר בכל עוז כאילו סיים לכל הפחות ש"ס בלי ביאור. תמה הרב ושאלו: "מי לך פה ומה לך פה ולשמחה מה זה עושה?" ענה הסנדלר: "איני יודע אלא זאת. לפני שבועיים ביוהכ"פ אמרתי 'על חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד', ויודע אני בעצמי שמעולם לא חטאתי בכך- שהרי מי ייתן לי שוחד?? שאלתי לפשר הדבר, וענו לי, שביו"כ מתוודים גם על חטאים של אחרים. ומעתה: אם אני יכול להתוודות על החטאים של הרב, מותר לי גם לשמוח עם התורה של הרב....."

מהם ה- 23 דברים שיעזרו לכם לארגן שמחת בית השואבה כדת וכדין בזוית קצת שונה?

עוד פרטים בחוברת הבדיחות 'לחגי תשרי' במחיר מצחיק 5 ₪ במוקדי המכירה בירושלים ובבית שמש!

18. איש עני פנה אל גיסו, שהיה איש קמצן. התלונן בפניו כי חג הסוכות קרב ואין לו כסף לקנות יין, חלות, נרות ואת ארבעת המינים לחג. "אמור לי כמה כסף אתה צריך בשביל כל זה" אמר לו גיסו. חשב העני וענה "270 ₪". "יופי" ענה לו גיסו, "ראה כמה עזרתי לך. עד עכשיו היית צריך לדאוג לשבעה דברים, עכשיו אתה צריך לדאוג רק לדבר אחד איך להשיג 270 ₪.....

19. מה משותף לאתרוג וציצית? באתרוג מהדרים שיהיה כמה שיותר צהוב וכן בציצית מהדרים להשתמש בזה עד שזה צהוב כאתרוג.....

20. אשה מתקשרת לבעלה: איפה אתה?

הבעל: אני במיון! האשה: מה קרה??

הבעל: תירגעי, אני בשוק ארבעת המינים מחפש אתרוג.....

21. למה חבדניקים לא ישנים בסוכה?

כי אם כן, הם היו עוצרים ברחוב אנשים עם פיג'מות

ושואלים ישנת בסוכה היום אחי? בא בא תישן.....

22. אחד החל לעשות את סגולת ה- 40 יום רצוף בכותל לצורך מציאת השידוך עד שהחל להחסיר יום ואח"כ יומיים וכך חזר על עצמו שחיסר מידי פעם ביומיים כשאמרו לו זה לא שווה צריך ברצף!! ענה אני סומך על דין לבוד כמו בסוכה, אח"כ שכמעט שבוע הפסיק להגיע, וכששאלוהו מה עכשיו? ענה יש גם דין גוד אסיק וגוד אחית מחיצתא... אני מסתדר, עד שאמרו לו תזהר!! שלא תקבל בסוף לשידוך "דופן עקומה...."

המשך הבדיחות בחלק ג'

ניתן לקבל את הגיליון במשך כל השנה במייל:

a05832349@gmail.com

כמו כן העלון נמצא בחוברת:

'מתוקים' מוסף טועמיה שע"י דפוס 'ספיד'

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | עריכה: א.י. הי"ו | הפצה ראשית: ה. ח. הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

ווארט קצר לשבת חול המועד.

נאמר בתורה (ויקרא כג מב-מג): "בספֿת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֶּפֶת: לְמַעַן יֵדְעוּ דִּרְתִּיכֶם כִּי בַּסֶּפֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם".

מהן אותן סוכות בהן ישבו עם ישראל בהיותם במדבר, ומדוע כה ראויות הן לציון?

בגמרא (סוכה יא ע"ב) נחלקו התנאים באלו סוכות מדובר. רבי אליעזר אומר: עשה הקב"ה לעם ישראל סוכות של "ענני כבוד" - שבעה עננים שהקיפום מכל צד, שמרו והגיגו עליהם מפני סכנות המדבר, ואף הנעימו להם את הדרך.

רבי עקיבא אומר: סוכות ממש עשו להם, כדרך הולכי דרכים שעושים לעצמם סוכות להגנה מפני מזג האוויר.

בדרך רעיונית, מבארים המפרשים כי למעשה אין כאן מחלוקת בעצם העובדות. גם ענני כבוד הקיפו את עם ישראל במדבר, וגם סוכות ממש עשו בחנייתם במקומות שונים. ואולם הדיון הוא לזכר מה חוגגים את חג הסוכות. נבחן את שני הטעמים, ונראה כי למעשה שניהם משלימים זה את זה לרעיון אחד.

בברכת: חג שמח, מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון. שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו.

אחרונים!

נשאר סטים אחרונים!

ספר + 5 חוברות

כדאי לקנות לפני שיגמר

שימו לב:

כשיגמר אין לנו אחריות

למה לא נשאר!!!

85 ₪ 2,200 בדיחות!

פתוח בחול המועד!

ירושלים - בית שמש

0534-135-183

מילתא דבדיחותא

המשך הבדיחות מחלק ב'

23. הלולב אומר להדס: אני יותר גבוה ממך. ההדס עונה ללולב - אתה אחד אני שלושה. הערבה לשניהם אני עוטף את שניכם משני הכיוונים. לפתע צץ לו הנרתיק ואמר לכולם הרגעו - למה עוד שניה כולכם נחנקים בתוכי.....

24. למה קופצים כששרים משה אמת? כי את השיר הזה חיברו קרח ועדתו כשהם ניצלים בגיהנום ושם הם קופצים מרוב חום וזכר לזה גם אנחנו קופצים.....

25. אתרוג תימני ואתרוג מרוקאי היו יחד בארגז המוכר, הגיע אשכנזי לבחור אתרוג, האתרוג תימני אומר לאתרוג מרוקאי נראה לי שהוא יקח אותי למה הם אוהבים - 'גדיילים' עונה לו המרוקאי - נראה לי דווקא אותי למה אלו אוהבים - 'שפיצים'.....

26. ברכות לשנה החדשה למי שצריך!!!

המשך מחלק ב' עמוד 2.

שלא יגמרו לכם המים החמים במקלחת לעולם.

שיהיו לכם רמזורים ירוקים כל החיים.

שלא יגמר לכם החלב באמצע הנס קפה.

שבחיים לא תדרכו על לגו יחפים.

שהבגד הראשון שתמדדו יהיה מתאים בול.

שתצא לכם תמונה יפה ברב קו וברישיון.

שלא יכנס לכם שמפו לעיניים.

והעיקר שתהיה שנה טובה ומתוקה, ומלאה בהומור ובשמחה!!!

יש לכם דברים מצחיקים??? ניתן לשלוח למייל: a05832349@gmail.com

-הזמנות אחרונה-

נשאר כמות מצומצמת של חוברת

הבדיחות 'לחגי תשרי' ב- 5 ₪ בלבד!

בירושלים: ברחוב רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב' ליד דואר ישראל

20 עיר בית 20 ₪ ברחוב 20 איש חי 34 שכונת חפציבה - קנה 20 ₪

כמו כן עדיין נשאר מחלק 6 ב- 10 ₪ עוד פרטים: 0534-135-183

**שימו לב: בעיר בית שמש חובה לתאם מראש גם בשביל החוברת חגי תשרי
במכירה בבית שמש מוכרים רק את הסט המלא - וחגי תשרי בלבד (אין מכירה בחוברות בודדות)**

מילתא דבדיחותא

27. נמאס לכם לחפש את העלון בבית הכנסת???

ניתן לקבל את העלון דרך המייל: a05832349@gmail.com

28. באחד המקומות שמכרו חתן תורה בהרבה כסף קנה את זה גביר שלא כ"כ לומד, אבל אחרי התפילה עשו קידוש והרב צריך לשבח את 'החתן' נעמד הרב ואמר החתן שלנו הוא 'חסידישע חתן' - לא נפגש עם הכלה. ועו"ל שהרי אסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה אא"כ לא עתיד לראותה לעולם ואם כן א"א לתת חתן תורה לראש ישיבה כי הוא עדיין לא למד את כל התורה כי תמיד יש מה להוסיף ולחדש והרי הוא עתיד לראות את זה. אבל לכוזה גביר אין בעיה לקדש קודם שיראנה כי לא עתיד לראותה לעולם.....

29. חוזר בתשובה טרי בנה סוכה באופן שגם הדפנות עשויות מסכך, שאלוהו מדוע? אמר להם 'לכאורה 'כשאני יושן אין סכך 'מעל 'ראשי ולצדערי לא ראיתי שהפוסקים דנים בנושא 'ממש נעלם מעיניהם 'אז אני חושש לכך - ולדעתי זו הלכה פשוטה.....

30. איש אחד העדיף לא לעזור בבניית הסוכה ולקראת ערב החג הוא החליט ללכת לראות את הסוכה כשהיא מוכנה. האיש שאל את הסוכה: אפשר להיכנס? והיא ענתה לו: סכך מזה.....

31. ארי: יוסי, אתה רואה את הכוכבים? יוסי: כן. ארי: זה אומר שאני רואה טוב? יוסי: זה סימן שעף לנו הסכך.....

תזכורת: יש לקרוא גם את החלקים א' ו-ב' - כי זה מצוות 'ושמחת בחגך...'

המתנה המושלמת לחגי תשרי שככולם מדברים עליה:

כל ה- 14 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1 - 10 ₪	8. חג פורים. - 7 ₪
2. לא נפסיק את השמחה חלק 2 - 10 ₪	9. חג פסח. - 7 ₪
3. לא נפסיק את השמחה חלק 3 - 10 ₪	10. משמח חתן וכלה חלק 1 - 5 ₪
4. לא נפסיק את השמחה חלק 4 - 10 ₪	11. משמח חתן וכלה חלק 2 - 5 ₪
5. לא נפסיק את השמחה חלק 5 - 10 ₪	12. משמח חתן וכלה חלק 3 - 5 ₪
6. לא נפסיק את השמחה חלק 6 - 10 ₪	13. משמח חתן וכלה חלק 4 - 5 ₪
7. חגי תשרי. - 5 ₪	14. הרגע הזה - 5 ₪ ועוד הרבה הוספות...

[ספר הבדיחות + לא נפסיק את השמחה חלק 6 + חלק 5 + הרגע הזה + חתן וכלה חלק 3 + חתן וכלה חלק 4 = סט מלא]

340 עמודים - 2,200 בדיחות במחיר מצחיק: 85 ₪ במקום 104 ₪

בירושלים: ברחוב רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב' אך ורק בתיאום מראש! 0534-135-183

ובעיר בית שאן ברחוב 2ן איש חי 34 שכונת חפציבה - קנה 120 ₪ אך ורק בתיאום מראש! 0534-135-183

הידות:

1. מדוע אין מברכים על עשיית סוכה?
2. באיזה אופן אדם אוכל סעודה של פת בסוכה ואינו מברך "לישב בסוכה"?
3. כיצד ייתכן ששני יהודים נמצאים באותה סוכה, אחד חייב בסוכה והשני אסור בסוכה?
4. מי האושפיזין של הושענא רבה?
5. אדם שישב כל גופו בתוך הסוכה אבל שולחנו מחוץ לסוכה, האם יצא ידי חובה, ומדוע?
6. מדוע מברכים "על נטילת לולב" ולא "על נטילת אתרוג"?
7. איך נקרא לולב בלשון התורה?
8. מתי מתפללים שיזדמן לנו אתרוג מהודר?
9. מי הם הפטורים מן הסוכה?
10. מה פירוש "תעשה ולא מן העשוי"?
11. האם סוכה חייבת במזוזה, ומדוע?
12. כמה פרים הקריבו בחג, כיצד ומדוע?

עוד שאלות והתשובות נמצאות בחוברת הבדיחות 'חגי תשרי' במחיר מצחיק של 5 ₪ הכמות מצומצמת מאוד.

לסיום: אני רוצה להודות לכל התורמים והשותפים והשולחים בדיחות, בעזרת השם ימלא הקדוש ברוך הוא כל משאלות ליבכם לטובה ולברכה אמן.

וכמובן אנו רוצים בעזרת השם שלפחות בזמן החורף הקרוב

שלא יהיה שבוע שיהיה חסר העלון ברחבי הארץ, זה תלוי בכם, אם כל קורא תורם עכשיו בסך הכל 10 ₪ לחודש יהיה בעזרת השם בזמן חורף גשם של עלונים. תזכו למצוות.

ניתן לתרום ולהשתתף בהוצאת העלונים בדרכים הבאות:

כרטיס אשראי: נדרים פלוס קופה מספר 6500

בקטגוריה האחרונה 'לא נפסיק את השמחה'.

העברה בנקאית: בנק דיסקונט, מספר סניף: 064 מספר חשבון: 158302968.

יש להתקשר לפני העברה: 0534-135-183

בין כל התורמים יתקיים הגרלה על ספרי בדיחות + חוברות + סטים שלמים.

זכור: העלונים בשנת ה'תשפ"ו תלוי רק בד. ||| זה מבחינת הכרת טובה למערכת ||| בשבילכם.

את הסיפור המלא ניתן להשיג בתנויות הספרים המובחרות

ילדים עם המגזין

זה הילד המתוק והצדיק יוסף שימשלשולי בן ה-5 שהצטלם עם המגזין שלנו. אנחנו מחכים גם לתמונות שלכם ולדים יקרים!

היכן מסתתר?

עידן ויהונתן מחפשים את המסמון

ילדים יקרים, נראה אתכם מגלים היכן מסתתרים 2 ענפי דקל 27 אתרוגים.

הדיחות

גוי שנדון למות בלילה קר, מתלונן בדרך לגרודם: "אני קופא פה" התלון: "מה אתה מתבכין? אני עוד לחור את כל הדרך הזאת!"

הגיון של תינוק: "אין מצב שאני אוכל את זה. אהההה זה מגוע כמו אורון! תביאו לי עוד!"

מצטלמים עם המגזין

בספרה

1

אתם מצטלמים עם המגזין בספרה

2

שולחים לנו את התמונה למייל

MAG@tv2000.co.il

3

ונכנסים להגרלה על פרסים יקרי ערך

מתוקים מוסף אופטיה סוכות תשפ"ו

ילדים יקרים,

עליכם לענות על השאלות הבאות!

הצלחתם? איזה יופי! שלחו לנו למיל את התשובה עם שמכם, תכנסו להגרלה ואולי תזכו בפרס!

את התשובות יש לשלח אך ורק למייל

MAG@TV2000.CO.IL

השאלות:

1. של מי האתרוג שנשכח על הכסא?
2. כמה האיש בחלצה התבלה צריך לשלם?
3. האיזה רחוב מתקנים השוק?
4. הצוד כמה ימים יחול חזת הסכות?
5. מאיזה דוכן האתרוג על הילד?

בהגשת רינה פליישמן, 6776067@GMAIL.COM

יועץ הכתר 1

פרק 1

להזמנות ומשלוח עד הבית 072-243-5666